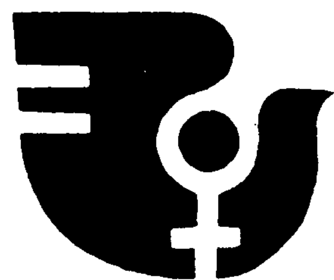

STEERING COMMITTEE: ... handen vol ...

108STE JAARGANG — NO.: 51 ZATERDAG 2 MAART 1991

AMIGOE

Preke

Vrouwenweek: met of zonder bovenstukje..?

Pacificatie in Colombia

LABORES - De pacificatie in Colombia weer een (sta)pje dichterbij gekomen met (het) inleveren van de wapens (do)or de guerrillagroep Volksbevrijdingsleger (ELP). Het overdragen van de guerrillawapens gebeurde tijdens plechtigheden op verschillende plaatsen in Colombia. Deze groep heeft gedurende 24 jaar strijd geleverd tegen de gevestigde als a-sociaal ervaren orde in Colombia. Men is ingegaan op het aanbod van de regering voor amnestie terwijl volgens plan de gelegenheid wordt geboden aan de ex-guerrilleros in het maatschappelijke leven te worden opgenomen. Men kan nu verder blijven werken aan het omturnen van de Colombiaanse maatschappij als politieke partij.

(AFP-satellietfoto)

Als gevolg van Golfoorlog:
Bush: VS af van Vietnam-syndroom

WASHINGTON - In een ontmoeting met parlementsleden heeft de Amerikaanse president George Bush vrijdag geconcludeerd dat Amerika met de Golfoorlog "het Vietnam-syndroom voor eens en altijd kwijt is."

De opmerking kreeg veel applaus. Iedereen geeft de laatste maanden zijn eigen uitleg aan wat dit Vietnam-syndroom nu eigenlijk inhoudt. Reuters schrijft dat "in tegenstelling tot Vietnam, het publiek nu als een man achter het sturen van troepen naar de Golf stond.

Het was een van de verklaarde doelstellingen van Bush om de Amerikanen ervan te overtuigen de ervaringen van Vietnam te laten voor wat ze waren. In zijn toespraak bij zijn ambtsaanvaarding als president in januari 1989 zei hij dat de Vietnam-oorlog "ons nog steeds verdeeld houdt. "Maar vrienden, zei hij tegen de parlementariers, die oorlog begon een kwart eeuw geleden serieus te worden en (die ervaringen) blijken nu hun grens te hebben bereikt.

(G)eallieerden geven geen cijfers:
(O)orlog eist hoge (t)ol bij Iraki's

RIYAD - Irak heeft zeer veel mensen verloren in de (oo)rlog om Kuwayt. Dit heeft de Amerikaanse militaire (w)oordvoerder generaal Neal vrijdag in Riyad gezegd. (M)aar Neal gaf geen cijfers, overeenkomstig het beleid (va)n de geallieerde troepenmacht geen cijfers te (no)emen.

(A)rabische leden van de troepenmacht hebben bevel (g)ekregen de stoffelijke resten van Iraakse soldaten ter (pl)aatse te begraven. De geallieerden proberen "deze nare (z)aak" te volgen, waarna ze inlichtingen kunnen doorspelen (aa)n Irak.

Een Amerikaanse deskundige heeft een rekenmodel (o)pgesteld, waaruit zou blijken dat er zestigduizend Irakezen (ge)dood of verwond zijn. In geallieerde hospitalen en laza(re)tten bevinden zich 170 Irakezen, aldus Neal. Een van hen (is) donderdag overleden als gevolg van ernstige uitdroging. (T)achtig procent van de gewonde Irakezen heeft de verwon(di)ngen bij gevechten opgelopen, de andere twintig procent (lij)dt aan uitdroging en ondervoeding.

VS DREIGEN MET BOMBARDEREN
Militair overleg over bestand uitgesteld tot morgen
Washington: Allereerst krijgsgevangenen vrij

WASHINGTON - Het overleg dat eigenlijk vandaag (zaterdag) tussen commandanten van de anti-Iraakse coalitie en van het Iraakse opperbevel zou worden gehouden vormt "een belangrijke etappe om de overwinning van onze troepen te bezegelen". Dit heeft president George Bush van de Verenigde Staten vrijdag gezegd. Om organisatorische redenen is het overleg zeker één dag uitgesteld tot zondag. Bush' minister van Defensie Dick Cheney heeft ondertussen een schot voor de boeg van Irak afgegeven met het dreigement dat de bombardementen zullen worden hervat als niet spoedig wordt begonnen met het overdragen door Baghdad van zijn gijzelaars.

Op de militaire bijeenkomst gaat men praten over het vrijlaten van de gevangenen en het afkondigen van een formeel bestand, aldus de Amerikaanse president. Hij zei er zeker van te zijn dat de Amerikaanse krijgsgevangenen spoedig vrijkomen. De vertraging bij dit overleg komt volgens woordvoerders van het Witte Huis en het Pentagon door "logistieke problemen". Men had eigenlijk vanmorgen vroeg op een onbekend gehouden plaats ergens in de Iraakse woestijn bijeen willen komen. Het uitstel gebeurde op verzoek van de Irakezen. Volgens Pentagon-woordvoerder Howard Hicks had de Iraakse partij de noodzaak aangevoerd "dat nog bepaalde technische zaken moesten worden geregeld". Maar de bijeenkomst zou, zo voegde Hicks er aan toe, "vanaf zondagochtend kunnen worden gehouden".

PRIORITEIT

De militaire besprekingen worden van geallieerde zijde geleid door de Amerikaanse opperbevelhebber generaal Norman Schwarzkopf en de Saudische commandant generaal Khaled Ben Sultan. Zij worden naar verwachting gehouden op een geallieerde basis in het zuiden van Irak en nabij de grens met Kuwayt. Dit verklaarde een Westerse militaire functionaris vrijdag. De Amerikaanse generaal Thomas Kelly verklaarde vrijdag dat de hoogste prioriteit bij de besprekingen de vrijlating van krijgsgevangenen heeft, en die van Kuwaytse burgergijzelaars en van de vier leden van een Amerikaanse CBS-televisieploeg.

Amerikaanse legerfunctionarissen zeiden dat de geallieerden aan Baghdad mogelijk tevens de uitlevering zullen vragen van verantwoordelijken voor misdrijven in Kuwayt tijdens de zeven maanden durende bezetting. Zij zeiden te voorzien dat de Irakezen tijdens het overleg om de terugtrekking van de geallieerde troepen uit het zuiden van Irak zullen vragen. Toen president Bush het bestand aankondigde, eiste hij dat Irak alle krijgsgevangenen zou vrijlaten, dat het inlichtingen zou verstrekken over de plaats waar zee- en landmijnen zich bevinden en dat het alle belangrijke resoluties van de VN zou accepteren.

DRUKTE

De Verenigde Staten maken geen jacht op president Saddam Husayn van Irak, aldus president Bush. Hij wees er op dat niemand zich kan onttrekken aan het internationale recht, dat voorziet in het bestraffen van oorlogsmisdaden. De Algerijnse autoriteiten hebben tegengesproken dat zij asiel verleend hebben aan de Iraakse president. De Franse krant Le Monde had vrijdag gemeld dat Saddam Husayn een goed heenkomen gezocht zou hebben in Algerije.

Bush kondigde aan dat er "heel serieuze gesprekken" op gang moeten komen over de oplossing van alle problemen in het Midden-Oosten, zoals het Palestijnse vraagstuk, Libanon en Irak. Het is kort na het bestand in de oorlog om Kuwayt een drukte van belang op het diplomatieke front: de ministers van Buitenlandse zaken van Frankrijk, Groot-Brittannie en Duitsland --Dumas, Hurd en Genscher --voerden vrijdag gesprekken in Washington.

ONVERWIJLD

De relaties met Jordanie zijn bekoeld nadat koning Husayn voluit de kant had gekozen van zijn naamgenoot in Irak, maar de VS hebben geen belang bij een gedestabiliseerd Jordanie, aldus Bush die zei dat 'hij persoonlijk niets tegen koning Husayn heeft'. Bij de ontmoeting tussen de geallieerde militaire leiders en de Iraakse veldcommandanten moeten de laatste militaire kwesties met de Irakezen worden geregeld alvorens een permanent staakt-het-vuren wordt aangegaan.

Als Irak niet onverwijld de krijgsgevangenen vrijlaat, moet het rekening houden met nieuwe luchtbombardementen. Dit heeft minister Dick Cheney van Defensie van de VS vrijdag gezegd. De Iraakse minister van Buitenlandse zaken, Tareq Aziz, heeft de VS er toe opgeroepen zich van Iraaks grondgebied terug te trekken en op te houden met de "aanvallen die niet met het staakt-het-vuren verenigbaar zijn".

HELDENDADEN

Baghdad heeft vrijdag de "standvastigheid" en de "buitengewone heldendaden" van het Iraakse leger geprezen in de zeven maanden lange "totale belegering". In recordtijd kan men weer opbouwen

Vervolg op pag. 6

Irak laat CBS-ploeg vrij

BAGHDAD - De vier leden van de Amerikaanse televisiemaatschappij CBS zijn door Irak in de nacht van vrijdag op zaterdag vrijgelaten na tussenkomst van de Sovjet-regering. Dit heeft zaterdag de Iraakse minister van Informatie, Latif Nassif Jassem, bekendgemaakt.

Het team van de CBS, onder leiding van Midden-Oosten-correspondent -Bob Simon, verdween bij de Saudische-Kuwaytse grens en weken lang werd er geen teken van leven van ze vernomen. Vorige maand verklaarden functionarissen in Baghdad dat de Britten gevangen waren genomen door Iraakse soldaten op 21 januari. Het team bestaat naast Simon uit Peter Bluff, cameraman Roberto Alvarez en geluidstechnicus Juan Caldera. Een bron bij het Kremlin meldde dat het team was vrijgelaten na persoonlijke tussenkomst van Sovjet-president Michail Gorbatsjov.

Hij zei dat de vier werden vrijgelaten op de Sovjet-ambassade in Baghdad na een verzoek van Gorbatsjov aan de Iraakse leider Saddam Husayn. Verdere details werden niet gegeven.

De vier journalisten, vergezeld van de vice-president van CBS Don de Cesare, vertrokken later uit het hotel waar zij de nacht hadden doorgebracht en reizen vandaag door naar de Jordaanse hoofdstad Amman.

Wit

RIYAD - Volgens informatie van het Franse leger waren witte vlaggen al twee maanden eerder inbeslaggenomen bij de Iraakse troepen in Kuwayt en in het zuiden van Irak. Dit met het oog op een eventueel overlopen of overgave.

In een onderschepte radioboodschap die recentelijk aan Iraakse commandanten werd gegeven, werd zelfs het uitdelen van wit ondergoed verboden. Maar veel Iraakse militairen bleken wekenlang in staat te zijn geweest ongestoord de pamfletten bij zich te houden die de geallieerden boven Kuwayt hadden gedropt, waarin stond dat die ook dienst konden doen als witte vlag. Krijgsgevangen soldaten verklaarden tegenover een verslaggever van AFP in de steek gelaten te zijn door hun officieren.

Protest tegen Saddam

LONDEN - In de Zuid-iraakse stad Basra zou het tot gewelddadige demonstraties tegen het regiem van dictator Saddam Husayn zijn gekomen. Dit meldt zaterdagmorgen de Britse televisieomroep BBC.

De openbare orde zou zijn ingestort en verscheidene groepen soldaten zouden elkaar onder vuur hebben genomen. Basra was tijdens de Golfoorlog een van de doelen die door de geallieerden het zwaarst zijn beschoten. De Iraakse stad Basra zit vol met militaire en burgervoertuigen op weg naar het noorden en de openbare orde in de stad lijkt volledig te zijn ingestort. Dit melden zaterdag ook Amerikaanse militaire bronnen.

Volgens de zegsman is de informatie gebaseerd op verkenningen vanuit de lucht. Hij kon de berichten in de media niet bevestigen dat mensen in de stad protesteerden tegen de regering. De protesten van de Iraakse bevolking tegen president Saddam Husayn werden zaterdagmorgen ook gemeld bij het Britse ministerie van Buitenlandse zaken door de Iraakse oppositie. Naast Basra zouden er ook demonstraties zijn geweest in de hoofdstad Baghdad.

Informatiecampagne in Peru

■ LIMA - In Peru is een massale voorlichtingscampagne op gang gekomen in verband met de cholera-epidemie welke nog steeds op volle kracht woedt. Deze week zijn er twintigduizend gevallen bij gekomen. Het aantal doden is al opgelopen tot 193. De campagne wordt gevoerd met spandoeken, posters en pamfletten.

In El Salvador:
Verzet: stembus bestand

SAN SALVADOR - De linkse guerrillagroep FMLN in El Salvador neemt een gevechtspauze in acht rond de verkiezingen voor een parlement en voor gemeenteraden op 10 maart. Dit melden Mexicaanse kranten vrijdag, zich beroepend op woordvoerders van de opstandelingen.

Het Farabundo Marti front voor nationale bevrijding laat van 9 tot 11 maart de wapens rusten om oppositiepartijen beter in staat te stellen mee te doen aan de verkiezingen van 10 maart. Het FMLn beschouwt de verkiezingen als onwettig, maar is niet van plan ze te saboteren en wil ruimte geven aan partijen die gekant zijn tegen de regerende rechts georienteerde Nationalistisch-republikeinse Alliantie ARENA.

Ondanks embargo: tot in december
Delft Instruments leverde aan Irak

DELFT - Delft Instruments heeft in 1989 en in 1990 apparatuur aan Irak geleverd zonder dat het bedrijf de nodige vergunningen had aangevraagd. In december 1990, toen het embargo van de Verenigde Naties tegen Irak al maanden van kracht was, is nog apparatuur naar Jordanie verscheept. Dat is gebleken uit een intern onderzoek van het bedrijf, zo heeft de directie vrijdag bekend gemaakt.

De leveringen aan Irak zijn geschied via de Belgische dochteronderneming Oip Instrubel. In december 1989 en april 1990 is telkens een Warmtebeeld dag/nachtzichtsysteem naar Irak verscheept. Dat zijn systemen waarmee op basis van uitgestraalde warmte 's nachts waarnemingen kunnen worden gedaan. Op 7 december 1990 is een prototype van dezelfde apparatuur verscheept naar Jordanie voor eindgebruik aldaar.

Oip Instrubel had wel de benodigde vergunningen van de Belgische overheid. De dochteronderneming van Delft miste echter de noodzakelijke herexportvergunning uit de Verenigde Staten. In de nachtzichtsystemen zijn Amerikaanse onderdelen verwerkt, waardoor Amerikaanse toestemming is vereist om de systemen te exporteren. Delft Instruments heeft de interne controle op naleving van de exportregels verscherpt om herhaling van deze gang van zaken te voorkomen, aldus de raad van bestuur.

Het Nederlandse bedrijf heeft de "uitvoerige rapportage" aan de Amerikaanse autoriteiten gestuurd. Tegelijkertijd heeft 'Delft' verzocht om de export van kennis aan het bedrijf te hervatten. De regering in Washington had die export verboden uit woede om de nalatigheid van Delft Instruments inzake de exportvergunningen. Amerikaanse troepen hebben tijdens de Golfoorlog Nederlandse nachtzichtapparatuur buitgemaakt op het Iraakse leger. De verdenking tegen 'Delft' bestond al geruime tijd. Het bedrijf is al eens veroordeeld wegens illegale export van gevoelige apparatuur.

Van topless-discussie tot heilige mis:
Steering Committee brengt vol programma vrouwenweek

WILLEMSTAD — In het kader van de vrouwenweek van 1 tot en met 7 maart, dit jaar met het thema 'Vrouwen en milieu', heeft het 'Steering Committee Curaçao' deze week een scala aan activiteiten georganiseerd. Op de 'Internationale Vrouwendag', vrijdag 8 maart aanstaande, wordt in het Centro Pro Arte een avondprogramma gehouden. Verschillende vrouwen ontvangen die avond een waarderings-medaille of -plakkaat.

De vrouwenweek is gisteren op de eerste van de maand al van start gegaan met een toespraak van gezaghebber Elmer Wilsoe en de aanvang van het project 'kinderbegeleiding'. Vanmorgen is in de openbare bibliotheek een poppententoonstelling van mevrouw Isenia geopend.

Het programma wordt morgen, zondag 3 maart, voortgezet met een wandeling om half vijf 's middags door het centrum van Otrobanda in samenwerking met Plataforma Otrobanda. Er wordt een kleine bijdrage gevraagd om Otrobanda te helpen.

Sidney Jansen verzorgt maandag 4 maart een informatie-avond over het milieu, daarbij gebruikmakend van audio visueel materiaal. Om 20.00 uur begint de presentatie in 'Sentro di Dama' aan de Seroe Fortunaweg. Amnesty International zal daar een expositie houden en daarover tekst en uitleg geven.

CAPRILES

Het bestuur van het Steering Committee bezoekt op 5 maart de vrouwen in de Capriles-kliniek om daar de uitgekozenen toe te spreken.

De dag erna op de zesde maart wordt in Sentro di Dama een forum gehouden over het actuele onderwerp 'Topless, ja of nee?'. Vanaf 20.00 uur kunnen belangstellenden het forum bijwonen. Op 7 maart wordt de vrouwenweek afgesloten met een heilige mis.

De 'Internationale Vrouwendag' op 8 maart wordt gevierd met een avond in Centro Pro Arte waar 10 lokale dames een waarderingsplakkaat zullen krijgen.

Ook worden op de achtste diverse dansshows en een zanguitvoering gegeven en is er een voordracht van poëzie van Maria Diwan en Fransisco Tronco.

Ten slotte op 10 maart, wordt er in het 'Sentro Deportivo Kòrsou' een defilé gehouden door de geuniformeerde groepen van het Steering Committee, begeleid door drie drumbands. Ook tijdens die avond worden er verschillende activiteiten gehouden zoals zang- en dansshows en het voordragen van poëzie. Tevens zal het oude bestuur de taken overdragen aan de nieuwe leiding van het Steering Committe. Om 15.00 uur begint deze activiteitendag.

Handtastelijke man opgepakt

WILLEMSTAD — Een 45-jarige man is gisteren opgepakt nadat hij een zestienjarig meisje had achtervolgd en tegen haar wil heeft vastgehouden om haar te dwingen in zijn auto te stappen. Toen zij zich wegrukte bleef de man haar achtervolgen in zijn wagen, waardoor het meisje zich zo bedreigd voelde dat zij een fles door de voorruit van zijn wagen gooide. Vervolgens deed de 16-jarige aangifte en is de verdachte aangehouden en overgebracht naar de zedenpolitie.

Wraak

WILLEMSTAD — Een 17-jarige jongen heeft eigenhandig wraak genomen toen zijn fiets ongevraagd werd meegenomen door een 19-jarige die de twee wielen van de fiets vernielde. De eigenaar van de fiets gooide daarom een raam in bij de fietsendief, die op zijn beurt weer drie glazen shutters vernielde bij de ander thuis. Aangezien beide ouders aangifte wensten te doen van de vernieling zijn de twee jongens aangehouden voor een verhoor.

Religieuze show Rosa di Saron

WILLEMSTAD — De Vereniging van Antilliaans Christelijke Artiesten introduceert in de talentenjacht dit jaar een nieuwe categorie: het kind. De vereniging organiseert elk jaar het grootse artistieke en religieuze evenement 'Rosa di Saron' met onder andere zang, dans, muziek en poëzie. De show is op 16 maart in Centro Pro Arte. De kandidaten zijn al door de leden van de Christelijke vereniging gekozen.

De artiest die de meeste stemmen krijgt, wordt voorgedragen voor de talentenjacht. De prijsuitreiking van de voorselectie vindt een week voor de show plaats. Dat gebeuren wordt gefilmd en tijdens talentenjacht zullen de opnames te zien zijn. De 'gospel-men' van Sint Maarten Patrick Hilliman en Agape uit Bonaire zullen er ook zijn.

De show bestaat uit veertien categorieën. De meest opvallende nieuwe ster (zowel in zang, dans als poëzie van volwassenen en kinderen), het muzikale evenement van het jaar, de beste presentatie en de componist van het jaar zijn daar een paar van. In totaal doen er zestig mensen aan mee.

Aanhoudingen voor diefstal

WILLEMSTAD — Aan de Kaminda Elektrishen is gisteren een 17-jarige verdachte van diefstal aangehouden. Bewakers betrapten hem toen hij de loods van een perceel verliet. Zijn verklaring luidde dat hij stemmen had gehoord in de loods en dat hij daarom met zijn zaklamp poolshoogte was gaan nemen. De politie onderzoek of zijn verklaring klopt.

Een andere dief werd aangehouden in Otrobanda. De politie werd op de inbraak geattendeerd door het afgaan van een alarmsysteem. In eerste instantie nam de verdachte de benen, maar later op de avond is hij opgepakt.

Een derde diefstal is door toeval opgelost. Een dief, die een lasmachine had gestolen probeerde deze door te verkopen, maar daarbij had hij weinig geluk. De koper bleek de neef te zijn van de eigenaar van lasmachine. Toen hij het apparaat herkende, is er werk gemaakt van de zaak en kon de dief spoedig worden opgespoord.

Hoge officier bij premier

■ *WILLEMSTAD — Schout bij Nacht N.W.G. Buys bracht tijdens zijn verblijf op Curaçao een bezoek aan premier Maria Liberia-Peters, de bevelhebber over de krijgsmacht in het Caribisch gebied commandeur R.R. Rodrigues en ex-kapitein A. Keli. Zij bespraken onder andere de toekomst van het Antilliaanse leger en het mobilisatie systeem. Op de foto v.l.n.r. de commandeur, de premier, Schout bij Nacht Buys en de ex-kapitein.*

Elsevier stelt beleid aan de kaak
'Nederland faalde in opvoeding Suriname'

— door Victor Hafkamp —

AMSTERDAM — 'Een laatste, uiterste gedurfde poging van Nederland om Suriname uit het diepe dal te trekken, waarin het terecht is gekomen, mede doordat Den Haag tot nu toe altijd met Hollandse rechtlijnigheid en principes reageerde op alles wat in de voormalige kolonie fout liep'. Zo omschrijft Elsevier deze week het Gemenebest-plan van enkele Nederlandse ministers die — als Suriname het wil —het land op diverse beleidsterreinen hulp en samenwerking aanbieden.

'De vergelijking dringt zich op van een strenge vader die zijn aanvankelijk verstoten zoon, die maar niet wilde deugen, toch de helpende hand reikt. Zoonlief is bij wijze van spreken nog steeds aan de drugs en er is geen enkel teken dat hij zijn leven zal beteren, maar dat weerhoudt vader er niet van hem weer in de armen te sluiten', aldus het weekblad. 'Nederland beseft dat het heeft gefaald in de opvoeding van de jonge natie en dat het in 1975 te snel heeft toegestemd toen Suriname op eigen benen wilde staan. Veel Surinamers vonden toentertijd zelf al dat hun land daarvoor te onvolwassen was'.

Volgens Elsevier heeft de telefooncoup van 24 december een omslag teweeggebracht bij Nederlandse ministers en parlementariërs over de relatie met Suriname. De tot dan gehandhaafde stringente voorwaarden voor het herstel van de ontwikkelingsrelatie lijken te zijn losgelaten. 'Menig minister werd door de coup van zijn Kerstontbijt afgehaald', weet een insider in Den Haag Elsevier te vertellen. 'Pronk belde Van den Broek. Die belde Lubbers. Van dat moment af is het begonnen. Algemene mening van het drietal: zo kan het niet langer. Het Nederlandse beleid moet radicaal om. Suriname moet geholpen worden'.

In het kabinet begon een discussie, waarbij minister Hirsch Ballin van Justitie en Koninkrijkszaken zich schaarde aan de kant van Lubbers, Pronk en Van den Broek. De overige kabinetsleden hielden bedenkingen. Een mondeling overleg met de vaste Kamercommissies voor buitenlandse zaken en ontwikkelingssamenwerking in januari, gaf de ministers dat ook het Nederlandse parlement van gedachten was veranderd en bereid zou zijn ondanks grote risico's puin te ruimen in Suriname.

MINDER JUICHEND

Elsevier wijst er op dat de reacties in Nederland over het algemeen minder juichend zijn dan in bepaalde politieke kringen in Suriname. Het blad citeert de eerdere uitspraken van oud-minister professor De Gaay Fortman die het plan 'ondoordacht en in feite ook onbehoorlijk' noemde. Nederland beïnvloedt de verkiezingen in Suriname, meent de oud-bewindsman. 'Dat doe je niet tegenover een zelfstandige natie. Het zou anders liggen als het initiatief van Surinaamse kant was gekomen, maar dat lijkt niet het geval'.

Maar André Haakmat meent het tegendeel. In zijn kolom in de Weekkrant Suriname zet de oud-vice-president van Suriname de nodige vraagtekens bij het Gemenebest-plan van Lubbers c.s. en de wijze waarop het naar buiten is gekomen. Volgens Haakmat is Suriname zelf de geestelijke vader van het plan, want zouden ministers zo maar een plan laten uitlekken zonder dat ze weten of er aan de andere kant van de oceaan adhesie voor de inhoud ervan bestaat?

Haakmat trekt de volgende vergelijking: 'Stel je voor, een man wordt verliefd op een vrouw, gaat trouwplannen beramen, daartoe een uitzet aanschaffen, alvast een woning betrekken, een datum voor ondertrouw afspreken enz. zonder zich ervan te vergewissen of zijn amoureuze gevoelens kans maken beantwoord te worden. Zo'n man zou terecht voor gek worden verklaard'.

Haakmat wijst erop dat het Nederlandse kabinet de afgelopen weken met de Golfoorlog en de Tussenbalans veel aan zijn hoofd had. 'Maar zelfs als het kabinet een zee van tijd had, dan zal het die tijd toch niet gaan besteden aan het bediscussiëren van irrelevante hersenspinsels. Ook weet iedereen dat de Amerikaanse president George Bush en zijn minister van buitenlandse zaken James Baker ernstiger dingen aan hun hoofd hebben. De kwestie van de Gemenebest-relatie met Suriname kan alleen die aandacht hebben gekregen, omdat de betrokken ministers de zekerheid hadden dat een brede politieke ondersteuning voor het plan in Suriname aanwezig is. Die zekerheid kan weer alleen zijn verkregen doordat Surinaamse politici de verzekering hebben gegeven te voelen voor zo'n Gemenebestconstructie. 'Ik ga zelfs nog een stap verder: het zijn bepaalde Surinaamse politici die de Nederlandse bewindslieden het plan aan de hand hebben gedaan'.

HOLLANDSE BAND

In de Surinaamse politiek is het volgens Haakmat een bekende tactiek om een heikele politieke kwestie over de 'Hollandse band' te spelen. 'Nieuwe ideeën die een kans moeten maken, worden daarom niet in Suriname, maar in Nederland gelanceerd. Men profiteert dan van de nog bij heel wat Surinamers aanwezige koloniale instelling dat wat uit Holland komt goed is, of op zijn minst de moeite waard om erover na te denken. De waardeschaal ziet er als volgt uit bij deze groep: de allerslechtste ideeën zijn van Surinamers in Suriname, de allerbeste van Nederlanders in Nederland en hiertussen liggen de Surinamers in Nederland en de Nederlanders in Suriname. Dit lijstje brengt het gebrek aan waardering tot uitdrukking voor het eigen kunnen en kennen, gebaseerd op een gebrek aan waardering voor de eigen mensen. De koloniale mentaliteit in optima forma', aldus André Haakmat in de Weekkrant Suriname.

Op 23 en 24 maart in ITC
Wieteke van Dort op grote Pasar Malam

WILLEMSTAD — De Nederlands-Indische zangeres en cabaretière Wieteke van Dort en duo The Blue Diamonds (de Nederlandse Everly Brothers) zijn de smaakmakende artiesten tijdens een Pasar Malam op 23 en 24 maart in het ITC. De organisatie is in handen van Radio Paradise.

Evenals in Indonesië gebruikelijk is, zal op deze Pasar Malam (eigenlijk avondmarkt, maar in het ITC op zondag 24 maart ook geopend van 10 tot 22 uur) voldoende te eten, drinken en praten zijn. Het culinaire gedeelte is in handen van de koks van restaurants Garuda en Indonesia. De drankjes worden verzorgd door restaurant The Trader. Hoogtepunt van de gala-avond van 23 maart (toegang fl. 125,-) vormen de optredens van Wieteke van Dort en The Blue Diamonds.

Die laten zich overigens ook op zondag overdag (entree: fl. 10,-, kinderen fl. 5,-) regelmatig zien en horen, evenals Tom Hagenaar & Co. met zijn Angklung muziek. Er zijn dan volop kraampjes met etenswaren en dranken (onder meer de echte koffie toebroek), cadeau-artikelen, kleding, natuurstenen, stoffen, potten, pannen en kruiden en wajangpoppen. Tevens is een Indische masseur actief.

Toegangskaarten zijn vanaf 15 maart verkrijgbaar bij de boekhandels, de deelnemende restaurants en Radio Paradise.

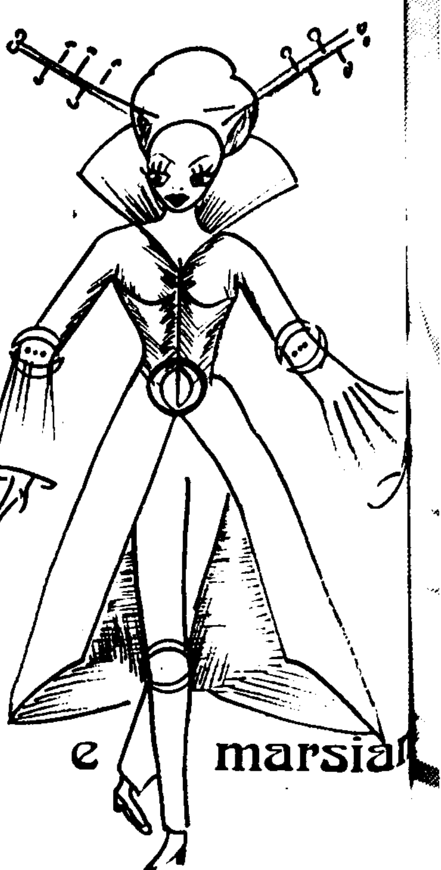
■ *WILLEMSTAD — In het CCC vond onlangs de opening plaats van de expositie van werken van frater Anton van Oirschot (tweede van links). De tentoonstelling is te bezichtigen tot en met 1 maart van negen tot twaalf uur 's morgens en van drie tot vijf uur 's middags.*

Cursus taarten bakken

WILLEMSTAD — Het [Steer]ring Committee begint [op] 16 maart aanstaande [met] een cursus taarten bak[ken]. De cursus die drie maan[den] duurt, wordt gehouden i[n de] ochtenduren van 10.00 [tot] 12.00 uur. Het versieren [van] taarten is niet bij de les[sen] inbegrepen; dat volgt la[ter] zo meldt het persbericht.

De cursisten leren 12 [tot] 16 soorten gebak en een p[aar] andere lekkernijen te ma[ken]. De ingrediënten zijn [in]begrepen bij de les en het re[sul]taat mag worden me[ege]nomen naar huis. De cur[sus] kost vijftig gulden per ma[and] en voor inschrijving [moet] een tientje worden beta[ald]. Het examen kost nog e[ens] vijftig gulden. Het les[geld] kan worden betaald bij [het] kantoor van het Steering C[om]mittee (Seroe Fortuna[weg]) tussen 9.00 uur 's ochte[nds] en 13.00 uur 's middags.

■ *Eén van de ontwer[pen] voor een carnavalskostu[um] van Maris Stella te M[on]tagne.*

Maris Stella school exposeert ontwerp carnavalskostuums

WILLEMSTAD — [De] beroepsopleiding Ma[ris] Stella te Montagne heeft [dit] jaar een wedstrijd georga[ni]seerd in het ontwerpen [van] carnavalskostuums. Dit [in] het kader van de nieu[we] opzet van de carnavalsv[iering]en binnen het voortge[zet] onderwijs, waarbij [het] accent niet meer ligt op carnavals*feesten*, maar op creatief-educatieve invull[ing] daarvan.

De resultaten waren [van] dien aard dat er is beslo[ten] om een tentoonstelling [te] organiseren. De ontwerp[en] zijn gedurende de maa[nd] maart te zien bij Bern[ie] Modes te Zuikertuintje.

PPOSITIE EN COALITIE-PARTIJEN EISEN HELDERHEID

rancisco: "Ik ben een eerlijk mens"

Hetze rond verzekering Kodela duurt voort

WILLEMSTAD — "Er n geen onregelmatigden te bespeuren bij t afsluiten van een verzekering voor de werknemers van Kodela N.V. bij MICO N.V-verzekeringsmaatschappij. Er hebben k geen onderhandegen plaatsgevonden trent de verkoop van n pand in Madurostraat n Setel N.V.'. Aan het ord: Gedeputeerde (quaate qua president-commissaris van Setel en dela) Jaime Francisco.

ij zijn in verkiezingstijd de lokale politici hebben n houvast nodig om aan mmen te komen", meent . Een eventuele openbare gadering van de Eilandsd om zijn beleid omtrent erheidsbedrijven aan de ak te stellen is voor de eputeerde 'zeer welkom'.

Verscheidene fractieleden de Eilandsraad hebben gen aan het Bestuurscolle gericht nadat een lokaal tendblad een artikel trent vermeende onregeltigheden bij het aankken van een verzekegsmaatschappij voor de werknemers van Kodela publiceerde. Ook sprak het artikel over onregelmatigheden bij de verkoop van een perceel aan de Madurostraat aan Setel N.V.

De PNP-fractieleden, Dennis Evertsz en Hendrik Abraham, hebben een vergadering van de voorbereidingscommissie van de Eilandsraad aangevraagd. Als agendapunt werd opgevoerd 'Het beleid van het bestuurscollege omtrent overheidbedrijven in het algemeen en in het bijzonder die van Kodela en Setel N.V.'

De DP-fractieleider, Raymond Bentoera heeft na de publicatie van het artikel eveneens een serie vragen aan het Bestuurscollege gericht. Hij verwacht van het Bestuurscollege zo spoedig mogelijk een onderzoek in te stellen bij Kodela en Setel.

Bentoera vindt het een kwalijke zaak dat het Bestuurscollege helemaal niet reageert op zulke berichten. Vooral daar meer dan eens een of meer politieke partijen bij twijfelachtige zaken betrokken worden.

Ook de MAN-fractie in de Eilandsraad heeft vragen omtrent de vermeende onregelmatigheden aan het Bestuurscollege gericht. Mayra Coffie, namens de MAN-fractie, wil van het Bestuurscollege weten wat de beweegredenen voor de directie van Kodela waren bij de keuze voor deze ziektekostenverzekering.

'Ik ben een eerlijk persoon. Zoals iedereen, heb ik ook geld nodig. Maar ik zal mij nooit ten koste van het volk verrijken', aldus gedeputeerde Jaime Francisco tegenover de Amigoe. Als president-commissaris van Kodela en Setel voelt hij zich diep gekwetst door de in de pers verschenen berichten.

Hij voert aan dat er zich geen onregelmatigheden hebben voorgedaan bij het afsluiten van een ziektekostenverzekering voor de Kodela-werknemers. Berichten als zou de directeur van de Effective Management Group (EMG) (die het management van Kodela in handen heeft) tegen dit besluit zijn ingegaan, berusten niet op waarheid, aldus Francisco. 'Het besluit om tot een nieuwe verzekering over te gaan werd door het EMG zelf genomen'.

Hij ontkende ook dat een ex-politicus (die volgens het ochtendblad recentelijk bij een grote controverse was betrokken) bij een en ander een vinger in de pap had.

Voor wat betreft de verkoop van een pand aan de Madurostraat aan de Setel N.V., verklaarde Francisco dat er geen onderhandelingen omtrent een en ander hebben plaatsgevonden. Momenteel gebruikt Setel een pand aan de Madurostraat in Punda als een zogeheten 'telefoonboetiek'.

Volgens in verschillende kranten verschenen berichten zou de Setel dit pand voor een som van 1.7 miljoen gulden kopen. Een politicus zou bij deze 'deal' betrokken zijn. Een grote som geld zou naar de politieke partij van de bewuste politicus gaan als commissie, aldus de berichten.

Fenny viert 102e verjaardag

■*WILLEMSTAD — Maria Fenny de Roosje vierde op 28 februari haar 102e verjaardag. Gezaghebber Elmer Wilsoe ging Fenny persoonlijk feliciteren. Familie en verpleegsters van de Neutrale Wijkverpleging waren er ook om samen met Fenny deze bijzondere dag te vieren.*

Minister Ivo Knoppel

Wel degelijk beslissing omtrent overkomst marechaussees St. Maarten

WILLEMSTAD — Er bestaat een duidelijke overeenkomst over het laten overkomen van een aantal marechaussees naar St. Maarten. Dat laat de Regerings Voorlichting Dienst weten, namens minister van justitie Ivo Knoppel. De minister reageert hiermee op een in een lokaal ochtendblad verschenen bericht, als zou er nog geen definitieve beslissing inzake de overkomst van de Nederlandse marechaussees zijn genomen. De minister zal de Nederlands Antilliaans Politie Bond (NAPB) op de hoogte blijven houden van de ontwikkelingen.

De RVD maakt melding van een vergadering op 28 februari jongstleden tussen de minister van justitie en zijn raadgevers en de politievakbond, NAPB. Tijdens die vergadering werden verschillende onderwerpen behandeld, onder anderen het project 'Marechaussees voor Sint Maarten.

De hoofdcommissaris van politie, Fred Wiel, gaf tijdens de vergadering uitvoerig informatie over alle aspecten die verband houden met de overkomst van de marechaussees naar St. Maarten. De ambtelijke groep die zich thans in Nederland bevindt, is doende om nog een aantal zaken nader uit te werken.

De NAPB, aldus het RVD-persbericht, stelde zich tijdens de vergadering gereserveerd op tegenover deze technische bijstand en wenste aanvullende documentatie toegestuurd te krijgen.

De leden van de Koninklijke Marechaussee zullen in principe medio april (rond de verkiezingsdatum) hun werk op St. Maarten beginnen. Indien nodig, zal de minister nog wat met deze datum kunnen schuiven, aldus de RVD.

KANTOOR

Reparatie van het politiekantoor aan de Churchillweg werd ook tijdens de vergadering aan de orde gebracht. Dit politiekantoor is aan een grote onderhoudsbeurt toe.

Onlangs werd een opdracht hiertoe reeds gegund aan een aannemer, doch dit bedrijf ging failliet. In opdracht van de minister van justitie is de landsgebouwendienst doende om dit project met spoed af te ronden.

In verband met de formaliteiten die afgewikkeld moeten worden, onder andere in verband met het faillissement van het vermeld bedrijf, zal pas over anderhalve maand tot gunning kunnen worden overgegaan.

Op de klacht van de NAPB, dat haar leden meestal te lang moeten wachten op overwerkvergoeding, zegde de minister van justitie toe dat in een vervolgvergadering met de NAPB dit onderwerp nader behandeld zal worden.

Exposititie Margie '91

■ *WILLEMSTAD — In huis Habaai wordt dit weekeinde een handenarbeidsexpositie gehouden met de 'Margie '91'. De nieuwste technieken op het gebied van handenarbeid komen aan de orde evenals speciale regelingen die van toepassing zijn op feesten. Ook maken de bezoekers kennis met artikelen die gebruikt worden bij handenarbeid. De meeste tentoongestelde produkten zijn vervaardigd door Margie Nagtegal, zoals de bovenstaande vogels op de foto. Het doel van de expositie is om handenarbeid op Curaçao te bevorderen. De expositie wordt gehouden van 10.00 tot 18.00 uur.*

Uitkomst overleg in Den Haag

Giskus: 'Antillen besteden voortaan zelf hulpgelden'

WILLEMSTAD/DEN HAAG — Minister Giskus (ontwikkelingssamenwerking) is 'buitengewoon tevreden' over de besprekingen die hij en minister De Paula van financiën deze week in Den Haag hebben gevoerd met minister Hirsch Ballin van koninkrijkszaken. 'De verantwoordelijkheid voor de besteding van ontwikkelingsgelden ligt voortaan waar die moet liggen: bij ons op de Antillen", aldus de bewindsman vanmorgen in het Haagse Pullman Hotel.

Minister Giskus: "De afgelopen jaren waren er de nodige problemen over de besteding van die gelden, nu hebben we eindelijk duidelijkheid". Aan de onduidelijkheid in het verleden wijt Giskus het ook dat veel ontwikkelingsgeld ongebruikt bleef, de zogenaamde 'onderbesteding' die vorig jaar opliep tot zo'n 130 miljoen gulden. "Dat was een direct gevolg van het feit dat Den Haag dat geld wilde geven in de vorm van projecthulp, terwijl wij aandrongen op programmahulp. Dat soort problemen moet nu dus voorgoed verleden tijd zijn". De Antilliaanse delegatie heeft naar verluidt in Den Haag een zeer goede indruk gevestigd met een beleidsnota waarin een visie op de vorm van de ontwikkelingssamenwerking met Nederland is vastgelegd. Van juni tot september zal die nota ter discussie staan tijdens besprekingen op ministerieel niveau die afwisselend in Nederland en op de Antillen zullen plaatsvinden. Die moeten leiden tot definitieve afspraken over de toekomstige vorm van samenwerking tussen de Antillen en Nederland.

Parkeeractie

WILLEMSTAD — Bij een parkeeractie in de binnenstad gistermiddag heeft de politie tussen 7.00 en 15.00 uur 27 bestuurders op de bon geslingerd. Dit in verband met diverse overtredingen.

oordvoerder Shon Garcia:

I/FOL zal voor 'status parte' Curacao strijden

WILLEMSTAD — raçao moet volgens de rtij combinatie, FOL/ kost wat kost een autone staat binnen het inkrijk worden. De parcombinatie zal gedude de komende regeerriode geen moeite ren om dit te realien, verklaarde de FOL/ woordvoerder, Shon rcia, tijdens het radioatje van de bruine rtij.

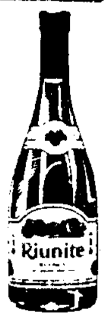
cia zei dat de partijleider, rge Hueck, recentelijk tijs een toespraak het een ander weer heeft aangeld. Hij zei toen dat het oelaatbaar is dat raçao de financiele lasten de andere eilanden moet ven dragen.

Een Curaçaoenaar betaal r dan 50% aan belasting nneer hij een pakje sigaen koopt of wanneer hij benzine afrekent. Die belastinggelden gaan allemaal naar de kleine eilanden toe, terwijl wij met grote financiële problemen op ons eiland kampen', aldus Hueck.

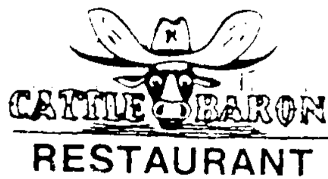
Hueck zou hebben verklaard dat Curaçao de kleinere eilanden financieel kan steunen als Curaçao genoeg voor zichzelf heeft. Er zijn vele wegen en straten die hoognodig aan reparatie toe zijn. De onderstand moet verhoogd worden. Wijken die zonder straatverlichting zitten enzovoorts.

FOL/SI zal strijden voor een 'status aparte' voor Curaçao. Daarom doen wij een beroep op de Curaçaose bevolking om ons bij de komende eilandsverkiezingen massaal te steunen. Zodoende kunnen wij met een mandaat van het volk naar Nederland gaan en daar onze eisen stellen, aldus de woordvoerder, Shon Garcia.

ARUBA DAILY ENTERTAINMENT

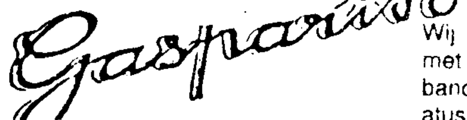
GEZELLIG UITGAAN????
Natuurlijk met
RIUNITE ON ICE
Mercurius Trading Company

RESTAURANT

VANAVOND GEZELLIG UITGAAN??
Dan natuurlijk naar restaurant **CATTLE BARON.** Met internationale keuken, uitstekend voedsel, gezellige bar en prima service.
Diner 6 p.m. - 11 p.m.
L.G. Smith Boulevard 228.
Tel.: 22977.

Restaurant-Art Gallery
Gasparito 3
Phone: 37044-37144

Wij verwachten U 18 maart om met ons de "Dia di Hymno y bandera" y promer lustrum di Status Aparte te vieren.
4.00 - 11.00 BUFFET CRIOLLO
met live entertainment f. 25,00 per persoon plus service charges.
L.G. Smith Boulevard 228 - Tel.: 22977

A touch of France in Aruba

RESTAURANT

Open nightly from 6:30 - 11:00 p.m.
Reservations suggested Telephone 35755
L.G. Smith Boulevard adjacent to Paradise Beach Villas

Drive-In

Today at
8:30 & 12:00
Sunday at 9:00
" PROBLEM CHILD "
comedy 14 yrs.

Principal

Today at
8:30
Sunday at 8:30
" BEST OF THE BEST "
drama 18 yrs.

"Simply Sunsational"

The Food & Beverage Department of
PLAYA LINDA BEACH RESORT
is looking for:

A STOREROOM KEEPER

Requirements:
— controlling experience
— storing experience
— good communication skills
— proven leadership, training and development capabilities
— responsible.

If you are interested and meet the requirements, please send your application with full documentation and picture to the Personnel Department of Playa Linda Beach Resort,

L.G. Smith Boulevard 87

INTERBANK N.V.

is seeking applications for the position of

SECRETARY TO THE CREDIT OFFICER

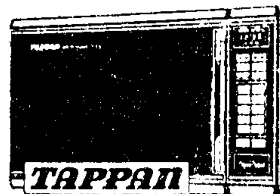
Job Requirements :

- M.A.O. Secretary diploma or equivalent
- Some knowledge of Word Processing
- Proficient in English, Dutch, and Spanish (verbally and in writing)
- Ability to deal with customers
- Representative appearance

INTERBANK ARUBA N.V.
P.O. Box 96,
Oranjestad, Aruba
Attn.: Personnel Department

Oferta "Super Especial" riba TAPPAN microwave ovens!

TAPPAN
"EVEN COOK"

- Big 1.3 Cu. Ft. Oven
- 3-Stage Cooking — Auto Defrost, Cook 1 & Cook 2
- Auto Defrost by weight for meat, poultry & fish
- 10 Power Levels
- "Even Cook" system — "stirs" microwave energy for uniform cooking results
- Removable Glass Cook & Serve Tray

Cash
Afls. 570.-

Pa un tempo limita te cu 2 di Maart 1991...

Oranjestad
Tel: 22958-22959-21381

San Nicolas
Tel: 45162-45061

TAPPAN Microwave Oven
Features Handy Browning Element

Cash
Afls. 630,-

No one knows you're wearing it.

TAMPAX®

tampons

WAARSCHUWING

De commandant van de mariniers-kazerne Savaneta maakt bekend dat er op **dinsdag 05 maart 1991, op woensdag 06 maart 1991 en op donderdag 07 maart 1991 van 07.00 uur tot 13.20 uur** een schoolschietoefening gehouden zal worden op het terrein Anabui. Er zal geschoten worden met scherpe munitie. Het onveilige gebied aan landzijde zal afgebakend worden met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

OPENBARE VERKOOP

Op 21 maart 1991 's middags om 2 uur zal ten overstaan van Notaris Mr. J.R. Croes of diens waarnemer in het HOTEL TALK OF THE TOWN (Monsieur Louis Room), aan de L.G. Smith Boulevard 2, Oranjestad Aruba in het openbaar bij opbod aan de meestbiedende worden verkocht:

Krachtens onherroepelijke machtiging ex artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba:

het recht van erfpacht tot 10 maart van **het jaar 2014 op een** perceel domeingrond groot 807 M2, **gelegen aan** de Citroenstraat/Guyabastraat te **Dakota, kadastraal bekend** als Land Aruba Eerste **Afdeling Sectie C nummer** 106 met het daarop gebouwde **betonstenen woonhuis, plaatselijk** bekend als **"Guyabastraat 1";**

De vellingsvoorwaarden zijn gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Aruba en liggen voorts ter inzage ten kantore van notaris mr. J.R. Croes, aan de L.G. Smith Boulevard 64 te Oranjestad op Aruba.

Mr. J.R. Croes, notaris.

JOB OPPORTUNITY

L.A.R.R.C.

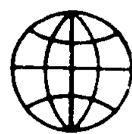
LOCAL ARUBA REFINERY REHABILITATION COMPANY, N.V.
P.O. BOX 2150
San Nicolas, Aruba

is looking for qualified **Arubans** in the following job classifications

INSTRUMENT FITTERS
PIPE WELDERS
PIPE FITTERS

Successful applicants will enjoy excellent wages and benefits as well as the challenge of working on this important project..

If you are interested, come to the front gate of COASTAL CORPORATION for an interview. These job opportunities are for ARUBANS only.

Oduber Aviation Center Inc.

heeft plaats voor:

— Vliegtuig monteur
— Hulp vliegtuig monteur
— Leerling monteur

Aanmelden:
L.G. Smithboulevard 16
Maandag of dinsdag 4 en 5 maart 1991
tussen 9.00 en 12.00 uur des morgens

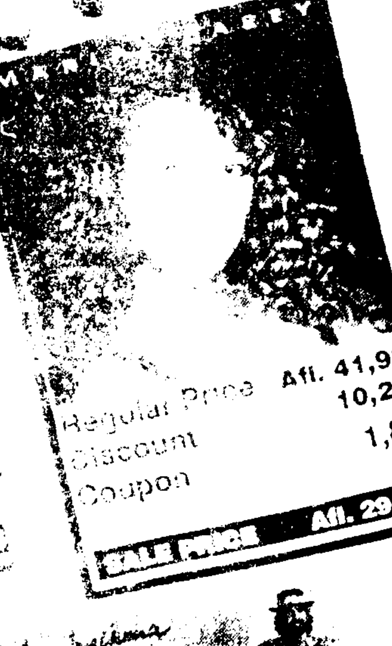
Wegens opening van onze showroom kunnen wij U tegen gereduceerde prijzen zeer **exclusieve** kado-papier aanbieden; een korting van 25% is niet ondenkbaar.
Ons programma bestaat o.a. uit: corsages, luxe bonbondoosjes, naam-etiketten, crèpe-papier, vlinders tranparant met logo, papier bedrukt met uw logo, etc., etc.
Loopt U vrijblijvend eens bij ons binnen.
Een kleine attentie ligt voor U klaar.

Arendstraat 18 Tel. 33637/35896

COMPACT DISC CONNECTION
Havenstraat 39 Tel: 25758

LARGEST CD SELECTION
GUARANTEED: BEST/ LOWEST PRICES

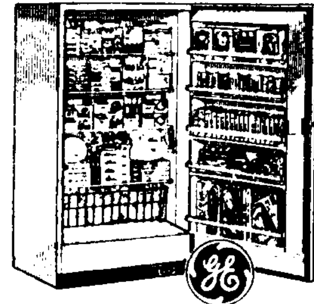

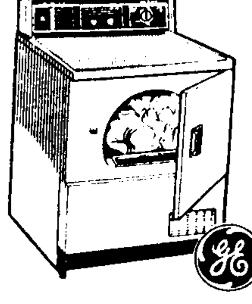
INRUIL 7x250 INRUIL

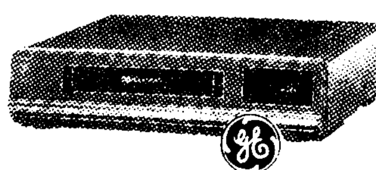
Ieder van Uw oude ijskast, freezer, dryer, wasmachine, videorecorder, televisie en stove heeft tot 6 April 1991 een **inruilwaarde** van

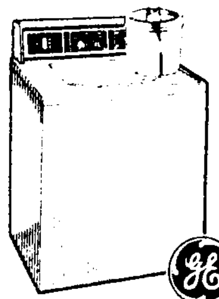
250 florin bij aankoop van een nieuwe.

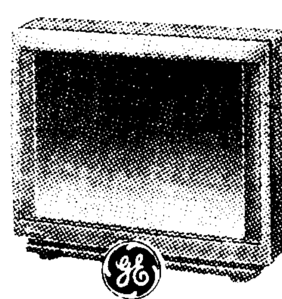

Oranjestad
Tel.: 22958 - 22959 - 21381 - 33594

Geldig van
26 februari 1991 tot
6 april 1991.

WIMCO
San Nicolas
Tel.: 45162 - 45061

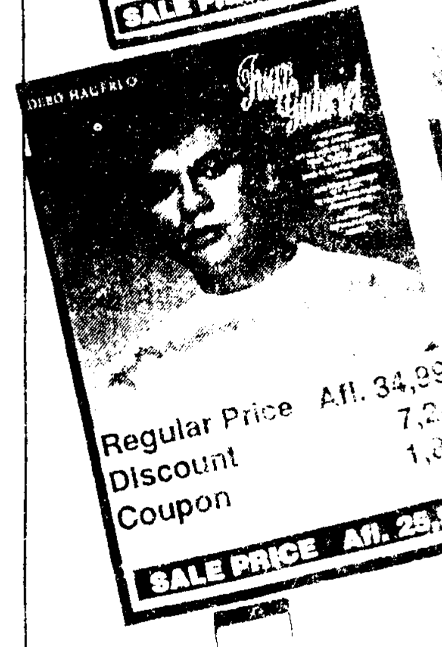
AFZIEN OF AFVALLEN

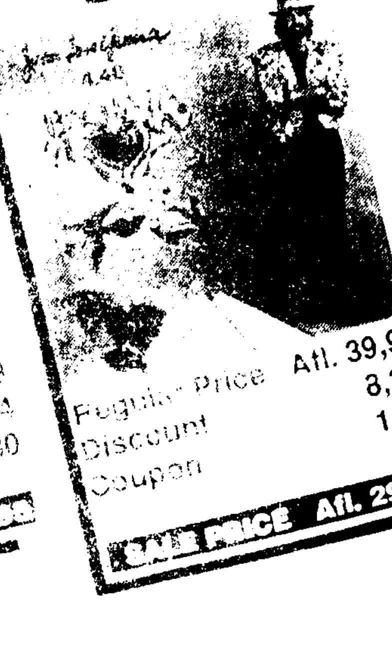
Maandag	Sta Cruz	Macuarimaschool	6.30 pm
Maandag	Savaneta	Heilig Hart Coll.	6.30 pm
Dinsdag	Dakota	Y.M.C.A.	9.30 am
Dinsdag	San Nicolas	Y.M.C.A.	6.30 pm
Woensdag	Oranjestad	Col. Arubano	6.30 pm
Donderdag	Noord	St. Annaschool	6.30 pm

Komende week, **GRATIS PROEFLES**
U betaalt alleen het inschrijfgeld, wij betalen het cursusgeld voor U deze week.
Nieuw PRE-PAYMENTSYSTEM, U betaalt 8 weken cursusgeld à Afl. 12,— per week = Afl. 96,—, U krijgt **3 WEKEN GRATIS**

a la carte
Nu ook in het spaans verkrijgbaar.
De nieuwste manier om af te vallen.

ANUNCIO - BLA/032/91

Mediador di Gobierno na Aruba ta anuncia a base di articulo 1, inciso 2, di "Arbeidsvredebesluit III" cu e siguiente peticion a wordu ricibi pa tene un referendum bao empleadonan di e empresa menciona:

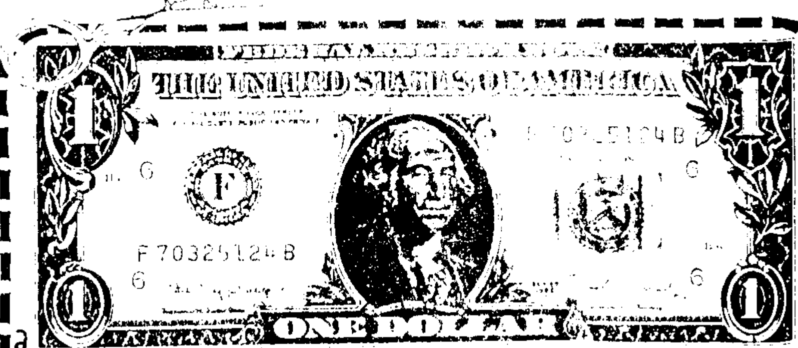
Nomber peticionario: **Federacion di Trahadornan di Aruba FTA**
Nomber empresa: **N.V. ALL TECH**

Atencion ta wordu poni ariba e posibilidad pa sindicatonan interesa, pa dentro di 14 dia despues di e anuncio aki, trece nan deseo pa participa na dicho referendum na conocemento di Mediador.

Mediador di Gobierno, T. Tromp.

........AND MANY OTHERS

$ COUPON

RULES:
1. Limit one coupon per purchase.
2. Expires: May 31, 1991.
3. Valid only for all CD purchases.
4. Photocopies permitted.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22016 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Best of the Best** (drama, 18 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Problem Child** (comedy, 14 jr).

* * * * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Popular, tel.: 32147.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A.W. v/d Linde, Adrian Lacléboulevard 5, tel.: 2833/24300.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Tromp via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, tel.: 24444): dagelijks van 07.30-12.00/15.30-17.00 uur
Maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz (28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA (P.O. Box 1029): tel.: 27808/48124.

* * * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 News Watch; 18.30 Newsmaker Saturday; 19.00 Leu fo'i Cas; 20.00 Capital Gang; 20.30 Sports Saturday; 21.00 Prime News; 22.00 Showbiz This Week; 22.30 This Week in Japan; 23.00 Evening News; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 CNN World Report; 18.00 Studiosport; 19.15 Documentary; 19.30 Show-time; 20.30 Sports Sunday; 21.00 Prime News; 22.00 This Week in Review; 23.00 Evening News; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
ARUBA SECRETARIES ASSOCIATION: 10.00 uur alg. ledenvergadering - Canasito Room, Concorde Hotel & Casino.

SPORT
ATLETIEK (AAB): 17.30-18.10 uur veldloopkampioenschappen op het terrein tussen kapel Alto Vista en Pos di Noord; 18.40 prijsuitreiking.

VOETBAL (veteranen): 10.00-17.30 uur voortzetting toernooi - terrein Caya Betico Croes.

* * * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * * * *

Coke-smokkel: drie jaar

ORANJESTAD — Drie jaar gevangenisstraf — de officier eiste drie jaar en zes maanden — luidde het vonnis tegen verdachte N.M., die getracht zou hebben op 20 oktober 1990 een hoeveelheid cocaïne — verborgen in een radiocassette — in te voeren. De rechter bepaalde dat de cocaïne vernietigd dient te worden en de tienduizend bolivar en 950 dollar, die in beslag werden genomen, verbeurd verklaard.

Ella Tromp vraagt week bedenktijd

ORANJESTAD — Ella Tromp-Yarzagaray heeft nog geen beslissing genomen of zij de benoeming tot gevolmachtigde minister in Den Haag aanvaard. Zij heeft de MEP een week bedenktijd gevraagd om hierover een beslissing te nemen.

De regering-Oduber heeft in verband met de benoeming van ing. Roland Laclé tot minister van Financiën de benoemingsprocedure op gang gebracht, zodat de Staten zich spoedig kunnen uitspreken en na goedkeuring Laclé zijn nieuwe taak kan aanvaarden. Ing. Roland Laclé wordt dit weekeinde reeds op Aruba verwacht.

Morgen begint little league

ORANJESTAD — De nieuwe baseballcompetitie van de Center Little League Aruba zal op zondag 3 maart worden ingeluid. De officiële opening, met defilé en ander ceremonieel, is om tien uur op het veld van Centro di Barrio Noord. Hierna worden de eerste competitiewedstrijden gespeeld.

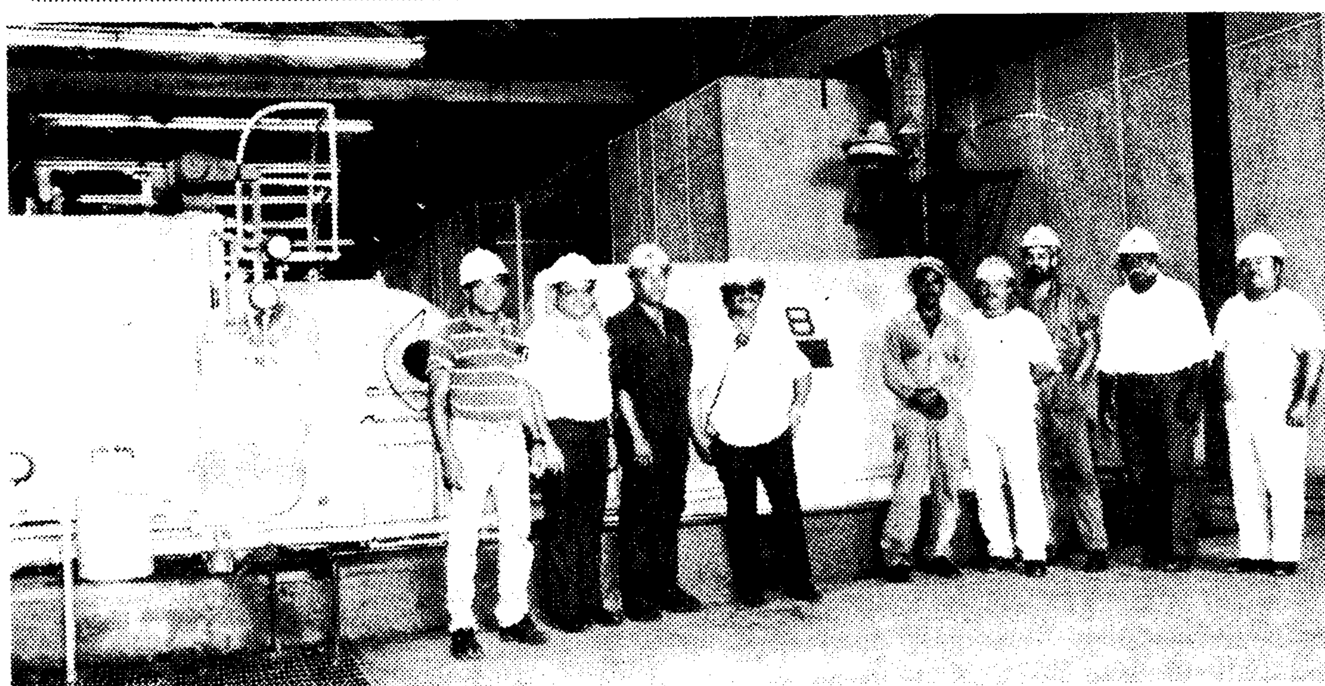
Vrouw poogt cocaïne in te slikken

ORANJESTAD — Een politiepatrouille bemerkte op straat de Dominicaanse vrouw F.S., die reeds drie maal als illegale werd uitgezet. Bij aanhouding bemerkte de politie dat de vrouw iets in haar onderkleding verschool en bij aankomst op de politiewacht werd zij door een agente gefouilleerd.

Toen de agente hiermee bezig was, haalde F.S. de drie plastic zakjes met cocaïne uit haar kleding en probeerde deze in te slikken. De agente haalde de zakjes uit de mond van de vrouw, waarbij de vrouw stevig in de vinger van de agente beet. Met assistentie werden de zakjes uit de mond van de vrouw verwijderd, waarna zij werd overgedragen aan de Sectie Verdovende Middelen.

De agente werd voor eerste hulp naar het hospitaal gebracht. Uit een verder onderzoek bleek dat F.S. dit maal met een vals paspoort Aruba was binnengekomen.

Opstarten van raffinaderij stap verder

ORANJESTAD — De werkzaamheden voor het opstarten van de Coastal-raffinaderij zijn donderdag een stap verder gekomen. De operators bij Powerhouse 1 waren zover met hun taak gevorderd, dat de laatste generator, die nog bij dit Powerhouse ontbrak, in bedrijf kon worden gesteld. Volgens de operators is deze generator nummer 8 meer dan vijftig jaar oud en werd in 1938 in gebruik genomen.

Marathon blijft leiden in basketbal-competitie

ORANJESTAD — Marathon Electronics handhaafde zijn ongeslagen positie in het open basketbaltoernooi door donderdagavond Amstel Rebels met één basket verschil, 42-40, te verslaan. Aruba Juniors/CDI bleef ook op de goede weg en behaalde een 42-48 overwinning op Chinese Ling and Sons.

In eerstgenoemde wedstrijd werd er om beurten gescoord, zodat de twee ploegen gedurende de volle speeltijd niet ver van elkaar verwijderd waren. Het was Amstel Rebels dat bij de rust met 24-21 de leiding had. In de tweede etappe echter, was het Marathon Electronics die met meer zuivere schoten op de baan verscheen en daarmee de voorsprong van Amstel Rebels ongedaan maakte. De zege ging uiteindelijk naar Marathon Electronics met één basket verschil, 42-40. De topscorers waren Igmar Davelaar (Marathon) en Orlando Maxwell (Amstel) met dertien punten elk.

De tweede wedstrijd liet al vanaf het begin geen twijfel over wie met de overwinning zou gaan strijken. Aruba Juniors/CDI nam in de beginfase al een voorsprong en liet deze niet meer los. Chinese Ling & Sons verscheen met drie Turken op de baan, maar slaagde ook in deze wedstrijd er niet in zijn oude vorm terug te krijgen. Aruba Juniors had een 23-20 voorsprong bij rust en won de wedstrijd met 42-48. De beste scores voor Aruba Juniors kwamen van Pedro Batista (19) en Rayborn Didder (10), terwijl pete Coco (10) en Eugène Rodriguez (9) de meeste punten van Chinese voor hun rekening namen.

Brazil Baseball breidt fors uit

ORANJESTAD — Uit een communiqué blijkt dat de Brazil baseballorganisatie dit jaar met vijf teams aan de baseballcompetities zal deelnemen. Vorig jaar werd deelgenomen met twee teams, zodat sprake is van een grote uitbreiding dit jaar.

De AA-klasse en de A-klasse teams van Brazil hebben Shell Barlock als sponsor, terwijl Coastal Aruba Refining Company als sponsor zal optreden van de little league-, senior league- en jeugdteams van Brazil.

ORANJESTAD — De telefoon, die de ASU gebruikt, schijnt op dieven wel aantrekkingskracht te hebben. Recentelijk werd gemeld dat de telefoon in Sportcentrum Noord als telefoonkantoor werd gebruikt hetgeen een rekening van bijna vier mille florin opleverde.

Dit keer deed de administrateur van de ASU aangifte dat het ASU-kantoor in het Wilhelminastadion een telefoon ter waarde van tweehonderd florin werd gestolen. Een deur werd opengebroken om in het kantoor te komen.

Ingezonden

Controle via de ontvanger

DE LAATSTE dagen wordt steeds weer de nadruk gelegd op de boete die de politie vanaf 1 april via extra strenge controles zal opleggen voor het rijden zonder geldig verzekeringsbewijs. De boete zal vijfhonderd florin bedragen.

Alle problemen die de laatste jaren veroorzaakt zijn door personen die zonder verzekering rijden, hadden voorkomen kunnen worden door de controle te laten verrichten door de Ontvanger bij het verstrekken van de nummerplaten. Dit voorstel werd reeds jaren geleden gedaan, maar er bestonden geen wettelijke gronden.

Ondergetekende meent dat het genoemde systeem op Aruba toch minstens even snel gerealiseerd had kunnen worden als op Curaçao waar het reeds meerdere jaren functioneert.

Eventueel zou zelfs de controle op een geldig keuringsbewijs aldaar plaats kunnen vinden. Bovenstaande zou een verlichting betekenen voor de politie, die zoals bekend een tekort aan personeel heeft.

TOM BARMES
Aruba

Verkoop voor gemengd koor

ORANJESTAD — Het Arubaans gemengd koor organiseert zondag 3 maart een gebak/boeken/plantenverkoop. Deze verkoopdag is van tien uur 's morgens tot twaalf uur 's middags in Buurtcentrum Dakota. Het doel van deze verkoop is een culturele uitwisseling financieel mogelijk te maken.

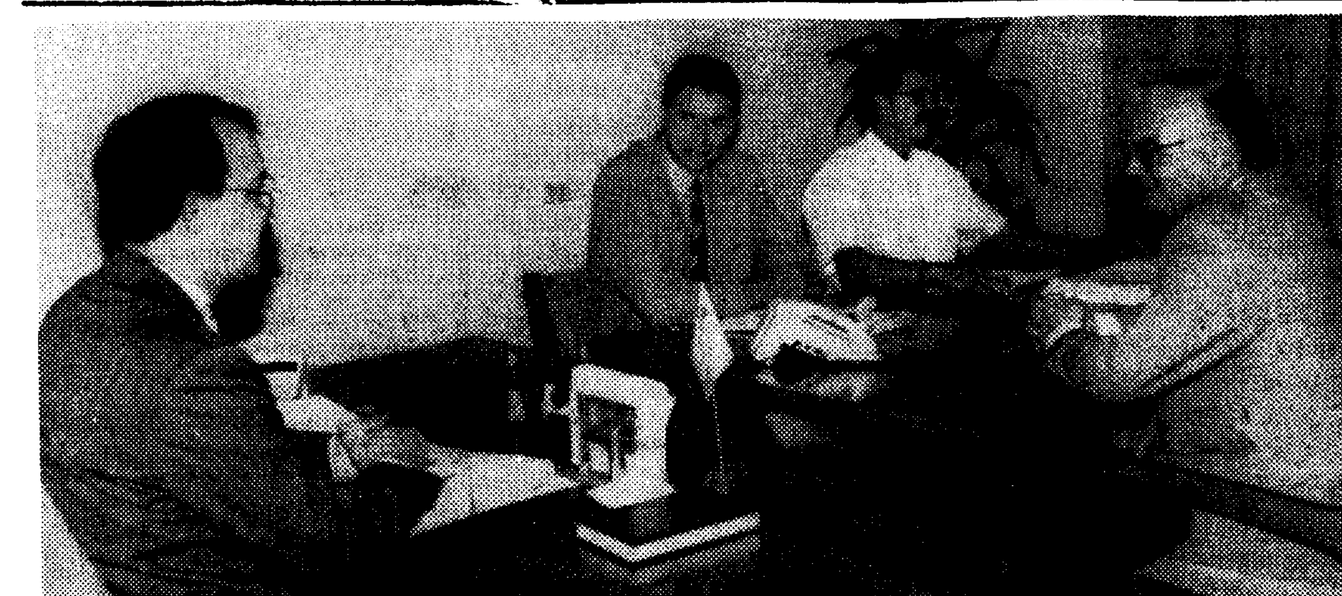
STA-bond vergadert

ORANJESTAD — De vakbond van overheidswerknemers STA (Sindicato Trahadornan di Aruba) houdt zijn jaarijkse algemene ledenvergadering op zaterdag 23 maart.

De vergadering begint om tien uur in het STA-gebouw aan de Wilhelminastraat 94. De agenda vermeldt onder andere: bestuursverkiezing, benoeming van werkcommissies en verslagen van de penningmeester en de secretaris. Leden die zich kandidaat willen stellen voor het bestuur, moeten dit minstens acht dagen vóór de vergadering schriftelijk doen bij de verkiezingscommissie aan de Wilhelminastraat 94.

Go-kart in Argentinië

ORANJESTAD — Een Arubaans go-kartteam zal van 4-7 april deelnemen aan internationale wedstrijden in Cordóba, Argentinië. het Arubaanse team zalbestaan uit: Jozef Arends, Edwin Arends, Carlos Croes, Anoushka Janssen, Hubert Lopez en Roquito Donker. Verwacht wordt dat tussen de vijftig en 75 deelnemers uit Peru, Chili, Ecuador, Argentinië, Venezuela, Colombia en Aruba in Cordóba zullen zijn.

■ ORANJESTAD — De inspecteur generaal van het onderwijs in Nederland A. de Jager (rechts) verbleef onlangs op Aruba. Hij bracht onder meer een bezoek aan minister van Welzijnszaken Fredys Refunjol (links) en was daarbij vergezeld door de vertegenwoordiger van Nederland voor ontwikkelingshulp aan Aruba drs J. van Klaveren en de waarnemend directeur van directie van Onderwijs J.A. Dañe.

ORANJESTAD — Bij aankomst van het containerschip 'Pagai' werd de politie op de hoogte gesteld dat tijdens de reis van Santo Domingo naar Aruba zes verstekelingen waren ondekt. Het betrof Dominicanen in de leeftijd van veertien tot zestien jaar die zich in Santo Domingo in de motorkamer hadden verstopt.

Zij wilden elders een betere bestaan gaan zoeken. Door de benzinelucht raakten zij enigszins bedweld en kwamen zij uit hun schuilplaats naar voren. Zij werden daarop door de kapitein twee aan twee geboeid in een kamer opgesloten.

Door de Immigratie werden de verstekelingen naar de wacht gebracht in afwachting van hun uitzetting. De kapitein van het containerschip kreeg opdracht de haven niet te verlaten totdat met de agent de papieren voor de terugkeer van de verstekelingen waren geregeld.

Tas bolivars buit inbraak

ORANJESTAD — In een woning te Bushiri kwamen ongewenste gasten op bezoek toen de bewoner K.A. afwezig was. Na het bezoek bleek een tas met twintigduizend bolivar en 250 dollar verdwenen te zijn. Voorts werd een gouden ring met de diamanten letter K vermist alsmede twee travellerscheques en een sleutelbos. De dieven kwamen het huis binnen door een raam open te breken. De zaak is in onderzoek.

Voor Leito-jeugdwisselbeker:

Jury wacht op voordrachten

ORANJESTAD — De 'Gouverneur Drs. B.M. Leito Jeugdbeker', ingesteld in 1973, zal op Koninginnedag voor het negentiende achtereenvolgend jaar op Aruba worden uitgereikt.

Deze wisselbeker wordt uitgereikt aan een vereniging of organisatie in het land Aruba, die zich in de aan 1 maart van het jaar voorafgaande twaalf maanden op zeer bijzondere wijze heeft onderscheiden door prestaties van een of meer van haar jeugdleden, individueel of gezamenlijk, op cultureel of maatschappelijk gebied of op het gebied van de sport, dan wel of meer dan een dezer gebieden tegelijkertijd. Een jeugdlid is een meisje of jongen tot de leeftijd van achttien jaar.

Voordrachten, bevattende de naam van een jeugdlid(leden) en voorzien van duidelijke beschrijving van de verdiensten van dat (die) jeugdlid(leden), kunnen door iedere op Aruba gevestigde inwoner, vereniging of organisatie worden ingediend. De voordrachten voor dit jaar dienen uiterlijk 2 april 1991 in het bezit van de voorzitter van de jury te zijn.

De jury, die aanwijst welke vereniging of organisatie in aanmerking komt voor de Leito Jeugdbeker, bestaat J.A. van der Schoot, Brebastraat 9, voorzitter; Bernadette Geerman, Siribana 43; Rufo Odor, De la Sallestraat 29, Oranjestad; Hilda Wijnaar, Seru Pretu 8-B, San Nicolas; G. (Ito) Tromp, Laurens Costerstraat 9, Oranjestad en R.J.F. (Feki) Caster, Pitastraat 9-E, Oranjestad.

MEERDERHEID

De jury neemt na ontvangst van de voordrachten haar beslissing bij meerderheid van stemmen; mochten de stemmen staken, dan beslist de stem van de voorzitter. Uiterlijk twee weken vóór Koninginnedag deelt de jury haar beslissing mede aan de voorzitter van de stichting Gouverneur Drs. B.M. Leito Jeugdbeker.

De winnaar van de Leitowisselbeker krijgt deze in bezit tot uiterlijk twee weken vóór de volgende Koninginnedag en levert de beker alsdan in bij de voorzitter van de jury. Op de sokkel van de beker wordt een zilveren plaatje aangebracht met ingegraveerd het jaartal van de uitreiking en de naam van de vereniging of organisatie die de beker dat jaar kreeg toegewezen. De beker komt definitief in het bezit van die vereniging of organisatie, welke deze of in drie opeenvolgende jaren of vijfmaal in totaal toegewezen kreeg. De gouverneur reikt de bekers, alsmede een herinneringsmedaille, op Koninginnedag uit aan het bestuur van de vereniging of organisatie, welke door de jury werd aangewezen.

Sedert 1973 werd de beker als volgt uitgereikt: 1973: Aruba Little League; 1974: Santanero drumband; 1975: Dr. Martin Luther Kingschool; 1976: Aruba Lawn Tennis Bond jeugd; 1977: Chinese Youth Club; 1978: Dr. Martin Luther Kingschool; 1979: Drecha Cas Aruba; 1980: Drecha Cas Aruba; 1981: Keyclub Colegio Arubano; 1982: Dr. Martin Luther Kingschool; 1983: Keyclub Colegio Arubano; 1984: Aruba Lawn Tennis Bond jeugd; 1985: Aruba Lawn Tennis Bond jeugd; 1986: Baracuda zwemclub, Waarderingsprijs: YMCA; 1987: Sint Dominicus College, Waarderingsprijs: Sharona Seneca Sapuana; 1988: Sint Annaschool Noord, Waarderingsprijs: Pierewietje; 1989: zanggroep Pierewietje en Flash, Waarderingsprijs: Kiwanis Keyclub Colegio Arubano en Rockey Ras (Heilig Hart College); 1990: zanggroep Pierewietje en Flash, Waarderingsprijs: Gino Arends (Dolphins).

Nieuwe opleiding voor ambtenaren

ORANJESTAD — Premier Nelson Oduber heeft in Cas di Cultura het startsein gegeven voor de driejarige cursus Middelbare Opleiding Voor Administratief Ambtenaren (MOVAA), die in de plaats komt van de cursus adjunt-commies. De Movaa-cursus is begonnen met tweehonderd cursisten.

De premier wees in een toespraak op het belang van deze cursus en verzekerde dat de regering behoorlijk aandacht zal schenken aan de scholing, participatie en algemene verbetering van haar personeel voor een gedegen functioneren van het overheidsapparaat.

De regering moet de garantie kunnen geven dat de ontwikkeling van Aruba niet stagneert vanwege de kwaliteit van dienstverlening door de overheid. Vooral gelet op het feit dat veel ervaren werknemers de overheidsdienst hebben verlaten door onder andere met VUT te gaan.

José Heronimo in het goud

ORANJESTAD — Vijftig jaar geleden trad José Heronimo in dienst van de Mansur Trading. Hij begon als rechterhand van wijlen Elias Mansur en men kon hem toen steeds vinden in de zaak van Mansur op de hoek van de Nassaustraat/Oranjestraat.

Steeds stond hij klaar om de Mansur-belangen te behartigen en uit een gesprek dat de Amigoe kortgeleden met hem had, blijkt dat José nog steeds alle interresse heeft in het bedrijf dat hij van 'klein' tot 'groot' zag groeien. Nimmer bleef José thuis omdat hij AO was.

Dat werd gisteren door de directeur van Mansur Trading Miguel Mansur naar voren gebracht tijdens een bijzonder hartelijke huldiging bij Mansur Trading, die een geschenk aanbood, terwijl Skere Arends dit namens de collega's deed. Daarna bleef men nog geruime tijd bijeen om dit gouden jubileum te vieren.

Vervolg van pag. 1

wat de 'aanvallers vernietigd' hebben, zo riep de radio om.

De Shi'itische oppositionele coalitie "Hoogste raad van de Islamitische revolutie in Irak" heeft vrijdag alle in het buitenland wonende Irakezen opgeroepen, meteen en "onder alle omstandigheden" naar huis terug te keren om 'de gewapende strijd' tegen president Saddam Husayn aan te gaan. De president werd opgeroepen binnen een week al zijn functies op te geven.

WANDADEN

Inwoners van Kuwayt-stad kwamen vrijdag opnieuw met verslagen over wandaden die door Iraakse militairen tegen de Kuwaytse bevolking waren begaan. Het personeel van het grootste ziekenhuis in Kuwayt-stad toonde vrijdag in het mortuarium de stoffelijke resten van 41 burgers. De Kuwayti's waren ernstig verminkt en zouden gemarteld en vermoord zijn door Iraakse militairen. Bij sommige lichamen waren de schot- en steekwonden nog te zien en bij andere waren de ogen uitgestoken.

Het staakt-het-vuren dat donderdag werd afgekondigd, werd vrijdag redelijk goed nageleefd. Gedurende de dag hadden slechts enkele incidenten plaats tussen geisoleerde Iraakse eenheden en geallieerde manschappen. Baghdad verklaarde vrijdag dat de VS het bestand hadden geschonden door de troepenmacht in het zuiden van Irak te versterken. Minister van Buitenlandse zaken, Tareq Aziz, eiste de onmiddellijke terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit het zuiden van zijn land. Aziz beschuldigde de VS voorts van "provocerende acties in strijd met het staakt-het-vuren".

HOOFDSCHULDIGE

Iran onderstreepte vrijdag dat Saddam de hoofdschuldige is voor de verpletterende nederlaag van Irak. Teheran benadrukte voorts dat de Islamitische wereld een blijvende aanwezigheid van geallieerde troepen in het zuiden van Irak niet zal accepteren.

De Iraanse radio meldde dat het Iraakse volk binnen afzienbare tijd opheldering zal vragen over de militaire nederlaag in de Golfoorlog. "Binnen enkele uren of dagen zullen degenen die verantwoordelijk zijn voor de aanval op Kuwayt, de vernedering van het Iraakse volk en de dood van tienduizenden Irakezen en Kuwayti's .... ter verantwoording worden geroepen door het Iraakse volk", aldus de Iraanse radio. "Men kan nu al voorspellen dat de Iraakse regering en bevolking een zware tijd tegemoet gaan".

PARIA

De Amerikaanse president George Bush riep vrijdag opnieuw de Iraakse burgers op zich te ontdoen van Saddam Husayn. Tijdens een ontmoeting met de Saudische ambassadeur in de VS verklaarde de president: "Laten wij hopen dat de Irakezen zich realiseren dat de beste manier om tot vreedzame verhoudingen te komen is dat zij hun lot in eigen handen nemen".

De Britse premier John Major verklaarde in het Lagerhuis dat de wereldgemeenschap Irak als "een paria" moet blijven behandelen zolang Saddam Husayn daar nog de dienst uitmaakt. "Wij hopen van ganser harte dat zijn eigen volk met hem (Saddam Husayn) zal afrekenen en wel op een manier die hij verdient".

VERHEERLIJKT

Waarnemers in Baghdad meldden vrijdag dat de Iraakse leider niet meer in het openbaar is verschenen of het volk via de radio heeft toegesproken sinds hij dinsdag het vertrek van de Iraakse troepen uit Kuwayt aankondigde. Binnenskamers zouden Iraakse burgers in toenemende mate vraagtekens plaatsen bij het leiderschap van Saddam en waarnemers verwachten dat het gemor alleen maar zal toenemen als de eerste resten van het verslagen leger in Baghdad terugkeert.

Radio Baghdad zond vrijdag echter nieuwe liederen uit waarin Saddam Husayn werd verheerlijkt. De strekking van de liederen was dat Saddam nog stees een geliefd leider was en zeker aan de macht zou blijven.

Dakotaramp 1962 in Nieuw Guinea:

Begrafenis na 29 jaar

DEN HAAG - De stoffelijke resten van de acht inzittenden van een Nederlandse Dakota die in 1962 in het voormalige Nederlands Nieuw-Guinea neerstortte, vinden na dertig jaar eindelijk hun laatste rustplaats.

Op vrijdag 22 maart worden de resten collectief bijgezet op het ereveld van de oorlogsgravenstichting in Loenen. Dat heeft een woordvoerder van de Koninklijke luchtmacht vrijdag desgevraagd laten weten. De Dakota C-47 met het registratienummer X-11 verongelukte op 28 juni 1962 in het Carstenzgebergte in West-Irian op 4160 meter hoogte in dicht oerwoud. In 1974 besloot de luchtmacht definitief af te zien van berging, omdat zo'n operatie zeer riskant, zo niet onmogelijk zou zijn.

In 1989 wist Harry Rudolph, een zoon van de bij het ongeluk omgekomen vliegtuigmonteur, op eigen houtje het wrak te bereiken. De luchtmacht heeft daarop contact opgenomen met andere nabestaanden die lieten weten berging alsnog op prijs te stellen.

Zes mensen vast wegens onderzoek

Tunis: motief moord op diplomaat nog onbekend

DEN HAAG/TUNIS - De zes mensen die woensdagavond direct na de moord op de 40-jarige R.J. Akkerman, eerste secretaris van de Nederlandse ambassade in Tunis, zijn meegenomen voor verhoor, zitten nog steeds vast.

Geen van de zes personen heeft de Nederlandse nationaliteit. Van de zes behoren er twee tot het huishoudelijk personeel van de Nederlandse ambassadeur, een was de huishoudelijke hulp van Akkerman. De andere drie waren speciaal voor de avond ingehuurd om het diner dat Akkerman thuis zou geven voor Westerse diplomaten mede te verzorgen.

De Tunesische politie sluit bij het onderzoek naar de moord op de Nederlandse diplomaat geen enkel motief uit. Dit heeft een woordvoerder van de ambassade van Tunesie in Den Haag vrijdag desgevraagd meegedeeld. Volgens de ambassadewoordvoerder is het nog onduidelijk of er politieke achtergronden zijn of dat het om iets anders gaat. De internationale persbureaus gaven donderdag nog een verklaring door van het Tunesische ministerie van Binnenlandse zaken waarin ervan werd uitgegaan dat achter de aanslag geen politieke motieven schuilen.

Heropbouw kost tientallen miljarden

Bouwconcerns in rij voor werk in Kuwayt

AMSTERDAM - De grote bouwconcerns in de wereld staan in de rij voor de lucratieve contracten die de wederopbouw van Kuwayt oplevert. De schade die de oorlog heeft aangericht is immens groot.

De schattingen, aanvankelijk tussen de veertig en de vijftig miljard dollar, zijn vooral in de laatste dagen van de oorlog opgelopen en komen nu neer op ongeveer honderd miljard dollar (f 170 miljard). Dat bedrag kan nog hoger worden als de ware omvang van de schade eenmaal bekend is.

Een aantal landen heeft al laten weten delegaties naar Kuwayt te sturen. Nederland wil eind volgende week een ambtelijke missie met de regering van Kuwayt laten praten om te zien op welke wijze het Nederlandse bedrijfsleven kan worden ingezet bij de wederopbouw. De Franse minister van Handel, Jean-Marie Rausch, brengt op 9 en 10 maart een bezoek aan Kuwayt met in zijn gezelschap een aantal vertegenwoordigers van het bedrijfsleven.

Geen enkel land wil de boot missen. China heeft al laten weten bereid te zijn de helpende hand te bieden. Het land wijst daarbij op de duizenden Chinezen die in het Midden-Oosten werkten voordat de Golfcrisis uitbrak. Argentinie heeft bij monde van zijn minister van buitenlandse zaken, Guido di Tella, verklaard al uitgenodigd te zijn om offertes uit te brengen voor de wederopbouw van Kuwayt.

LIMA - In nog geen week zijn er in Peru weer negentienduizend mensen bijgekomen die cholera hebben. Het totale aantal besmette mensen steeg daarmee tot 45.000.

Instortingsramp in Calcutta

■ CALCUTTA - Reddingswerkers zoeken naar eventuele overlevenden onder een appartementen-gebouw in Calcutta, India, dat ineenstortte. Het bouwsel kwam terecht op een aantal woningen van een armoebuurt. Bij deze ramp kwamen zeker 43 mensen om het leven en vielen er zo'n zestig gewonden. (AFP-satellietfoto)

DEN HAAG - Minister Ter Beek van Defensie in Nederland keert maandag weer op zijn post terug. De PvdA-bewindsman is sinds 6 februari uit de roulatie geweest. Hij vertrok toen met hartklachten naar huis, maar cardiologische onderzoeken hebben daarna uitgewezen dat er voor hem geen beletselen zijn om weer volledig aan het werk te gaan.

Openbare Verkoop

Op vrijdag 15 maart 1991 zal des namiddags om 14.00 uur ten overstaan van notaris mr M.A. Eman of haar plaatsvervanger in de Monsieur Louis Room van Hotel Talk of the Town, L.G. Smith Boulevard 2, Oranjestad, krachtens artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba in het openbaar worden verkocht:

1. **het recht van erfpacht tot 24 november 2042 op een perceel domeingrond groot 737m², gelegen te Santa Helena, kadastraal bekend als Eerste Afdeling sectie N nummer 639, met het daarop staande woonhuis, plaatselijk bekend als Pitastraat 17-P;**
2. **een complex van twee aan elkaar grenzende percelen eigendomsgrond in Oranjestad, met het daarop staande zakenpand, plaatselijk bekend Als J.G. Emanstraat 54 (China Store), welk complex bestaat uit de kadastrale percelen:**
   - **Eerste Afdeling sectie A nummer 431, groot 254 m²**
   - **Eerste Afdeling sectie A nummer 432, groot 84 m²;**
3. **een complex van twee aan elkaar grenzende percelen eigendomsgrond in Oranjestad, met het daarop staande woonhuis met restaurant en appartementen, plaatselijk bekend als Boerhavestraat 80/Scopetstraat 26, welk complex bestaat uit de kadastrale percelen:**
   - **Eerste Afdeling sectie E nummer 1006, groot 780 m²**
   - **Eerste Afdeling sectie E nummer 1005, groot 775 m²;**
4. **het recht van erfpacht tot 01 december 2022 op een perceel domeingrond groot 789m², kadastraal bekend als Eerste Afdeling sectie B nummer 545, met het daarop staande woonhuis plaatselijk bekend als Stadionplein 25.**

De veilingvoorwaarden liggen vanaf 8 dagen vóór de veiling ter inzage op het kantoor van notaris Eman voornoemd aan de Pastoor Hendriksstraat 91 in San Nicolas.

Deze voorwaarden houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot zekerheid voor de nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

mr. M.A. EMAN, notaris
telefoon 45567

BEKENDMAKING

De Minister van Financiën

maakt hierbij bekend dat met ingang van **4 maart 1991 de bieraccijns verhoogd wordt met**

f. 15,00

en aldus f. 213,00 per hectoliter gaat bedragen.

Een daartoe strekkend ontwerp tot wijziging van de Landsverordening accijns op bier zal zo spoedig mogelijk aan de Staten ter goedkeuring worden aangeboden.

Aruba, 1 maart 1991

DE MINISTER VAN FINANCIEN, a.i.
N.O. ODUBER

Half punt uit twee inhaal-partijen

Karpov boos op goedgeefse Goerevitsj

LINARES - Anatoli Karpov heeft zich bij het internationaleschaaktoernooi in Linares boos afgereageerd op zijn landgenoot Mikhail Goerevitsj, die overigens met de Belgische vlag voor zijn neus achter het bord zit.

Karpov beschuldigde hem ervan in de vierde ronde het punt cadeau te hebben gedaan aan wereldkampioen Gari Kasparov.

"Ik schrijf samen met de Joegoslavische meester Dmitri Bjelica het officiële toernooi-boek en zal daarin die bewuste irregulaire partij uit de vierde ronde analyseren", briestе Karpov. Hij voegde er nog dreigend aan toe, dat hij volgend jaar het Spaanse evenement zal mijden als Goerevitsj en zijn rivaal Kasparov ook een uitnodiging krijgen.

Karpov had nog een reden boos te zijn en wel op zichzelf. Hij diende de afgebroken partijen tegen de Joegoslaaf Ljubomir Ljubojevic en de Moskoviet Artur Joesoepov tot een goed einde te brengen om zich alleen koploper te mogen noemen. Volgens de kenners was dat gezien de stellingen op het moment van afbreken alleszins te verwachten.

Het liep echter geheel anders. Karpov gaf zich tegen Ljubojevic na 88 zetten gewonnen en besloot met Joesoepov na 66 zetten tot remise. In plaats van als eerste vond de vroegere wereldkampioen zich door dat schamele resultaat als negende op de ranglijst terug. Joesoepov leidt na vier ronden met 3 1/2 punten. Jan Timman heeft, net als Kasparov, een punt minder.

STAND

De stand is nu na vier ronden:

1/2, 2. Beljavski (Sov), Ivantsjoek (Sov) 3, 4. Ljubojevic, Anand (Ind), Kasparov (Sov), Timman (Ned) 2 1/2, 8. Gelfand (Sov) 2, 9. Karpov, Speelman (GBR) 1 1/2, 11. Ehlvest (Sov), Kamsky (Vst), Salov (Sov) 1, 14. Goerevitsj (Bel) 1/2.

Senna boos op motor-ontwerpers Honda

ESTORIL - Tien dagen voor de start van de strijd om de wereldtitel in de Formule 1-klasse heeft de Braziliaan Ayrton Senna (foto) zich weer eens van zijn slechtste kant laten zien.

De impulsieve Braziliaan uitte de nodige kritiek op het werk van de ontwerpers van Honda, leverancier van de krachtbron voor McLaren. De omstreden wereldkampioen verklaarde na de testtraining op het circuit van Estoril, dat de Honda-motor te weinig kracht heeft.

"Ik heb meer power nodig", riep hij tot de monteurs. "De beloofde vooruitgang is uitgebleven", bekritiseerde hij later de ontwerpers van de Japanse fabriek. Volgens Senna is de nieuwe V-12 motor minder dan het materiaal van 1990.

"Lariekoek", meende een van de technici. "De nieuwe motor is veel krachtiger dan het model dat we vorig seizoen gebruikten."

Het seizoen begint op 10 maart in Phoenix, met de Grand Prix van de Verenigde Staten.

Verwacht voorkeurs-behandeling bij toewijzing

Berlijn ziet Spelen als motor voor levensstandaard

BERLIJN - Berlijn kijkt uit naar het jaar 2001. In het jaar van de eeuwwisseling moet de stad weer een prestigieuze metropool zijn. Weg muur, weg sociale tegenstellingen tussen "oost" en "west". In het plan voor de opbouw staat de organisatie van de Olympische Spelen van 2000 centraal.

Berlijn stelde zich onlangs kandidaat bij het internationaal Olympisch Comité. Concurrentie valt te verwachten uit Engeland (Londen of Manchester), Brazilië (Brasilia of Rio de Janeiro), Italië (Milaan) en Australië (Sydney). De voormalige hoofdstad van Duitsland rekent om uiteenlopende gronden op een voorkeursbehandeling.

"Met behulp van de Spelen", verklaarde burgermeester Eberhard Diepgen, "hopen we financiële bronnen te kunnen aanboren, waarmee de levensstandaard in het oostelijk deel van de stad kan worden verhoogd. Het Olympische evenement zien we als een motor, die onze metropool op gang zal brengen."

Diepgen rekent op financiële steun uit het bedrijfsleven en van de staat. Dat alles met het oog op de toekomst. "Het gaat ons niet om 16 dagen spektakel. We kijken verder. Alles wat we doen is vooral gericht op de jaren na de Olympische Spelen. De stad zal er dan beter moeten uitzien dan ervoor."

Berlijn gebruikt niet alleen de toekomst voor de nominatie. Het verleden speelt een even belangrijke rol. In 1936 gebruikte Adolf Hitler de eerste Olympische Spelen in Berlijn voor propaganda voor het Derde Rijk.

Juergen Kiessling, manager van het Olympisch bureau, legt uit: "Dat kunnen en willen we niet vergeten. De gebeurtenissen van 1936 vormen een onuitwisbare smet op ons culturele verleden. We willen in 2000 echter bewijzen dat we hebben geleerd. De Olympische Spelen moeten de wereld een andere kijk geven op Berlijn en op het "nieuwe" Duitsland."

In 1987 hield oud-president Ronald Reagan van de Verenigde Staten voor De Muur een pleidooi voor de Olympische Spelen in Berlijn, op dat moment nog een verdeelde stad. Hij voorzag destijds niet, dat de hereniging zo snel zou plaatsvinden.

CENTRALE PLAATS

De "Brandenburger Tor", tot voor kort gelegen in niemandsland tussen oost en west, zal een centrale plaats moeten innemen bij de nieuwe Spelen. Het Olympische stadion, waar de zwarte atleet Jesse Owens destijds de rascist Hitler irriteerde door vier gouden medailles te winnen, zal in aangepaste toestand andermaal de belangrijkste Olympische arena zijn.

Afgezien van de renovatie van het grote stadion wacht Berlijn nog veel werk. De infrastructuur zal moeten worden verbeterd, het Olympisch dorp alsmede vrijwel alle sportaccommodaties dienen nog volledig te worden opgebouwd. Berlijn zegt de plannen onmiddellijk te kunnen uitvoeren.

Het IOC beslist in 1993. Voor deze "deadline" wil Berlijn enkele belangrijke sportevenementen organiseren om te bewijzen hoe goed dat gaat.

Stadion bijna uitverkocht

Grote belangstelling Nederland - Malta

ZEIST - De voetbalwedstrijd tussen Nederland en Malta, die woensdag 13 maart in Rotterdam wordt gespeeld, is al bijna uitverkocht.

Voor het kwalificatie-duel in de strijd om het Europese kampioenschap zijn nog slechts enkele duizenden kaarten verkrijgbaar.

De overwinning van 8-0, die Oranje in december op Malta behaalde, heeft de stemming bij de supporters kennelijk doen omslaan. Bij de vorige thuiswedstrijd van het Nederlands elftal, in oktober tegen Griekenland, was het stadion van Feyenoord met 29.000 toeschouwers voor slechts net iets meer dan de helft bezet.

De KNVB werd de afgelopen week overstelpt met aanvragen voor kaarten. De verwachting is dat de toegangsbiljetten binnen enkele dagen zijn uitverkocht.

Bondscoach Michels maakt de selectie waarschijnlijk donderdag bekend. Woensdag zullen nog enkele internationals in de Europese bekertoernooien in actie komen.

In principe heeft de KNVB de zekerheid dat de "buitenlanders", onder wie de AC Milan-sterren Gullit en Van Basten, beschikbaar zijn.

Tot september geschorst

Spelers Roma over doping ondervraagd

ROME - Een officier van justitie van de rechtbank van Rome heeft twee geschorste spelers van de Italiaanse club AS Roma ondervraagd naar aanleiding van de doping-affaire van afgelopen najaar.

De officier van justitie Silverio Piro hoorde aanvaller Andrea Carnevale een kwartier en doelman Angelo Peruzzi een uur. Piro had eerder deze week clubarts Ernesto Alicicco en manager Paolo de Creszenzo ondervraagd naar aanleiding van de vondst van een aanzienlijke hoeveelheid verboden middelen in het trainingskamp van AS Roma.

"Ik heb tegenover de officier hetzelfde verklaard als destijds bij de commissie van de bond", aldus Carnevale bij het verlaten van het paleis van justitie in Rome.

Carnevale en Peruzzi verklaarden in oktober tegenover een commissie van de bond dat zij op 19 september de vermageringspil lipopill hadden geslikt na een overdadig maal pasta overgoten met wijn om de overwinning op Benfica te vieren in het toernooi om de UEFA-beker. De politie onderzoekt nog steeds wie de pillen heeft voorgeschreven.

De twee spelers reageerden positief bij een routine doping-controle na afloop van de competitiewedstrijd van AS Roma tegen Bari op 23 september. Bij de controle bleek het tweetal het verboden amfetamine preparaat Fentermine te hebben gebruikt.

De commissie van de Italiaanse bond, die de spelers hoorde, was niet onder de indruk van de verklaringen van Carnevale en Peruzzi. Het tweetal werd geschorst tot september van dit jaar.

Atletiek-wedstrijden Sevilla

Algerijn Morceli loopt wereldrecord op 1500 m

SEVILLA - De Algerijn Nourredine Morceli heeft in Sevilla het wereldrecord indoor over 1500 meter gebracht op 3 minuten en 34,16 seconden.

Hij was daarmee 0,05 seconde sneller dan de Brit Peter Elliot een jaar geleden (27-2-1990) in dezelfde hal. In het sportpaleis van de Zuidspaanse stad wordt volgend weekeinde de wereldtitelstrijd gehouden.

Het duurde even voor de prestatie officieel werd aangekondigd. Dat kwam omdat een supporter van de 21-jarige Morceli langs het elektronische oog van de tijdsopname was gelopen en daarmee verwarring zaaide. Aanvankelijk werd op het scorebord 3.33,14 aangegeven. Morceli studeert in Californië.

De Amerikaan Ken Washington had als haas voor Morceli gefungeerd. De Spanjaard Fermin Cacho werd in 3.35,29 tweede, waarmee hij het Spaans record van Jose Luis Gonzales (3.36'03) schrapte. Han Kulker, een van de Nederlanders die meedoet aan het WK, eindigde als achtste.

De sprintster Marlene Ottey uit Jamaica schitterde met tijden van 7,08 seconden over 60 meter en 22,38 over 200, respectievelijk 0,08 en 0,11 boven de wereldrecords van Nelli Cooman en Heike Drechsler.

Andere goede prestaties waren de 45,48 van de Amerikaan Michael Johnson op de 400 meter, 6,56 van Linford Christie over 60 meter en de 1.47,68 van de Kenyaan William Tanui over 800 meter.

Discriminerende Chicago Golf Club

CHICAGO - De Chicago Golf Club blijft liever principieel in het afwijzen van niet-blanken en vrouwen als lid, dan dat het in 1993 de strijd om de Walker Cup, tussen de amateur-selecties van de Verenigde Staten en Ierland, organiseert.

De in 1892 opgerichte club heeft in de statuten staan dat slechts blanke mannen lid mogen zijn. De kans bestaat echter dat zich voor de amateurs teams van de Verenigde Staten en Ierland vrouwen dan wel niet-blanken plaatsen. Om te voorkomen dat de club te veel negatieve publiciteit krijgt, heeft het bestuur besloten de organisatie terug te geven.

Het is de tweede keer binnen korte tijd dat een Amerikaanse golfclub de organisatie van een belangrijk evenement teruggeeft nadat duidelijk werd dat de reglementen van de vereniging discriminerend zijn.

De Shoal Creek Club uit Birmingham (Alabama) trok zich terug voor het Amerikaanse PGA-kampioenschap toen bleek dat ook niet-blanke spelers zich voor het toernooi konden plaatsen. De club laat alleen blanken toe als lid.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

ZEILEN
(WSV Jan Sofat)
19.00 uur captainsmeeting - clubgebouw Jan Sofat.

****

ZONDAG
ZEILEN
(WSV Jan Sofat)
09.30 uur start Ronde van Klein Curaçao.

'Stoppen met roken het moeilijkst!'

Aanbrengen by-passes bij Cruijff succesvol verlopen

BARCELONA - Johan Cruijff maakt het naar omstandigheden goed, na de operatie aan de kransslagader.

Volgens de chirurgen hebben zich geen complicaties voorgedaan. Het team onder leiding van Oriol Bonin bracht tijdens de ingreep van bijna drie uur twee by-passes aan, waardoor de bloeddoorstroming naar het hart verbeterd is. De oud-international is woensdagavond bijgekomen uit de narcose.

Voordat Cruijff naar de operatiekamer werd gevoerd, maakte hij nog een grap. "Het zal wel een tijdje duren alvorens de haren die ze van mijn borst hebben geschoren, bijgegroeid zijn", zei hij tegen assistent-coach Carlos Rexach.

Bonin zei na afloop, terwijl de patiënt nog onder narcose was: "Cruijff zal twee dagen op intensieve zorg moeten blijven, zodat we de ontwikkeling goed kunnen volgen. Zijn kwaal was gevaarlijk, want hij had een hartinfarct kunnen krijgen."

De chirurgische ingreep was niet speciaal: het plaatsen van twee by-passes, omleidingen rond de vernauwde slagader. Een dergelijke operatie wordt in de kliniek gemiddeld twee keer per dag uitgevoerd.

Bonin: "Cruijff is lichamelijk erg sterk. Als hij goed op zichzelf let en ophoudt met roken, kan hij verder een normaal leven leiden. Waarschijnlijk kan hij Barcelona weer trainen." Bonin achtte de kans op complicaties klein, hoewel uitsluitsel pas later wordt verwacht.

TWEE PAKJES PER DAG

Cruijff steekt gemiddeld twee pakjes sigaretten (zonder filter) per dag in de brand. Dokter Borell, hoofd van Barcelona's medische dienst: "Stoppen met roken wordt voor hem waarschijnlijk het moeilijkste. Roken is zijn leven, maar het heeft hem wel bijna zijn leven gekost."

Volgens Bonin zijn de hartkwalen niet alleen veroorzaakt door overmatig gebruik van tabak. De dokter wees op een mogelijk erfelijke oorzaak. Vader Cruijff stierf op 45-jarige leeftijd aan een hartaanval. De drievoudig Europees voetballer van het jaar heeft dat feit in het verleden herhaaldelijk gememoreerd. Johan was twaalf toen zijn vader overleed.

De coach van de Spaanse koploper werd dinsdag met spoed naar de afdeling intensieve zorg van het Sant Jordi-ziekenhuis overgebracht, nadat hij tijdens een uitstapje met zijn vrouw in de stad onwel was geworden. Het was de derde keer in een week dat hij klachten had en pijn in de borst.

Het is niet bekend wanneer Cruijff zijn trainersloopbaan voortzet. "Tot het einde van het seizoen is hij zeker uitgeschakeld", zei clubvoorzitter Nuñez, die al met de gedachte zou spelen de trainer na zijn genezing een baan als manager te geven. Voorlopig is assistent Carlos Rexach, met wie Cruijff ook bij Barcelona voetbalde, eerste man. Hij wordt bijgestaan door Tonnie Bruins Slot.

VEEL GELUK GEHAD

Dokter Mario Petit van de Sant Jordi-kliniek verklaarde dat Cruijff veel geluk heeft gehad. "Een hartaanval had dodelijk kunnen zijn. Hij is net op tijd opgenomen." Volgens de arts kreeg de coach dinsdag geen infarct. Een operatie was noodzakelijk, anders zou hij zijn leven constant gevaar lopen.

Rond de kliniek speelden zich, net als dinsdag, chaotische taferelen af. Nuñez zei, met de voor Barcelona gunstige stand op de ranglijst in het achterhoofd: "Net nu we erg gelukkig zouden moeten zijn, staan we voor de deuren van een ziekenhuis en zijn we bedroefd." Ronald Koeman: "Ik ben geschrokken. Je verwacht zoiets niet van iemand die zijn geschapen sport bedrijft en pas 43 jaar is."

In de marge van Cruijffs hartproblemen werd zijn oudste dochter Chantal bestolen. Terwijl ze met haar verloofde, de doelman van het tweede team Angoy, de kliniek bezocht, werd haar auto open gebroken en de radio en andere spullen meegenomen.

Van de Wiel bij Volendam

VOLENDAM - Ad van de Wiel maakt het seizoen af bij Volendam.

De spits werd vorige week ontslagen bij BVV Den Bosch, omdat hij te vaak in het café zou zitten.

Van de Wiel is 31 jaar en scoorde in een jaar bij Den Bosch vijf keer. Volendamtrainer Steegman wil hem gebruiken als diepgaande spits. De coach is niet bang dat de cafés aan de roemruchte dijk van het vissersdorp gouden tijden tegemoet gaan dankzij de voetballer.

"Laat Van de Wiel maar zien wat waar is geweest van al die verhalen.

Met Van Rossum in Tilburg

Grote kans op nieuw doping-laboratorium

UTRECHT - De mogelijkheid is groot dat opnieuw een door het Internationaal Olympisch Comité erkend doping-laboratorium in Nederland wordt gevestigd.

Nadat het instituut in Utrecht vorig jaar definitief werd opgeheven, zijn er vergevorderde plannen een officieel IOC-laboratorium op te richten in Tilburg.

Overleg tussen Prof. Van Rossum, oud-leider van het instituut in Utrecht, en de Katholieke Universiteit Brabant in Tilburg over het vestigen van een laboratorium in de Brabantste stad, is in de afsluitende fase.

Omdat de universiteit zal gaan zorg dragen voor de financiering, de accommodatie en de technische faciliteiten, is formeel al aan de voorwaarden van het IOC voldaan.

Als de besprekingen tussen het NOC, de KUB en Van Rossum, waarbij ook Anton Geesink als IOC-lid betrokken is, naar tevredenheid verlopen, zal het laboratorium in de tweede helft van dit jaar kunnen gaan functioneren.

WIELRENNEN, PARIJS - Tour-winnaar Greg Lemond krijgt dit seizoen in de Z-formatie steun van zijn landgenoot Paul Willerton. Deze 21-jarige coureur trainde begin dit jaar al samen met Lemond aan de Amerikaanse westkust en in Mexico.

Door Iraakse leger in Kuwayt:

Massaal bevelen Saddam genegeerd

RIYAD - In tegenstelling tot wat het opperbevel van de geallieerde strijdkrachten in Kuwayt geloofde bij het begin van het grondoffensief, hebben Iraakse militairen massaal bevelen van Saddam Husayn genegeerd door al te gaan terugtrekken voordat Baghdad daartoe het sein gaf.

Dat is onder meer de mening van Franse militaire bronnen die tegenover het persbureau AFP verklaarden dat bevelen tot op de hoogste niveaus zijn genegeerd. Als gevolg daarvan waren al 32 van de geschatte 60 a 70 Iraakse divisies in Kuwayt en het zuider van Irak door hun eigen leiding buiten gevecht gesteld, terwijl meer dan tien divisies ontbonden werden.

Ook hoge officieren zouden gedemoraliseerd zijn toen de junta in Baghdad -korte tijd na de invasie in Kuwayt - de "verworvenheden" van de oorlog tegen Iran opgaf en toegaf aan praktisch alle eisen van Iran. De frustratie zou nog groter zijn geworden toen de terugtrekking uit Kuwayt vorige week werd aangekondigd.

Als de informatie juist is, betekent dit ook dat de executie-pelotons - waarvan er verscheidene waren in elke Iraakse divisie en die onder controle staan van de Ba'athpartij - ofwel meededen met de ongehoorzaamheid ofwel op de een of andere manier onschadelijk gemaakt werden.

Thailand: interim grondwet

BANGKOK - De nieuwe militaire junta van Thailand heeft vrijdag een tussentijdse grondwet aangenomen die de weg moet vrijmaken voor een terugkeer naar een burgerregering.

Een adviseur van de junta zei dat de nieuwe grondwet de ambtstermijn van de interim-regering beperkt. Volgens de nieuwe grondwet zouden er eind dit jaar vrije verkiezingen gehouden worden. De wetgevende vergadering heeft zes maanden gekregen om een nieuwe grondwet op te stellen. Daarna zouden er na drie maanden verkiezingen gehouden kunnen worden.

BRUSSEL - De EG-Commissie in Brussel heeft besloten om opnieuw 500.000 ecu (1,16 miljoen gulden) uit te trekken voor hulp aan het door cholera geteisterde Peru.

Verslag van een pantser-slag in Golf:

Generaal Griffith: misschien grootste operatie aller tijden

IRAK - Met slechts twee van zijn soldaten gedood tegen misschien wel duizenden Irakezen beschrijft generaal Ronald Griffith de opmars van zijn divisie tot in Irak als een van de grootste pantseroperaties in de geschiedenis.

"Van ons zijn er twee in actie gedood en 36 gewond", vertelt de generaal in het eerste verslag van de flankaanval die Irak verraste. "We hebben meer dan drieduizend Iraakse gevangenen. Ik weet niet hoeveel Irakezen er gedood zijn -- zeven- tot tienduizend als ik een ruwe schatting maak".

"Wij hebben 630 tanks vernietigd en er zelf maar vier verloren en twee Bradleys (gepantserde gevechtsvoertuigen). Ik denk niet dat er enige twijfel aan is of wij de Republikeinse garde vernietigd hebben", zegt hij op zijn hoofdkwartier in Irak.

AGRESSIEF

"Ik stond onder grote druk om agressief aan te vallen opdat we er zeker van konden zijn dat Saddam Husayn niet zou ontsnapper.", aldus Griffith. Dus waren wij onverbiddelijk ... 89 uur na ons vertrek waren we op ons punt van bestemming". De generaal was bijna door zijn brandstof heen. Reserve-onderdelen moest men van overtollige voertuigen afhalen.

"Het ging waarschijnlijk om de sterkste pantseroperatie in de geschiedenis", aldus de generaal die de slag grotendeels gadesloeg vanuit zijn commandohelikopter van het type Blackhawk. "Dit komt in de annalen als een van de grote tankoperaties in de geschiedenis".

Zonder de prestaties van zijn manschappen te willen kleineren zei hij van president Saddam Husayn van Irak: "Je had een man die heel, heel, heel goed was, maar hij had met een brede coalitie te maken".

Het offensief diende snel te zijn ook al waren de aanvoerlijnen erg lang. "Van meet af aan had ik de instructie dat ik er snel heen moest".

EERSTE CONTACT

Het eerste contact was met de 26e infanteriedivisie van Irak. Hierdoor verloor de opmars aan tempo. "We kregen een heleboel gevangenen te verzorgen. Ik had de pee in", aLdus Griffith.

Daarop nam de divisie de stad Al Bussayyah in die tot een belangrijke Iraakse voorraadbasis was geworden.

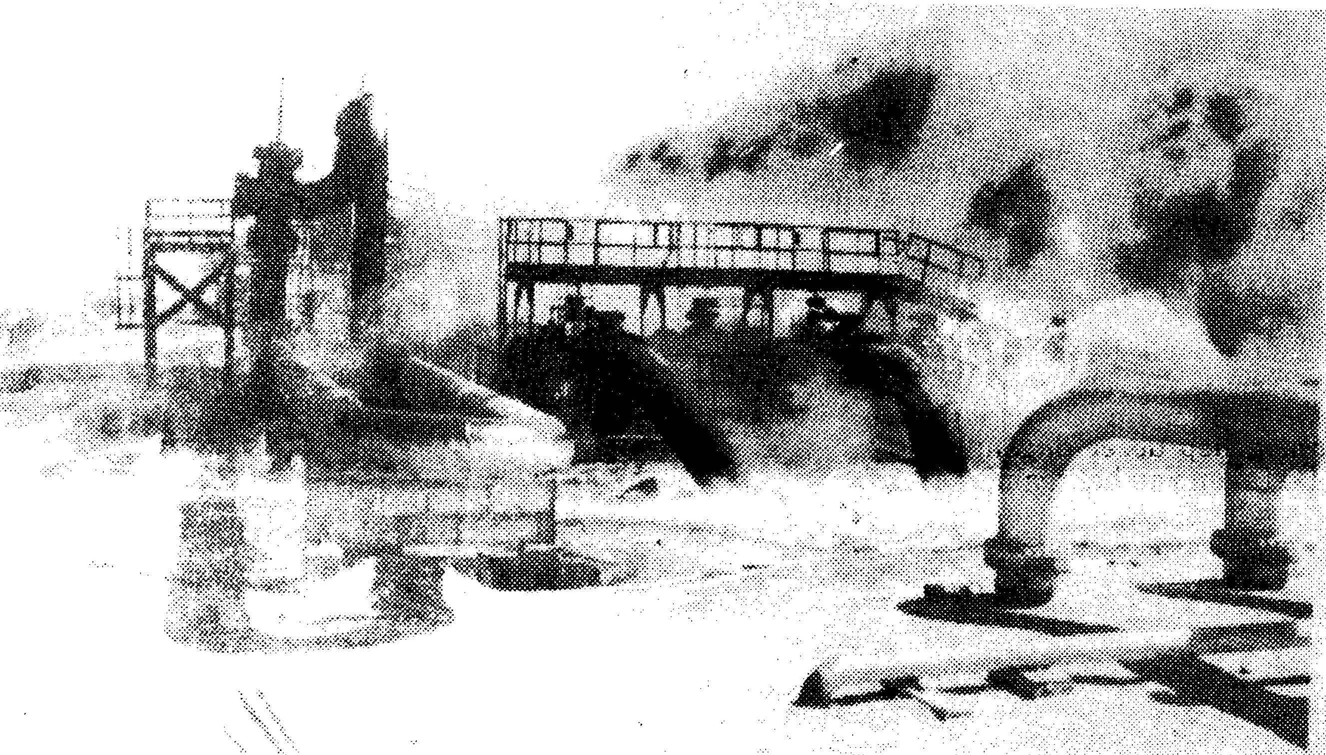
Maar het hoofddoel bleef de Medina-divisie van de Republikeinse garde. De 1e pantserdivisie rukte op in een reusachtige wig om de vaart er in te houden.

Uiteindelijk bevochten ze de Tawaklana-, Adnanen Medina-divisie van de Republikeinse garde. "Ze waren niet erg goed met hun artillerie", vat de generaal zijn oordeel kort samen.

Had hij meer strijd verwacht? "De gevangenen zeiden dat ze niet bang waren om tegen ons te vechten, maar ze konden ons niet vinden".

Over het militaire vermogen van Irak voor de oorlog zei de generaal: "de pers zei dat het zeer bijzonder was. We hebben het gesloopt in vier dagen. De mensen zeiden dat onze wapens te modern waren. Maar ik kan u zeggen dat het Iraakse leger in puin ligt om die wapens en omdat onze soldaten er mee om wisten te gaan".

Kuwayt brandt nog steeds

■ *KUWAYT STAD - Ten zuiden van de Kuwaytse hoofdstad staat deze olie-raffinaderij in brand. Het is een van de honderden branden welke door de Iraakse bezetters zijn aangestoken.*

(AFP-satellietfoto)

Menselijke factor oorzaak nederlaag

SU: Iraks materieel was niet inferieur

MOSKOU - De "menselijke factor" is in hoge mate verantwoordelijk voor de Iraakse nederlaag in de Golfoorlog. Dit zegt maarschalk Viktor Koelikov, de vroegere opperbevelhebber van het Warschau pact, vrijdag in een vraaggesprek met het Sovjet-persbureau Interfax.

De Iraakse luchtafweer, die vooral op materieel uit de Sovjetunie gebaseerd is, heeft niet goed gefunctioneerd, zo sprak Koelikov de minister van Defensie van de Sovjetunie, maarschalk Dmitri Jazov, na. Koelikov, die op het ministerie van Defensie belast is met de belangenbehartiging voor veteranen, meent dat de strijdkrachten van de Sovjetunie nog eens goed moeten kijken naar de kwaliteit van hun wapens en hun uitrusting, en naar hun strategie.

Tegelijk meent Koelikov dat het materieel dat Moskou aan Irak geleverd had, niet slechter was dan de systemen in de Westerse arsenalen. Het Iraakse leger is door Sovjet-adviseurs getraind, maar "het lukt niet altijd, je kennis over te brengen aan een ander", aldus de maarschalk.

De Amerikaanse minister van Defensie Dick Cheney zei vrijdag dat de superioriteit van de Amerikaanse wapens in de Golfoorlog waarschijnlijk de functionarissen in het Sovjetministerie van Defensie aan het denken zal hebben gezet. "Ik zou graag willen weten wat zij vanmorgen in het Sovjetministerie hebben gezegd over het optreden van onze troepen. De Sovjets moeten zwaar onder de indruk zijn, zoals iedereen zwaar onder de indruk is", aldus Cheney.

OSLO - De winst voor belasting van het Noorse staatsoliebedrijf Statoil is vorig jaar met 74 procent gestegen tot 14,4 miljard kroon (Nf 4,1 miljard). Maar de winst na belasting daalde van 5,1 miljard kroon (Nf 1,4 miljard) tot 3,3 miljard kroon (Nf 950 miljoen).

Geallieerden:

Kuwayts verzet goede bron

RIYAD - Vanaf het begin van de Iraakse bezetting stond het verzet in Kuwayt in contact met de Amerikaanse militaire inlichtingendiensten en leverde het waardevolle informatie over doelwitten en activiteiten van de Iraki's in het emiraat, vertelden Amerikaanse militairen vrijdag in Riyad.

"Als ik wou kon ik letterlijk de telefoon grijpen en een Kuwaytse verzetsleider in Kuwayt-stad bellen, zei een Amerikaanse militair. Sommige informatie van het Kuwaytse verzet was gekleurd door de Kuwaytse ervaringen met de Iraakse bezetting, zei hij, maar in praktische zaken, zoals welke doelen geallieerde vliegtuigen moesten vermijden, leverde het verzet een belangrijke bijdrage.

In Nederland: Slachtoffers bij mist

DEN HAAG - In dichte mist hebben zich vrijdagochtend tussen kwart over negen en half tien op tal van plaatsen in Nederland kettingbotsingen en ongevallen voorgedaan.

Daarbij viel een dode en minstens acht gewonden. Een van hen verkeert in levensgevaar, aldus de Rijkspolitie in Driebergen. In totaal waren er tachtig tot honderd voertuigen betrokken bij de ongevallen. Opnieuw werd er vlak voor de ongevallen te snel gereden, zo stelde de politie vast. Op een gegeven ogenblik bereikten de files als gevolg van de mist een lengte van 45 kilometer.

Reuters correspondent vermoord

ALGIERS - De correspondent van het Internationale persbureau Reuters in Algiers, is vrijdag vermoord aangetroffen in zijn appartement in de hoofdstad.

De journalist, Philippe Shehadeh, van Libanese afkomst maar met de Amerikaanse nationaliteit, werd in zijn keuken door messteken om het leven gebracht, aldus medewerkers van het kantoor. De politie van Algiers heeft volgens de Amerikaanse consul gezegd dat de moord donderdagavond heeft plaatsgevonden. Philippe Shehadeh had uitstekende contacten met de staf van president Chadli Benjedid.

In en rond de Golf

De GROND-oorlog in de Golf begon vandaag een week geleden en duurde honderd uur. Hierbij een samenvatting per dag van deze oorlog.

zaterdag/zondag 23-24 februari: om 21.40 uur melden VS- televisieomroepen dat de strijdkrachten van het anti-bondgenootschap het grondoffensief hebben ingezet, en Kuwayt en Irak zijn binnengedrongen.

Even later meldt de VS-president BUSH dat het VS-militaire opperbevel in het veld bevel heeft gekregen "alle beschikbare strijdkrachten te gebruiken, ook de grondtroepen". De bevrijding van Kuwayt is volgens hem "haar laatste fase ingegaan".

De geallieerden kondigen een volledige stop op militaire informatie af, maar volgens de eerste inlichtingen lijken de geallieerden bezig te zijn met een OMSINGELING van de Iraakse troepen om de troepen in Kuwayt af te snijden van de Republikeinse garde, die aan de Iraaks-Kuwaytse grens zijn gelegerd.

Aan het eind van de dag verklaart de geallieerde opperbevelhebber, VS-generaal Schwarzkopf, dat de eerste dag van het offensief een "SPECTACULAIR succes" gebleken is. Van zijn kant meldt Baghdad dat de geallieerde aanval "volledig mislukt" is en dat zijn troepen "de situatie controleren".

Maandag 25 februari - bij zonsopgang bevinden VS- en Arabische troepen zich ver op Kuwayts grondgebied.

Het geallieerde opperbevel deelt mee dat de coalitie nog steeds "FORMIDABELE successen" boekt: in de eerste 36 uur zijn 20.000 Irakezen krijgsgevangen genomen en 270 Iraakse tanks vernietigd. Irak beweert dat het een tegenoffensief heeft gelanceerd en de geallieerden heeft teruggedreven.

Een Iraakse SCUD-raket treft een gebouw in de Saudische stad Dhahran waar zich VS-militairen bevinden. Daarbij komen 28 soldaten om en raken er 90 gewond.

Radio Baghdad meldt 's avonds dat de Iraakse troepen bevel hebben gekregen zich terug te trekken uit Kuwayt. Het Witte Huis reageert KOELTJES op deze onverwachte wending waarover het niet officieel is ingelicht, en meldt dat de oorlog doorgaat. De SU vraagt om een bijeenkomst van de V-raad van de VN.

Dinsdag 26 februari -de Iraakse leider Saddam Husayn bevestigt de TERUGTREKKING uit Kuwayt, die nog dezelfde dag voltooid zou kunnen worden. Hij ziet echter niet officieel af van aanspraken op Kuwayt.

President Bush noemt Saddams rede een "SCHANDAAL" en beschuldigt hem ervan zijn "aftocht" in een politieke overwinning te wilen omzetten. De andere leden van het bondgenootschap verwerpen eveneens de aankondiging van de Iraakse leider, en benadrukken dat Irak alle resoluties die de VN tegen hem hebben aangenomen moet aanvaarden.

Het Britse opperbevel meldt dat Iraakse troepen naar het noorden trekken. De geallieerde strijdkrachten bereiken de rivier de EUFRAAT om de terugtocht van Iraakse troepen naar Baghdad te voorkomen. Volgens het VS-opperbevel zijn 21 van de 42 iraakse divisies op het slagveld "vernietigd of geneutraliseerd". Ongeveer 40.000 Iraakse soldaten zijn gevangen genomen en de helft van hun tanks vernietigd.

...Kuwayters vieren al dagenlang hun bevrijding. Zelfs wordt daartoe de Amerikaanse vlag met daarin een afbeelding van Marlyn Monroe meegevoerd op hun wagens. Van Amerikaanse zijde is aan het Kuwaytse verzet gevraagd zich te beperken tot het doorspelen van gegevens van eventuele plaatsen waar nog Iraki's verborgen zijn. Het verzet is gevraagd niet meer zelf op te treden tegen de Iraki's...
(AFP-satellietfoto)

De V-RAAD eist dat Baghdad officieel de 12 resoluties over de Golfcrisis aanvaardt. Aan deze aanvaarding verbindt de SU een staakt-het-vuren.

Woensdag 27 februari -de eerste Kuwaytse soldaten dringen bij zonsopgang KUWAYT-STAD binnen. Baghdad meldt dat het de terugtrekking uit het emiraat heeft voltooid.

In de middag kondigt president Bush aan dat de BEVRIJDING van Kuwayt "bijna is voltooid". Ten westen van Basra in zuid-Irak staan de bondgenoten verwikkeld in een tankslag met de Republikeinse garde.

Donderdag 28 februari - president Bush meldt dat het offensief van de bondgenoten vanaf 01.00 uur 's ochtends is gestaakt.

***

De EUROPESE commissie zei "verheugd" te zijn dat het Kuwaytse volk zijn vrijheid heeft teruggekregen, maar onderstreepte dat "de Iraakse bevolking het grootste slachtoffer is van haar leiders". "Wij moeten ons nu naar de toekomst richten" als de EG-commissaris belast met het Midden-Oosten, Abel Matutes.

***

De SU, die tot het einde heeft getracht een politieke oplossing te vinden voor het conflict in de Golf, kijkt ook naar de toekomst. Minister van Buitenlandse zaken (BZ) Bessmertnych, zei verheugd te zijn het feit dat Kuwayt zijn soevereiniteit terug heeft. Hij voegde daar echter aan toe ervan overtuigd te zijn dat "er geen betrouwbare veiligheid kan bestaan als Irak geen belangrijke rol speelt in het gebied". Sovjet-parlementsvoorzitter Loekjanov zei van zijn kant dat het bestand toch een "grote zege betekent voor het internationale politieke initiatief" van president GORBATSJOV.

***

TURKIJE, het enige land van de NAVO dat een grens heeft met Irak, noemde de nederlaag van Baghdad een "overwinning van de vastberadenheid en het geloof in gerechtigheid". President Turgut Ozal zei echter te betreuren dat Turkije geen "contingent van het Turkse leger - al was het maar symbolisch - heeft gestuurd naar Saudi-Arabie. Vanwege deze voorzichtigheid zal Ankara moeite krijgen om vergoedingen los te krijgen voor de schade die door het conflict is aangericht.

***

De ISRAELISCHE BZ-vice-minister Binyamin Netanjahu zei te hopen dat de Amerikanen hun invloed op de Arabische landen zullen aanwenden opdat deze een einde maken aan het Israelisch-Arabische conflict. De vreugde die de Israeli's op straat uitten stond in scherp contrast met de consternatie van veel PALESTIJNEN in de bezette gebieden, die niet wilden geloven in de nederlaag van Irak.

***

De FRANSE minister Pierre Joxe zei te hopen op een krachtige internationale actie voor vrede in het Midden-Oosten, waarbij de Palestijnen recht op een vaderland hebben en Israel garanties voor zijn veiligheid moet krijgen.

***

De Nederlandse eenheden die in TURKIJE deel uitmaken van de NAVO-troepen blijven alert op hun post. De commandant van de NAVO-troepen in zuid-Europa, admiraal Jonathan Trumbull Howe, zei bij een bezoek aan de troepen in Diyarbakir dat de eenheden van het bondgenootschap in Turkije in de hoogste staat van paraatheid blijven "tot nader order". Dit ondanks het staakt-het-vuren in de Golf. Voor de NAVO zijn naast de Nederlandse ook Duitse, Belgische en Italiaanse troepen gelegerd, die als doel hadden een mogelijke Iraakse aanval in de Golfoorlog af te slaan.

***

De BRITSE ambassadeur, Sir David Hannay, bij de VN vindt dat een formeel staakt-het-vuren op dit moment niet de hoogste urgentie meer heeft. "Het vuren is gestaakt en dat is het belangrijkste. De volgende stap is dat de militairen van beide zijden bijeenkomen", meende Hannay. De Britse ambassadeur zei dat Irak bovendien onmiddellijk alle krijgsgevangenen en Kuwayti's die worden vastgehouden moet laten gaan en officieel de soevereiniteit van Kuwayt moet erkennen.

***

De CANADESE VN-ambassadeur, Guy Fortier, stelde dat de bal nu in het kamp van de VN ligt. "We hebben op 29 november het mandaat gegeven aan de coalitie om Irak, zonodig met geweld, ertoe te bewegen te voldoen aan alle resoluties. De strijdkrachten van de coalitie kunnen nu naar de V-raad komen en zeggen "missie volbracht".

...Een stapel in beslag genomen wapens van het Iraakse bezettingsleger in Kuwayt. Daartoe behoorden ook raket-lanceerders en automatische wapens. Op de achtergrond ziet men Iraakse krijgsgevangenen en hun Amerikaanse bewakers. Deze foto werd genomen bij de grens tussen Kuwayt en Irak...
(AFP-satellietfoto)

***

Su-BZ-minister Bessmertnych heeft gezegd tijdens een persconferentie in Moskou dat het belangrijkste is hervatting van de gevechten te voorkomen. Hij zei dat de SU directe contacten tussen de VS en Iraakse militaire leiders aanmoedigde.

***

De ISRAELISCHE ambassadeur in Nederland, Mn. Bawly feliciteerde de geallieerde coalitie met de "briljante overwinning" op Irak. Belangrijk daarbij is volgens hem dat de geallieerden de overwinning hebben behaald met een beperkt aantal slachtoffers aan de kant van de coalitie. Voor de veiligheid van Israel is het echter noodzakelijk, zo zei hij, dat de raketbunkers (met Scud-raketten), die nog steeds in het westen van Irak staan opgesteld en gericht staan op Israel, zo snel mogelijk verdwijnen. Dat zou volgens de ambassadeur een onderdeel moeten zijn van een definitieve staakt-het-vurenregeling en de beeindiging van de oorlog.

***

VN-secretaris-generaal PEREZ DE CUELLAR heeft voorgesteld om het team van de VN dat de in 1988 gesloten wapenstilstand tussen Irak en Iran moet controleren te ontbinden. De zogeheten UNIMOG-groep, die bestaat uit militairen, zou vervangen moeten worden door 2 eenheden, in Teheran en Baghdad, met civiele VN-medewerkers. Het mandaat van Unimog liep dezer dagen af. De taken van het team, waaronder het controleren van de terugtrekking van de Iraakse en Iraanse troepen achter de internationaal erkende grenzen, zijn voltooid. De overige taken zijn vooral van diplomatieke aard, aldus de secretaris-generaal.

***

Verscheidene landen hebben aangekondigd hun AMBASSADES in Kuwayt weer te gaan bemannen. De ambassades werden nooit officieel gesloten, ook niet toen Irak Kuwayt formeel tot zijn 19e provincie maakte. Italie zal de ambassade weer openstellen zodra "de materiele omstandigheden het toelaten", terwijl de Fransen eerst een groep van 200 "schoonmakers" naar de ambassade sturen om het hele terrein en het gebouw te onderzoeken op booby-traps en dergelijke. De nieuwe ambassadeur van de VS, Edward Gnehm die al lange tijd in Saudi-Arabie is, zou donderdag al in Kuwayt arriveren. De VS-ambassade bleek niet "bezocht" door de Iraakse troepen en is dinsdagavond al weer in gebruik genomen.

VN niet meer verlamd door veto's

Bush: belangrijke rol SU in Midden Oosten

WASHINGTON - De Sovjetunie komt een rol toe in het Midden-Oosten. De Verenigde Staten moeten met haar samenwerken bij het oplossen van de problemen in dat gebied. Dit heeft president George Bush vrijdag gezegd.

Aan Moskou kent Washington "een belangrijke rol" toe in de diplomatieke sfeer. Het oplossen van de Golfcrisis is vergemakkelijkt door de samenwerking tussen de vijf landen die in de Veiligheidsraad over een vetorecht beschikken. Die raad wordt niet langer verlamd door veto's van de VS of de Sovjetunie, aldus Bush.

Daarnaast kunnen de Verenigde Naties "heel nuttig zijn" bij het oplossen van crises in de toekomst. Bush ontkent niet dat er tegenstellingen zijn tussen de VS en de SU. "Wij hebben meningsverschillen met de SU", aldus het Amerikaanse staatshoofd in een bespiegeling op de toekomst. "maar als die aan de dag treden, onderkennen we ze en houden we er ons mee bezig".

Bij controlepost in zuid Irak:

VS: Iraakse soldaten gedood bij incident

RIYAD - Amerikaanse militairen zijn vrijdag bij een geallieerde controlepost in het zuiden van Irak in een vuurgevecht geraakt met Iraakse soldaten. Daarbij zijn Irakezen gedood. Dat heeft de Amerikaanse legerwoordvoerder Richard Neal tijdens een persconferentie in Riyad bekendgemaakt.

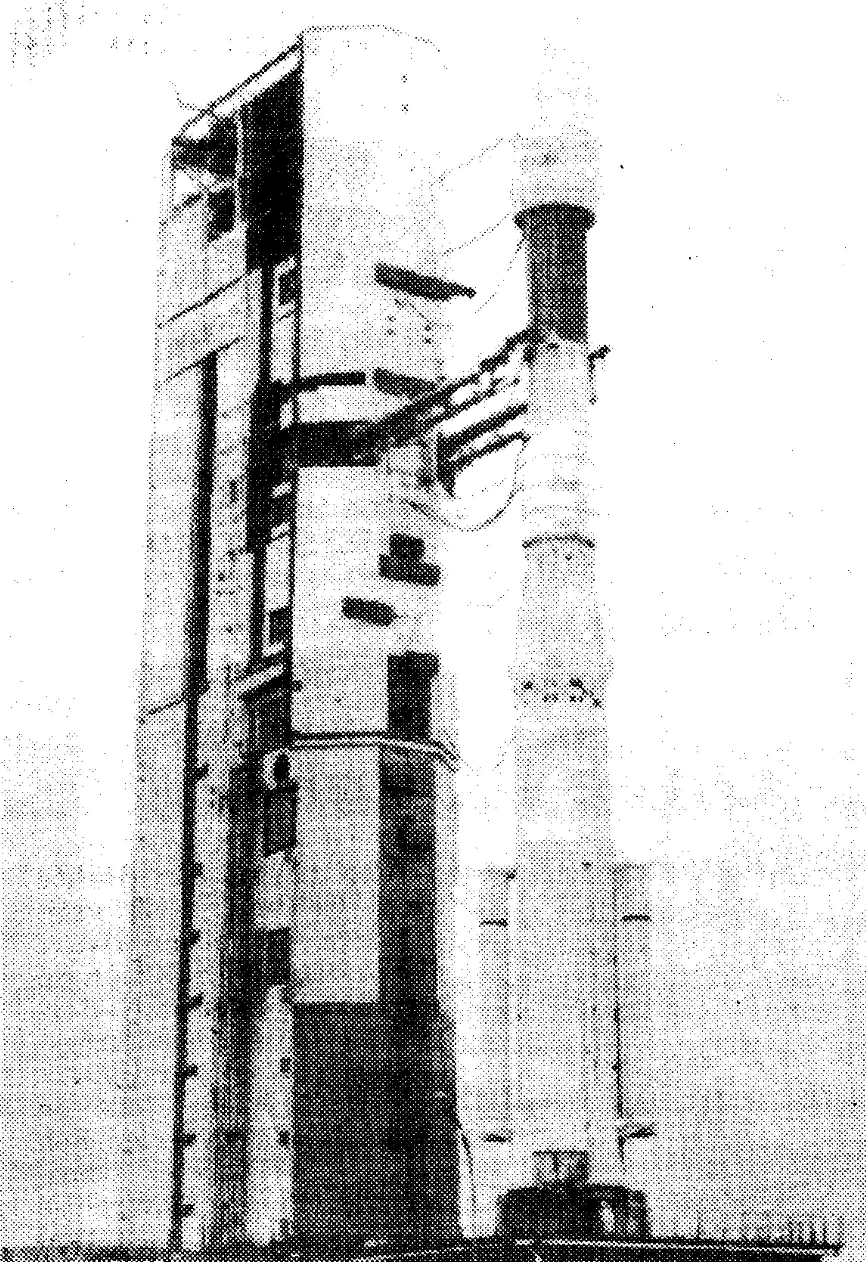
Geallieerde soldaten hielden bij de post twee bussen met Iraakse soldaten aan. Terwijl de Amerikaanse soldaten in de eerste bus begonnen met het ondervragen van de inzittenden, openden de Irakezen in de tweede bus het vuur. Een bus ging in vlammen op en de Amerikaanse militairen, behorend tot de 24ste pantserdivisie, doodden negen Irakezen en namen 9 Iraakse soldaten krijgsgevangen. Bij het incident raakten geen Amerikaanse militairen gewond.

Twee Amerikaanse artsen zijn bij ontploffingen van Iraakse mijnen om het leven gekomen. De chauffeur van het tweetal raakte gewond. Het zijn de eerste slachtoffers onder de Amerikaanse strijdkrachten sinds het begin van de wapenstilstand.

Olieprijs onveranderd

LONDEN - In de prijzen van ruwe olie kwam vrijdag weinig verandering. Op de termijnmarkt in Londen lag de notering van Brent-olie voor levering in april aan het eind van de middag op 18,60 dollar per vat (159 liter) tegen een laatste prijs van 18,75 dollar op donderdag.

Ariane in startblokken

■ KOUROU - De 42e Ariane 44LP-raket stond vrijdag in de startblokken in Kourou, Guyana, toen deze foto werd genomen. In deze plaats lanceert de Europese ruimtevaart-organisatie steeds zijn raketten. De lancering werd uitgesteld tot zaterdag omdat tot tweemaal toe vlak voor de start de motor afsloeg tijdens het aftellen. Dit gebeurt in de laatste minuten volkomen automatisch. Volgens plan moet deze Ariane twee satellieten in de ruimte plaatsen: een voor meteo-informatie, de andere voor tv-werkzaamheden.
(AFP-satellietfoto)

Derde lustrum Micro Systems

WILLEMSTAD — Micro Systems gaf vrijdagavond in het Zeelandia Business Centre een geanimeerde receptie ter gelegenheid van het vijftienjarig bestaan.

AGENDA
BONAIRE

...RE: 8000
...WEER: 8222
...CENTRALE: 8845
...TAAL: 8900

...FILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag ...07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-...00 uur; zondag gesloten.

...BARE BIBLIOTHEEK
...ngstijden voor het publiek)
... en donderdag van 14.00-18.00
... dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/...20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

...gstijden voor lezers)
...dag van 14.00-19.00 uur.

...SLUITING: maandag t/m vrijdag aan-...nde stukken om 15.30 uur; gewone ...n om 16.30 uur.

...CE CLUBS
... informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/

... woensdag 12.00 uur - Restaurant ...ter.

...RIA DI ARTE BONAIRE (Kaya ... 70): openingstijden: maandag t/m ... van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; ...g van 08.00-12.00 uur.

...IECLUB (Weg naar Willemstoren): ... op vrijdag van 20.00-24.00 uur; ...dag van 12.00-24.00 uur.

... openingstijden Slachthuis i.v.m. ...heid van de keurmeester zal tot ... order uitsluitend op donderdagen en ...en geslacht en gekeurd worden.

****

...DIENSTEN
...nardusker, Kralendijk:
...g t/m zaterdag om 18.45 uur; ... om 08.00 en 19.00 uur.
...otokerk, Antriol:
...g t/m zaterdag om 19.30 uur; ... om 09.00 en 18.00 uur.
...cuskerk, Rincon:
...g t/m zondag om 19.30 uur.

...TENBEZORGING doorgeven aan ... A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique

****

...zaghebber ...r Europa

...LENDIJK — Afge-... woensdag is gezag-... mr. George Soliana ...sd naar Europa voor ...ezoek aan de Interna-...le Toeristenbeurs in Ber-...ITB), waarna hij naar ...rland afreist om enige ...ekingen te voeren ...s het BC van Bonaire. ...gt in de bedoeling dat ...zaghebber zaterdag 9 ... weer terugkeert op ...e.

...urende de afwezigheid ...liana zal zoals gewoon-... hoofd van de HIW op ...e, Richard Dammers, ...n als zijn vervanger. ...ers doet dat al sedert ...et uitzondering van ... dat de POB/PDB-... bestuursverantwoor-...id droeg. Omdat Dam-...de komende periode ...dagen naar Venezuela ...was het noodzakelijk ...pen dinsdag een ... waarnemend gezag-...te benoemen: gedepu-... Arthur Domacassé.

...GHDAD - De afkon-... van het staakt-...ren in de Golf-... heeft de Iraakse ... er nog niet toe ...cht een toontje ... te zingen. Nog ...ds beweren ...en en radio dat ...aakse leger de geal-...de strijdkrachten ...etterend heeft ver-...

...epublikeinse garde ... de overwinning ...d in een grote tank-... zo opent de Al-..., het dagblad van ...gerende Baath-... "Bush gaf opdracht ... bestand onder druk ... slagen die de Iraa-...pen zijn leger toe-...ten." Het Ameri-...e opperbevel in ... meldde donderdag ... dat veertig van de ...akse divisies in en ... Kuwayt buiten ... waren gesteld.

...ieuws heeft de leger-... Al-Qadissiah echter ... van haar stuk ...ht: "De krachten ...ongeloof zijn terug-..., verslagen, onder ...en van de speciale ... eenheden. Het ... doden in de Ameri-...e en geallieerde ...n loopt in de dui-...

KLM vanaf 20 april

Amsterdam-Bonaire wekelijks non-stop

KRALENDIJK — Met ingang van zaterdag 20 april start de KLM met een wekelijkse directe vlucht op de route Amsterdam-Bonaire. Dat verheugende nieuws kreeg gedeputeerde voor toerisme Rudi Ellis vanmorgen vanuit Berlijn waar een zware Bonaireaanse delegatie is afgevaardigd naar de Internationale Toeristenbeurs ITB.

De delegatie in Berlijn, bestaande uit onder anderen gezaghebber Soliana, Hugo Gerharts en de heer Tromp wist overleg met een vijftal hoge KLM-functionarissen succesvol af te sluiten, zo meldt gedeputeerde Ellis. Ellis noemt de belissing van de KLM van 'grote betekenis voor het toerisme en voor de economie van Bonaire'.

De nieuwe non-stop vlucht Amsterdam-Bonaire vertrekt zaterdags rond 13 uur van Schiphol om tegen 19 uur plaatselijke tijd op Bonaire te landen. Na een korte stop wordt om 20 uur doorgevlogen naar Curaçao, vanwaar de terugreis naar Amsterdam wordt aanvaard. De vlucht wordt uitgevoerd met zogenaamde 'wide body' toestellen, zoals de Boeing 747 en de DC 10.

Cecilia: 'Booi moet uit raad en Staten'

KRALENDIJK — Voorzitter en partijleider Carmo Cecilia van de Partido Obrero Boneriano (POB) laat er geen twijfel aan bestaan dat het vonnis, gewezen door rechter mr. N.W. Huijgen, reden voor zijn politieke opponent Ramoncito Booi moet zijn om zijn fractievoorzitterschap in de Eilandsraad en zijn lidmaatschap van de Staten op te geven.

Als reden hiervoor geeft Cecilia op, dat in het vonnis door de rechter niet alleen gezegd wordt dat Janga moet rectificeren hetgeen hij niet kan bewijzen (dat Booi de dranken op kosten van het eilandgebied heeft ingeslagen; red.), maar dat rechter Huijgen vooral enige voorlopige conclusies heeft medegedeeld die voor een goed verstaander erg duidelijk zijn. Uiteraard attendeert Cecilia vooral op de aanzet door Booi tot valsheid in geschrifte.

Carmo Cecilia — die zelf gedeputeerde in het BC was en de Warahama-kwestie aanzwengelde — meent dat partijleider Rudi Ellis Booi nu niet langer meer de hand boven het hoofd kan houden. Cecilia: 'Als de UPB nu nog de zetel niet terugvraagt, beschouwen we dit als opnieuw een klap in het gezicht van de bevolking'.

Verder zegt Cecilia dat naar zijn mening de UPB niet het vertrouwen van de bevolking kan vragen als er op de verkiezingslijst een persoon staat waartegen ernstige beschuldigingen zijn ingebracht.

POB-leider Cecilia: 'Ook als Statenlid zal Booi ontslag moeten nemen, want hij is nu een vlek op de goede naam van Bonaire en naar onze mening kan Bonaire niet in de Staten vertegenwoordigd worden door een Statenlid die als gedeputeerde een ambtenaar heeft aangezet tot valsheid in geschrifte. Nu kan er een eind komen aan de Warahama-kwestie. Maar dan zal Booi afstand moeten doen van zijn openbare functies'.

■ *KRALENDIJK — Afgelopen week werd op de afdeling Opvoeding en Cultuur de trofee overhandigd die door de minister van Culturele Zaken ter beschikking was gesteld voor de beste carnavalsgroep. Voor het kindercarnaval was de prijs bestemd voor Zuiderclub en voor het grote carnaval was die voor de Happy Navigators.*

Op de foto overhandigt Papa Cecilia de trofeeën aan Chino Phelipa van de Zuiderclub en aan Eugenio Jongh van de Happy Navigators.

Bonaire-New York nu via Caracas

KRALENDIJK — De op het tiende congres van het Bonaireaanse toerisme al aangekondigde vlucht van Bonaire naar New York met de Avensa, heeft aanstalte gekregen. Zoals bekend moest de ALM deze vluchten staken, aangezien deze verliesgevend waren. De ALM blijft wel een verbinding onderhouden, maar die gaat naar Atlanta.

Zowel de Venezolaanse maatschapij Avensa als Air Aruba sprongen staande de conferentie in het opgevallen gat. De Air Aruba heeft dat later in overleg met gedeputeerde van Toerisme Rudi Ellis en het waarnemend hoofd van het toeristenbureau Niki Tromp gepreciseerd. Uiteraard zijn de door Avensa en Air Aruba aangeboden vluchten niet rechtstreeks, zoals de ALM Bonaire wel bood, maar dat wordt op Bonaire minder van belang geacht.

De Avensa heeft deze dienst voor Bonaire een nieuwe naam gegeven en vliegt nu als 'Servivensa' (een samenstrekking van service en Avensa). De vluchten vanaf New York zullen uitgevoerd worden op woensdag, vrijdag en zondag waarbij het vertrek is gesteld op kwart voor negen 's morgens en de aankomst op Maiquetía is om 14.20 uur. De passagiers met bestemming Bonaire kunnen dan om 15.15 uur doorvliegen met de Servivensa en komen om 15.45 uur op de Flamingo-luchthaven aan.

Passagiers naar New York vertrekken van Bonaire om 16.05 uur en vliegen vanaf Caracas met de Avensa verder naar New York waar zij in de avonduren om 09.10 arriveren.

Nieuwtje bij Paboso

Stemmental belangrijker dan plaats op kieslijst

KRALENDIJK — Hoewel er meer punten zijn waarop de Paboso zich onderscheidt van de andere politieke partijen, is dat zeker op het gebied van het voeren van de campagne. Normaal zijn de personen op een verkiezingslijst 'in dienst' van de lijsttrekker en zij trachten het totaal aantal stemmen te verhogen. Bij uitzondering werden in het verleden kandidaten met voorkeursstemmen gekozen.

De raadsverkiezingen op Bonaire hebben bijna twintig jaar lang in het teken gestaan van de controverse tussen de Abrahams en Rudi Ellis. Ellis als aanvoerder van de UPB-lijst en Abraham als aanvoerder van de PDB-lijst, moesten het grootst mogelijk aantal persoonlijke stemmen behalen omdat slechts een van de twee zwagers in de raad kon komen.

Later voerden anderen ook wel eens een persoonlijke campagne en als het stemmenaantal aanzienlijk steeg, steeg de 'zwaarte' van de kandidaat in de partij. In de Paboso heeft men afgerekend met het systeem dat een lager geplaatste kandidaat vrijwel geen kans heeft om gekozen te worden. In die partij is het besluit gevalen dat niet de plaats maar het aantal stemmen van de kandidaat bepaalt wie de partij in de raad zal vertegenwoordigen.

Dat betekent dus, dat bij voorbeeld de 'lijstdrager' van Paboso, nummer 17 Ewald Abdul toch in de raad komt wanneer hij meer stemmen heeft dan nummer 3 of 4. De kandidaten op de lijst hebben vrijwillig een document mede ondertekend, waarin zij zeggen afstand te doen van een plaats in de raad wanneer een lager geplaatste kandidaat meer stemmen heeft.

Zoals bekend mag worden verondersteld, is dit niet conform de Kieswetregeling, maar moet het meer gezien worden als een 'gentleman agreement'. Evenzo hebben de Paboso-kandidaten met hun handtekening bekrachtigd, dat in geval er bezwaren zijn tegen de partij en het tot een breuk komt, dat de raadszetel van de partij bijft. Toch wel een contradictie dat de partij dan de zetel opeist die een kandidaat met persoonlijke stemmen heeft behaald.

'Vleierij en steekpenningen'

Bijkerk: 'Overheid vaak obstakel voor werkgevers'

KRALENDIJK — 'De eerste wet van de sociale economie is: Hoe meer we produceren hoe meer we te verdelen hebben. Daarom zal er regelmatig overleg moeten zijn tussen de sociale partners, overheid, vakbeweging en werkgever. Nu is de overheid echter een obstakel dat genomen moet worden met vleierij en steekpenningen', aldus de leider van de tweemansverkiezingslijst Caribiaanse Allianatie pro Solidariteit, mr. Michiel Bijkerk.

Nu de jongste politieke beweging afgelopen dagen toch vrij vlot de tachtig noodzakelijke handtekeningen bijeen heeft gekregen, houdt Bijkerk het oog gericht op de verkiezingen. Indien de partij een zetel haalt, zal er zeker een voorwaarde gesteld worden om een bestuurscoalitie te ondersteunen.

Bijkerk: 'Wij eisen dat er regelmatig overleg zal zijn tussen de overheid, vakbonden en werkgeversorganisaties. Dan heeft ieder zijn inbreng en zijn deel van de verantwoordelijkheid. Dan zal getracht worden het minimumloon te verhogen en minimum arbeidsvoorwaarden te garanderen. Belangen van werknemers en werkgevers zijn niet tegenstrijdig, maar lopen parallel. Daarom zal de overheid telkens aan de werkgevers moeten vragen wat gedaan kan worden om hen te helpen en hen te bewegen geld in de economie van Bonaire te blijven steken'.

De overheid heeft naar de mening van Bijkerk een belangrijke taak en dat is reguleren zonder over-regulatie. Hij vindt dat er geen hindernissen mogen zijn die alleen maar ten doel hebben om politieke fijngevoeligheid te ontzien of om op een of andere manier steekpenningen los te peuteren. Bijkerk wil zeker wel dat er projecten komen.

De CAS-leider: 'Er moet alleen voor gezorgd worden dat die projecten het milieu niet onherstelbaar aantasten. Wij hebben tenslotte wel werkgevers nodig en we hebben ook investeringen nodig. Maar ook de werknemers zijn onmisbaar. Gezamenlijk zullen wij manieren moeten bedenken om beter te produceren en deze aanpak zal ook de werknemers ten goede komen'.

Bijkerk zegt dat hij in het algemeen denkt aan een pensioenplan dat uitgebreider en anders gebouwd zal zijn dan de huidige aov. Ook wil hij uitbreiding van de SVB-ziektekosten en ongevallenverzekering, zodat die ook voor de gezinsleden geldt.

Rodger Gijsbertha (Paboso):

'Campagne UPB gericht tegen buitenlanders'

KRALENDIJK — Tijdens de persconferentie van de Partido Boneriano Sosial (Paboso) heeft oprichter en tweede man op de Paboso-lijst Rodger Gijsbertha gezegd, dat de campagne die de UPB voert, gericht is tegen alle mensen die niet op Bonaire zijn geboren. Met name de Paboso-leiders zijn het mikpunt omdat verschillenden van hen — onder andere Willem, Gijsbertha, Straker en Abdul — op Curaçao zijn geboren.

Het spijt Rodger Gijsbertha wel, dat de UPB dit niet openlijk doet, maar gebruik maakt van de zogenaamde fluistercampagne. Gijsbertha: 'De UPB kan er gevoeglijk wel rekening mee houden dat de Paboso is ontstaan in de kringen van de werknemers en arbeiders. De klasse dus die in het algemeen wat minder inkomen heeft. Maar dat neemt niet weg, dat in het algemeen vrijwel alle sectoren van de gemeenschap in de partij vertegenwoordigd zijn'.

Volgens Gijsbertha wordt door de leiders van de UPB een racistische campagne gevoerd omdat de UPB tegen alle personen is die niet op dit eiland geboren zijn. Zoals bekend, is dat ook de mening van Ramoncito Booi, die op het partijcongres van de UPB vooral de leerkrachten aanviel die niet op Bonaire geboren waren. Booi zei bij die gelegenheid dat geen enkele leerkracht — tenzij hij op Bonaire was geboren — de Bonaireaanse kinderen liefde en respect voor het eiland kon bijbrengen.

Rodger Gijsbertha: 'Als de UPB dan tegen ieder is die niet op Bonaire is geboren, dan zijn ze dus ook tegen de Curaçaoënaar, de Arubaan en de Nederlander. Ze zijn zelfs tegen de Bonaireaan die uit medisch oogpunt op Curaçao geboren is'.

Tegenover de Amigoe bevestigt Gijsbertha dat het niet alleen zijn doel is om elke rassendiscriminatie uit te bannen, maar tevens om de bestaande discrepantie tussen ambtenaren en arbeiders te elimineren. Zoals bekend, zijn er in de overheidsdienst verschillende categorieën van werknemers. In 1989 is er unaniem een motie aangenomen die deze discrepantie zou elimineren. Het UPB-bestuur heeft de motie echter nog niet uitgevoerd.

Diploma's bibliotheek

KRALENDIJK — De Antillean Public Library Association (APLA) zal zaterdagavond de diploma's uitreiken aan het bibliotheekpersoneel dat met goed gevolg heeft deelgenomen aan de cursus basisopleiding bibliotheekpersoneel.

De Openbare Leeszaal op Bonaire valt onder gedeputeerde Carlos Marsera. De uitreiking wordt gehouden in Jeugdhuis Jong Bonaire en begint om zeven uur 's avonds.

Hassan laat gezin vrij

PARIJS - In Marokko zijn de weduwe en kinderen van generaal Mohammed Oufkir na meer dan achttien jaar gevangenschap vrijgelaten, aldus de Franse pers vrijdag. De familie was opgepakt na een mislukte couppoging tegen koning Hassan in 1972.

De 54-jarige Fatima Oufkir en haar zes kinderen, in leeftijd variërend van twintig tot 35 jaar, en een neef werden afgelopen dinsdag vrijgelaten. Ze leven nu bij familieleden in Rabat, zo meldden hun Franse advocaten aan de pers. Hun vrijlating zal zondag officieel worden aangekondigd ter gelegenheid van de dertigste verjaardag van Hassans troonbestijging.

Voedselhulp voor Sovjetunie

DEN HAAG - Vanaf het Nederlandse vliegveld Ypenburg zijn donderdagmiddag drie vrachtwagens met in totaal zo'n vijfduizend voedselpakketten in het kader van de actie 'Help de Russen de winter door' vertrokken naar Moskou. Dat heeft een woordvoerder van de stichting voedselhulp aan Russen meegedeeld.

Steunbetuiging

KRALENDIJK — In een telegram gericht aan raadslid Broertje Janga van de Partido Obrero Boneriano (POB) en aan de voorzitter van genoemde partij Carmo 'Boeboei' Cecilia laat Rodger Gijsbertha (Paboso) weten, dat hij volledig achter de uitspraak staat die gevallen is in het vonnis van rechter mr. Huijgen. Het recht zal vroeg of laat toch zegevieren, aldus de boodschap van Gijsbertha, die eveneens van het begin af grote vraagtekens heeft gezet bij de Warahama-kwestie.

MENSEN

In Italië is als gevolg van een rechterlijke uitspraak geen vrachtwagenvervoer van **bederfelijke levensmiddelen** meer toegestaan op zon- en feestdagen. De Nederlandsche Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO) heeft dat vrijdag meegedeeld.

Volgens de organisatie heeft de Nederlandse ambassade in Rome scherp protest aangetekend tegen de maatregel. Ook Italiaanse beroepsvervoerorganisaties zijn in beroep gegaan tegen de uitspraak, aldus de NIWO.

Hulprechters voor Rotterdam

De Rotterdamse rechtbank heeft vrijdag **24 hulprechters** geïnstalleerd die tot het eind van het jaar helpen om de achterstand in strafzaken weg te werken. Hun gezamenlijke installatie kon volgens rechtbankpresident Ter Kuile in het 'Guinnessbook of Records'.

De achterstand in strafzaken is opgelopen omdat het aantal rechters niet meegroeide met het aantal strafzaken. Het openbaar ministerie - de aangever - breidde wel uit en er zijn de afgelopen jaren meer ingewikkelde, tijdrovende strafzaken bijgekomen.

In 1985 werden nog 11.712 strafzaken aangeboden door het openbaar ministerie, in 1988 al 15.179. In 1985 werkten er bij het openbaar ministerie 22 officieren van justitie, nu zijn dat er 31.

Bejaarden vallen uit boot

SOFIA - Een oude man zit met de sokken over zijn handen wegens de felle kou in de Bulgaarse hoofdstad op zijn koffertje langs de weg. Achter hem staan de mensen in de rij voor levensmiddelen. De regering heeft nieuwe economische maatregelen afgekondigd waarbij vele bejaarden uit de boot vallen omdat zij geen onderdak meer hebben en ook geen geld om eten te kopen.
(AFP-satellietfoto)

Hete doop voor baptisten

Na de **doop in oceaangolven** en zwembaden is er nu een nieuwe rage onder jonge pas bekeerde christenen in Zuid-Californië: gedoopt worden door een duik te nemen in een hete bron. In de New Song Church, een conservatieve baptistengemeente, wordt deze manier sinds kort gebruikt.

Voorganger Dieter Zander - gekleed in een knalrode zwembroek - en zijn gemeente zijn tevreden. "Het is de perfecte manier om te worden gedoopt. Niets tussen jou en God, geen structuren, alleen maar lucht", aldus een voorstandster van deze manier van dopen.

Een zeventienjarige scholier toont zich blij verrast: "Ik dacht altijd dat gedoopt worden betekende dat ze water over je hoofd goten. Maar hier mag je een duik nemen in een bron." Vooral de temperatuur van het water - zo'n dertig graden celsius - bevalt hem wel.

Er wordt op internationaal niveau een onderzoek gestart naar betere behandeling van **leukemie bij kinderen.** Het onderzoek is gericht op de bruikbaarheid van de zogenaamde MTT-laboratoriumtest. Daarmee is het mogelijk om op grote schaal te meten hoe gevoelig de leukemiecellen van kinderen zijn voor cytostatica.

Het onderzoek wordt gedaan naar aanleiding van de studie van R. Pieters, die op 1 maart aan de Vrije Universiteit is gepromoveerd op zijn proefschrift 'Drug resistance in childhood leukemia'.Aanleiding tot het onderzoek van Pieters was de vraag waarom sommige kinderen wel genezen en andere niet, terwijl ze dezelfde chemotherapie krijgen.

Zo blijken patiëntjes van wie de leukemiecellen al bij de eerste diagnose ongevoelig waren voor drie soorten medicijnen vaker de ziekte terug te krijgen en te overlijden dan de kinderen van wie de leukemiecellen wel direct gevoelig bleken voor de middelen. De terugkerende leukemie is bij die kinderen resistent tegen sommige soorten medicijnen.

Bij kinderen met een relatief slechte prognose werden aanwijzingen gevonden dat dit wordt veroorzaakt door ongevoeligheid voor sommige medicijnen. Dit geldt bijvoorbeeld voor zeer jonge kinderen (jonger dan anderhalf jaar), waarbij de kankercellen ongevoelig zijn voor prednison, een belangrijk middel in de therapie. Jongens hebben bovendien een slechtere prognose dan meisjes, maar de reden daarvan is onduidelijk.

De kennis die met behulp van de MTT-test wordt opgedaan moet leiden tot effectievere therapieën en het vermijden van het gebruik van cytostatica die wel bijwerkingen hebben, maar geen genezend effect.

Hooikoorts veroorzaakt door strak ondergoed

Vrouwen die strakke bh's en ondergoed dragen hebben meer kans **hooikoorts** te krijgen. Dit zei een Japanse hoogleraar in Tokyo vrijdag. Bunkichi Wakasugi van de medische universiteit Jikeikai zei te verwachten dat het aantal ernstige gevallen van hooikoorts dit jaar met 50 procent zal stijgen. Eén van de oorzaken is strakke kleding.

"De zaken werden pas echt slecht omstreeks de jaren zestig, toen steeds meer elastiek werd gebruikt. Bh's en panties sluiten het onderlichaam af en zijn zeer ongezond", aldus Wakasugi. Het probleem doet zich met name voor bij vrouwen tussen de 20 en 40 jaar.

"Vrouwen hebben er niets aan 's nachts met een gordel naar bed te gaan in een poging hun figuur te verbeteren", zo zei de Japanse wetenschapper. Hij legde de schuld van het probleem deels bij de fabrikanten van die kledingstukken die vrouwen er toe aanzetten dergelijke kleding te dragen.

Ook mannen kunnen problemen krijgen door het dragen van strak ondergoed. "Je inpersen in strakke onderbroeken heeft impotentie als gevolg....de meest geschikte vorm van ondergoed is de lendendoek. Maar aangezien dat dit in het dagelijkse leven een aantal praktische problemen met zich meebrengt, zijn losse 'boxer shorts' een goede tweede".

Russen boos over wodka rantsoen

De Moskovieten reageerden vrijdag woest dan wel onthutst op de instelling van een **rantsoen van een halve liter vodka** per persoon per maand.

"Dit is weer een vernedering die de staat ons aandoet", aldus een bouwvakker, toen deze in de winkel werd geconfronteerd met groene en blauwe coupons met de opdruk 'maart vodka', 'april vodka' en 'mei vodka'. Vodka valt in de Sovjetunie bijna onder eerste levensbehoeften en wordt evenals andere basisprodukten in deze categorie steeds schaarser als gevolg van het ineenstorten van het oude distributiesysteem door de overgang naar markteconomie. Zo wordt ook verwacht dat later in het jaar veel voedselprodukten op rantsoen gaan. Voor vodka moest men al een lege fles inleveren om een nieuwe te krijgen. Dit doordat de enige vodkafabriek die er in moskou is een tekort aan flessen heeft.

Sinds Sovjetleider Michail Gorbatsjov in 1985 een campagne tegen alcohol startte zijn miljoenen Russen op clandestien gestookte drank overgeschakeld. Rijke lieden konden altijd nog kopen op de zwarte markt of in staatswinkels, waar het drievoudige moest worden betaald voor een fles. Maar anderen stonden uren in de rij en vaak moest de politie optreden om vechtpartijen de kop in te drukken.

De **Geertjan Lubberhuizenprijs** voor literaire proza-debuten is voor 1990 toegekend aan de 33-jarige Marcel Moring voor zijn roman 'Mendels erfenis'. Dat blijkt uit een bekendmaking vrijdag van de Marten Toonder stichting, die de prijs heeft ingesteld.

De jury, die bestaat uit Mies Bouhuys, Martin Bril, Ed van Eeden, Atte Jongstra en Corine Spoor koos het prozadebuut van Moring unaniem uit 51 inzendingen.

De roman is door de jury gekozen om de wijze waarop het boek is geschreven. "Het thema van de eenzaamheid is zonder pathetiek behandeld. Het proza is zeer verzorgd en de stijl is heel knap", aldus het juryrapport. Van de auteur kan volgens de jury nog veel worden verwacht. In 'Mendels erfenis' beschrijft Moring het proces van eenzaamheid en vervreemding van de hoofdpersoon Mendel Adenauer.

Het is voor de zevende keer dat de Geertjan Lubberhuizenprijs wordt toegekend.

NBC

ZATERDAG
21.00 Amen
21.30 The Fanelli Boys
22.00 Golden Girls
22.30 Empty Nest
23.00 Carol & Company
22.30 Dear John.

ZONDAG
20.00 Sunday Best
21.00 Real Life with Jane Pauley
21.30 Expose
22.00 NBC Sunday Night at the Movies.

TBS

ZATERDAG
16.05 Movie: 'Back to Bataan' (194[illegible] John Wayne)
18.05 Fishing with Roland Martin
18.35 Fishin' with Orlando Wilson
19.05 World Championship Wrestling
01.05 Night Tracks®
02.05 Movie: 'Darker Side of Terror' (1979, Robert Forster)
04.50 Night Tracks®

ZONDAG
13.35 Movie: 'Thunderbolt and Lightfoot' (1974, Clint Eastwood)
16.05 Movie: 'Poltergeist' (198[illegible] JoBeth Williams)
18.35 Captain Planet
19.05 WCW Main Event
20.00 Movie: 'Colorado Territory' (1949, Joel McCrea)
22.00 Nat'l Geo. Explorer
22.25 Nat'l Geo. Explorer
23.00 Nat'l Geo. Explorer
23.30 Nat'l Geo. Explorer
24.00 Network Earth
24.30 Beauty Breakthrough

HBO

ZATERDAG
17.00 Overboard (1987)
19.00 Karate Kid, Pt III (1989)
21.00 Revenge (1990)
23.00 One-Night Stand
23.30 Downtown (1990)
01.10 The Fly II (1989)
03.00 Last Rites (1988)
04.45 History of the NBA
05.50 All that Jazz (1979).

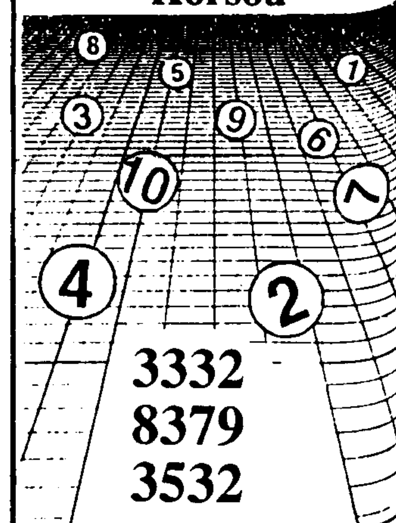
ZONDAG
13.45 Little Shop of Horrors (1986)
15.30 Police Academy II (1985)
17.00 Crusoe (1989)
18.30 How I got into College (1989)
20.00 Cocoon (1967)
22.00 Driving Miss Daisy (1989)
24.00 W.B. Blue and the Bean
01.30 The Gauntlet (1977)
03.25 Wild Zone (1990)
04.55 Extreme Prejudice (1987)
06.56 Remember When: Wheels Wings & Whistles.

TELECURAÇAO

ZATERDAG
17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.57 Kòktel Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Pas pa Golfo Persiko;
21.00 Teatro Klasiko: 'Cow Country';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno: 'Enter the Game of Dead';
23.30 Sluiting.

ZONDAG
16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
18.30 Wil di Suerte;
19.30 Style with Elsa Klensch;
20.00 Telenotisia;
20.30 Pas pa Golfo Persiko;
21.00 Shete Dia;
22.00 Kate & Alice;
22.30 Special: 'Tribute to Roy Orbison';
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
******

Wega di Number Kòrsou

Met grote vreugde en dankbaarheid geven wij kennis van de geboorte van ons dochtertje en zusje

Gail Ashley Henriquez

op 28 februari 1991.

Haar gelukkige ouders: Detta en Hans
broers: Hanslee en Lance.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

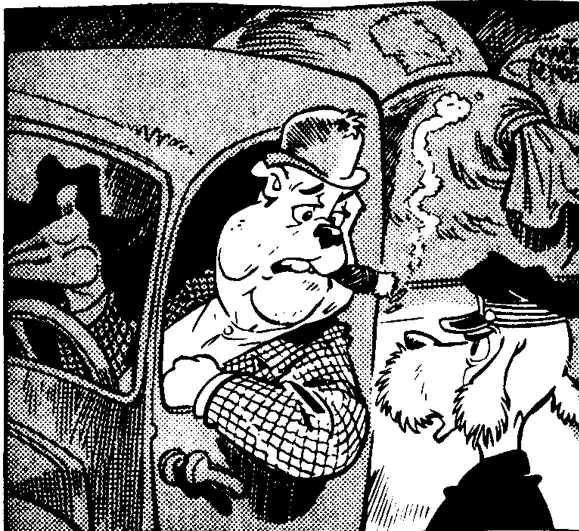
Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te beta en

Heer Bommel en de Waarde-Ring

door Marten Toonder

7126 — De laatste zakken vonden hun plaats in de laadbak van het vrachtwagentje en nadat Super het geruisloos van de heuvel had geduwd, ging het er met plankgas vandoor.

'Voorzichtig, baas!' waarschuwde Hieper. 'De schokbrekers doen het niet zo erg. Het is véél, hè?'

'Veel?' herhaalde Super. 'Dit is de grootste vangst die we ooit zullen doen, jongen! Een Superbuit! Tienmiljoen in één klap; daar kunnen we verder stil van leven. En geen haan, die er naar kraait; niemand heeft ons gezien'.

'Wacht even!' riep zijn maat schrikkend. 'Daar staat een smeris met een rood lichtje!'

Hij doelde op de gedaante van bridgadier Snuf, die het oude voertuig met enig wantrouwen gade zag naderen en er meer van wilde weten.

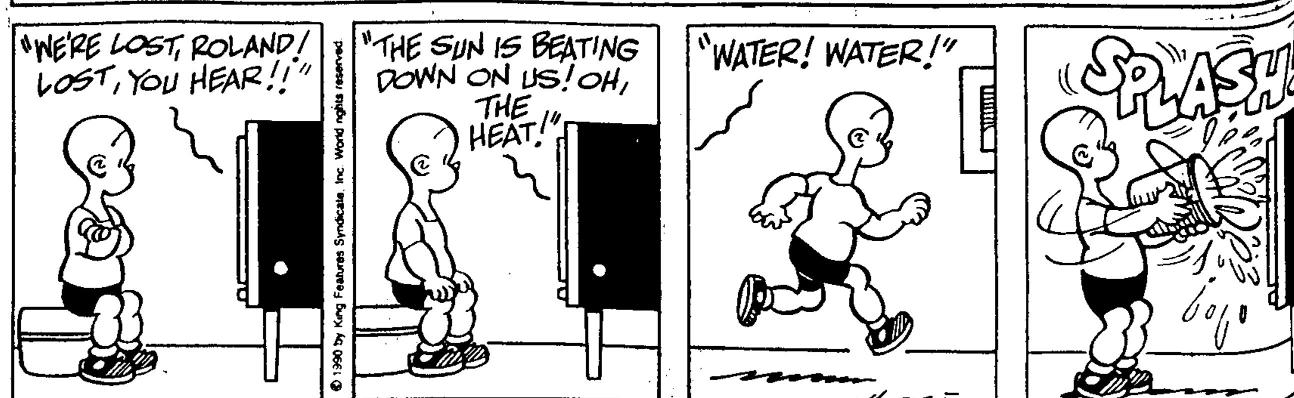
'Waar is de reis heen?' vroeg hij, toen Super transpirerend naast hem remde. 'Wat hebben jullie daar bij je?'

'Altijd die achterdocht!' riep de zakenman klagend uit. 'We zijn hardwerkende kooplieden in lompen en oude metalen. In nacht en ontij zijn we bij de weg om een karige boterham te verdienen.....'

'Ik ook', hernam de politiebeambte. 'Wat hebben jullie daar bij je?'

'Niks', zei Super. 'Dat is te zeggen eh..... Gewoon maar wat negotie, zogezegd. Metalen. Ja, we vervoeren een lading eh..... zink. Voor dakgoten en zo, inspecteur. U weet wel'.

HENRY
By Dick Hodgins

BONER'S ARK
By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY
By Mort Walker

REDEYE
By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

DIENST ARTSEN
…n van de artsen van Bandabao (3e … kunnen in spoedgevallen telefoon … bellen en dan het antwoordappa… luisteren. De patiënten van de … medische districten kunnen voor … gevallen de artsenpraktijk van hun … huisarts bellen; het antwoordappa… dan mededelen wie de dienst… arts is.

…ARTS
(…re patiënten)
… dienstdoende arts belt U tel.: …25100.

…GING VAN TANDARTSEN
… dienstdoende arts gedurende het … en op feestdagen gelieve tel.: … te bellen.

…O MEDICO STA ROSA
…weg 327, tel.: 672300/676666; …tijden zaterdag en zondag van ….00 uur.

…IJKVERPLEGING

…LE KRUIS
…verpleging 'Prinses Margriet': con… bureaus te Sta Maria: tel.: 82344, … 82947; Montagne Abao: tel.: … Kaya Fensu (Koraal Specht): …7; hoofdkantoor te Sta Maria 17, … van 07.00-12.30/13.00-17.00 …17.00 uur bereikbaar: zuster F. … tel.: 684375.

…ALE WIJKVERPLEGING
…Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; … van 07.00-17.00 uur; de wacht … ter Antonia, tel.: 671064, page… …63 b.g.g. 43838.
… Bandabao, Groot Sta Martha … 642555; geopend van 14.00- …; de wacht heeft zuster Antonia, …64.

…KLINIEK RIO CANARIO
…weg Noord 43, tel.: 44510, …91683 en 691838; voor infor… … prenatale zorg en zorg gedu… … de bevalling.
…bureau zuigelingen: iedere donde… … van 13.30-16.00 uur.

Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Leito, tel.: 641217. b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

STICHTING VAN HET WITE GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
2 maart 1991 vanaf 08.00 uur tot 4 maart 1991 om 07.00 uur:
Dokter Mercelina, Sentro Mediko Santa Rosa, tel.: 671101; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 369043 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
1 maart 1991 vanaf 17.00 uur tot 4 maart 1991 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371661 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
1 maart 1991 vanaf 17.00 uur tot 4 maart 1991 om 07.00 uur.
Dokter Dunker, Sentro Mediko Tera Cora, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371463 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 625333/625444.
Punda
Cerito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155/76689.

ZONDAG

Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon, tel.: 625633-34-35.
Punda
Plasa, De Ruyterkade 36, tel.: 615519/615545.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
2 maart: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.
3 maart: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen:614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

ZONDAG

TOERISTENSCHIP
08.00-17.00 uur 'Royal Princess' (SJU.).

LANDHUIS ASCENCION.
10.00-14.00 'open house'.

SOROPTIMIST CLUB CURAÇAO
16.30 uur fundraisingconcert - auditorium CCC, Koninginnelaan te Emmastad.

GEOFFREY'S GYM
10.00-13.00 uur 'open house' - Rooseveltweg 310.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
08.30-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Boeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

****

A fayesé na Hulanda:

Alsira Johanna Ursulina Doornekamp- Martina

Mihó konosí komo: Juff. Martina, ruman di Cai i Hildo

Na nòmber di su esposo Hendrik Jan Doornekamp
Su rumannan: Carlos Martina i famia
Hermenegildo Martina i yunan
Su kuñá: Gloria Martina i yunan
Su primo-i primanan: Elvia Liseur
Hubert Liseur i famia
Victor Liseur i rumannan

Akto di entiero ta tuma lugá djarason 8 di mart 1991 na Amersfoort (Hulanda).
Mes un djarason pa mitar di 7'or lo tin un Santu Sakrifisio di Misa pa deskanso di su alma na Misa di Fatima na Suffisant.

INGEZONDEN

Niet meer in de rij

OOK ONZE politieke leiders hebben nu ervaren wat het betekent in lange rijen te moeten staan wachten. Ze hebben dit ook grotendeels bekritiseerd. Er zal nu dan ook naar oplossingen gezocht moeten worden om dit fenomeen uit ons systeem te bannen. Hiermee bedoel ik dat het mogelijk moet zijn dat men bij de overheidsdiensten niet meer in lange rijen hoeft te staan.
- Dat de 'salesman' minder kostbare uren verkwist doordat hij in de rij moet staan.
- Dat de ambtenaar sneller naar kantoor kan keren om het volk te blijven dienen.
- Dat onze ouden van dagen minder moeten wachten om waar ze recht op hebben te innen.
- Dat onze onderstandstrekkers niet langer vernederd worden door ze urenlang in de felle zon te laten staan.

En ook dat wij voor de volgende verkiezingen het wachten in de rij helemaal ontwend zijn.

FIFI ALLEE
Curaçao

Gezamenlijke kerkdienst voor protestanten

WILLEMSTAD — De Verenigde Protestantse Gemeente houdt zondag 3 maart een gemeenschappelijke dienst in de Emmakerk aan de Schottegatweg Noord. De gewone diensten in de andere wijkkerken, de Ebenezer en de Tamarijnkerk, zullen daarom niet doorgaan. De leden van die kerken worden uitgenodigd voor de dienst in de Emmakerk, die 's ochtends om half tien begint. In de dienst wordt het Heilig Avondmaal gevierd met als voorganger ds. Herman Gilhuis.

Na afloop van de dienst kunnen de kerkgangers in het jeugdhuis 'De Flamboyant' terecht voor een verfrissing. 'Kas di Beibel' zal daar staan met een bijbelstand en om desgevraagd uitleg te geven.

Kandidaten 'Oogstkoningin'

WILLEMSTAD — De Dienst Jeugdzaken wil via een persbericht de kandidaten voor 'Koningin van de Oogst 1991', die niet bij de vergadering van 26 februari aanwezig waren, eraan herinneren dat er training is op 4 maart. Het oefenen is van vijf tot acht uur bij de muziekvereniging te San Matheowijk, naast de kerk Sta. Famia. De kandidaten moeten in 'oosgtkleding' komen.

Beloningen in Mandelazaak uitgeloofd

KAAPSTAD - De Zuidafrikaanse politie heeft beloningen uitgeloofd voor tips die leiden tot de opsporing van getuigen in het proces waarin Winnie Mandela van ontvoering en gebruik van geweld wordt beschuldigd. Het gaat hem volgens kolonel Tienie Halgryn vooral om de opsporing van Gabriel Mekgwe, die vorige maand verdween aan de vooravond van het proces. Een journalist van de Johannesburg Star heeft intussen via de rechter opdracht gekregen zijn bronnen openbaar te maken voor een bericht, waarin deze verdwijning een ontvoering wordt genoemd.

SEOUL - President Roh Tae Woo van Zuid-Korea heeft vrijdag gezegd dat de hereniging met het communistische Noord-Korea nabij is. In een toespraak ter gelegenheid van de herdenking van de 72ste verjaardag van het begin van de onafhankelijksstrijd tegen Japan, zei Roh dat zich momenteel [illegible] ringen" in de wereld voordoen.

Nos ta adora Bo Cristo y nos ta alaba Bo, pasobra Bo a salba mundo pa Bo santa cruz.

Cu honda pena, pero conforme cu Dios su boluntad, nos ta participa fallecimento cristianamente di

Dominico (Coco) Luidens

nos estimado casá, ruman, tata, welo y bisabuelo
Casá: Cachita Luidens Gonzalez
Yiunan: Bertha Luidens
Esy, Irma Luidens y yiunan
Mena, Chito Willems y yiunan
Richard, Silvia Luidens y yiunan
Milo Luidens y yiunan
Lilia, Marcelino Caster y yiunan
Ada Luidens
Frida, Tommy Croes y yiunan
Frida y yiu Kenneth Luidens
Candida Croes y yiunan
Rumannan: Juanita Luidens
Julio, Olga Luidens y familia
Sita, Dama Helder y yiunan
Didi Luidens y familia
Cuñánan: Cathrin Dirksz
Eddy, Aurora, Blanquita, Gladys De Mey y familianan,
Hilda de Medeiros
Nietonan, nietanan, bisanietonan, tantanan, hijánan, cuñánan na Cuba y demas familianan Luidens, Luydens Gonzalez, De Mey, Webb, Willems, Winterdal, Solognier, Jansen, Caster, Croes, Ras, Helder, Boekhoudt, Laclé, Coronel, Wernet, Marchena, Hernandez, Tromp, Yarzagaray, Erasmus, De Cuba
ta invita amigo- y amiganan, bisiñanan y conocirnan pa asisti pa e acto di entiero cual lo tuma lugar dialuna 4 di maart 1991 pa 4.00 'or di atardi, saliendo for di cas Santa Cruz 332 pa Misa Imaculada Concepcion y despues pa santana catolico na Santa Cruz. For di 11 'or di mainta e restunan mortal lo ta reposá na cas.
Despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.
Agencia Funeraria Zepp Wever ta extende palabranan di condolencia na familianan di e fallecido.

Aruba, 1 maart 1991

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt met een kleine kans op een bui. Matige tot vrij krachtige, overdag af en toe krachtige, oostelijke wind (tussen twaalf en dertig knopen).

WEEROVERZICHT:
De vochtigheid in de aanvoerde lucht zal in de komende 24 uur nog juist voldoende zijn om een enkele plaatselijke bui op de Benedenwindse eilanden tot ontwikkeling te doen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Vanmorgen 08.00 L.T. Het weer	Afgelopen 24 uur Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	31	25	sp
Bonaire	licht bewolkt	32	25	0.0
Curaçao	licht bewolkt	30	25	0.0
St Eustatius	zwaar bewolkt	29	22	0.5
St Maarten	licht bewolkt	30	23	6.6
Amsterdam	nevel	09	02	7.0
Boston	regen	17	8	sp
Chicago	regen	10	8	13.0
Detroit	regenbui	14	7	5.1
Kingston	licht bewolkt	32	22	0.0
Miami	licht bewolkt	28	23	0.0
New York	mist	16	10	sp
Paramaribo	licht bewolkt	31	20	10.0
Philadelphia	regen	19	9	-.-
Port of Spain	licht bewolkt	31	20	sp
San Juan	licht bewolkt	30	22	4.1
Sto Domingo	licht bewolkt	30	22	0.0

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	01-03
DOW JONES	2887	2898
AM.BRANDS	44.13	44.75
AM.EXP.	24.25	25.25
ANHEUSER B	47.25	47.00
ATT	33.75	33.38
BORDEN	34.13	34.38
CAMPBELL S	70.88	70.13
CHRYSLER	14.25	14.00
CITICORP	15.13	15.13
COCA COLA	52.38	52.25
DIGITAL	74.00	73.38
DUPONT	37.75	37.88
EAST.KODAK	44.13	43.88
EXXON	55.25	55.63
FORD	32.50	33.38
GEN.ELECT.	68.38	68.50
GEN.MOTORS	39.63	39.38
HEINZ	35.38	36.13
HOMESTAKE	16.25	16.38
IBM	129.00	130.63
KELLOGG	83.38	83.50
MC DONALDS	32.00	32.00
MERCK	102.38	101.75
MINNES.MNG	88.75	88.88
MOBIL CORP	63.00	63.25
NCR	98.88	97.13
PFIZER	105.63	104.38
P.MORRIS	66.00	66.00
QUAKER	56.13	56.75
SEARS	31.25	30.75
UP JOHN	44.75	46.75
USX	30.75	30.50
WOOLWORTH	33.00	33.00
GOLD	363.20	367.50
SILVER	3.55	4.04
CRUDE OIL	18.39	18.19
US$/Yen	133.00	134.40
US$/DMARK	1.53	1.53
GBP/US$	1.90	1.90
US$/NLG	1.72	1.73
ECU/US$	134.85	134.20
CAN/US$	86.92	86.84

FRANKFURT	PREV.	01-03
DAX INDEX	1542	1516
ASKO	785.00	768.00
BASF	229.60	226.10
BMW	468.00	460.00
COMMERZBANK	263.50	256.00
DAIMLER BENZ	609.00	607.00
DEUTSCHE BANK	646.50	631.50
HOECHST	241.50	234.50
KAUFHOF	464.00	454.50
MAN	372.80	363.00
PREUSSAG	276.00	275.20
SIEMENS	619.50	606.60
VW	361.00	355.00

LONDON	PREV.	01-03
FT-100 INDEX	2380	2386
ARGYLL	2.69	2.66
BARCLAYS BANK	4.16	4.26
BASS	10.27	10.50
BRITISH STEEL	1.36	1.40
BRITISH TEL	3.11	3.12
BTR	3.93	3.88
CADBURY	3.64	3.60
CABLE & WIRE	5.35	5.35
GRAND MET	7.36	7.30
MARKS & SPENCER	2.45	2.44
REDLAND	7.00	6.61
TATE & LYLE	3.40	3.40

TOKYO	PREV.	01-03
NIKKEI DOW IND.	26409	25881
BRIDGESTONE	1120	1120
CANON	1550	1520
DAI ICHI KANGYO	2230	2200
DAIWA SEC.	1390	1340
HITACHI	1300	1250
HONDA MOT.	1400	1400
JAPAN AIRLINES	1290	1260
NEC	1640	1600
NOMURA SEC.	2130	2050
NIPPON STEEL	499	491
MAZDA	630	640
SONY	6850	6700

AMSTERDAM	PREV	01-03
CBS GEN.INDEX	89.20	88.70
ABN-AMRO	37.90	37.30
AEGON	122.40	121.20
AHOLD	73.90	72.80
AMEV	55.00	53.60
AKZO	92.90	92.40
BOLS	188.00	189.50
BUHR.TET.	58.40	57.80
DAF	23.00	22.80
DSM	103.40	104.00
ELSEVIER	77.00	77.10
FOKKER	30.40	30.20
GIST BROC.	32.70	33.00
HAGEMEYER	106.00	104.00
HEINEKEN	145.00	[illegible]
HOOGOVENS	52.20	51.80
KLM	26.70	26.60
KNP	45.70	46.10
NEDLLOYD	48.70	48.30
NMB	[illegible]	47.20
NAT.NED	54.00	[illegible]
PHILIPS	[illegible]	27.00
ROBECO	96.40	95.90
ROLINCO	91.80	91.50
RORENTO	62.90	62.80
RODAMCO	55.00	55.50
ROYAL DUTCH	139.60	139.50
UNILEVER	146.90	147.90
VMF STORK	47.30	47.60
VOC	42.10	40.50
VNU	89.70	91.00
WESSANEN	73.60	72.40

TORONTO	PREV	01-03
TSE 300	3462,0	3471,0
ALCAN	22,00	22.38
BELL	41.88	41.75
BANK OF NS	[illegible]	18.50
CAN.PAC.	21.88	21.88
INASCO	27.25	27.50
LAIDLAW	[illegible]	21.13
MOORE	27.63	27.38
NORANDA	17.75	17.75
PLACER DOME	[illegible]	16.88
POWER CORP.	17.25	17.38
ROYAL BANK	24.25	24.13

Bij niet ondertekenen unieverdrag

Gorbatsjov zegt Georgie wacht aan

MOSKOU - Sovjetpresident Michail Gorbatsjov heeft het parlement van de republiek Georgie telefonisch een ultimatum gesteld dat Moskou twee gebieden direct onder Moskou zal plaatsen als Georgie het nieuwe unieverdrag niet ondertekent.

President Zviad Gamsachoerdia zei dit woensdag tijdens een spoedzitting van het Georgische parlement. Georgie behoort tot de republieken die weigeren het unieverdrag te ondertekenen. "Het centrum wil Abchazie en Ossetie van de republiek afnemen" zei Gamsachierdia.

Een woordvoerder van Gorbatjsov zei niets te weten van een dergelijk telefoongesprek. De spoedzitting was gewijd aan Zuid-Ossetie waar plaatselijke leiders in september zeiden voorstander te zijn van een onafhankelijk Ossetie in plaats van onderdeel te worden van een onafhankelijk Georgie.

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 2 MAART 1991

Weekend Bijlage

= door Nel Casimiri =

Beeldhouwer strijdt tussen twee culturen

Nelson Carrilho: 'Ik zou heel graag een beeld op Curaçao willen neerzetten'

MAMA BARANKA of Ma'Baranka. Zolang we met onze voeten op deze stevige rots staan weten we wie en wat daar mee bedoeld wordt, voelen we de bescherming die zij biedt: baranka den laman. Dit symbool van een rots in de branding heeft zich uitgebreid tot Amsterdam. Ook daar kent men Ma'Baranka, een forse struise Curacaose vrouw, 2.25 m hoog, met haar voeten stevig verankerd in de grond van het Vondelpark. Na de laffe moord op de Curacaose jongen Kerwin Duinmeyer wilde het gemeentebestuur van Amsterdam daar een standbeeld voor neerzetten, een herinnering en een waarschuwing: een gedenkteken. De opdracht voor het standbeeld ging naar Nelson Carrilho, een Curacaose beeldhouwer die al vele jaren in Amsterdam werkt. Hij zette in het Vondelpark Ma'Baranka neer. Als symbool tegen het racisme.

Dat beeld maakte indruk, sprak de mensen aan en toen er in het Westerpark een standbeeld moest komen dat moest aangeven dat de buurt was uitgegroeid tot een multiculturele gemeenschap vroegen de buurtbewoners de gemeente dit beeld ook te laten maken door Nelson Carrilho. Nu staat in het Westerpark zijn 'Dragers van Verre', drie menselijke figuren die iets op het hoofd dragen. Een beeld van 3.30 m hoogte. En binnenkort zal een derde beeld van Carrilho onthuld worden in Amsterdam Zuidoost als gedenkteken voor Steve van Dorpel die omkwam bij de ramp met het vliegtuig uit Suriname.

EXPOSITIE

Nelson Carrilho is momenteel op Curacao. Hij werd hier geboren, maar vertrok al op zijn elfde jaar met zijn ouders naar Nederland. Sindsdien is hij niet vaak teruggeweest. Hij volgde de mulo, de havo en de kunstakademie in Utrecht en sindsdien is hij bezig als beeldhouwer. Nu is hij echter op Curacao en maakt plannen om hier te exposeren en zoekt naar mogelijkheden om ook op Curacao een door hem gemaakt standbeeld te laten plaatsen. Nelson Carrilho vertelde hoe hij na zijn studie op de kunstakademie lange tijd heeft moeten zoeken naar zijn eigen stijl:

'Het probleem van zo'n akademische opleiding is, dat je heel lang vast blijft zitten. Ik heb me lang opgesloten met mijn materiaal en ben pas na lange tijd naar buiten gekomen met mijn werk. Bij het beeldhouwen werk je met heel duur materiaal en het is gemakkelijk om in de trant van de akademie door te werken. Ik heb gekozen om dat niet te doen. Ik ben een Antilliaan, ik ben van een andere cultuur. Dat merkte ik ook tijdens mijn opleiding. Na de akademie ben ik gaan zoeken naar wat eigen- ons- mijn eigen is. Dat heb ik samen met wat ik uit Europa heb meegekregen uitgebouwd tot een eigen taal. Ik heb jaren niet geëxposeerd, ben alleen maar bezig geweest. Ik ben nu negen jaar bezig als beeldhouwer. De laatste drie/vier jaar leef ik ervan.'

CULTUREN

Carrilho geeft een voorbeeld van de twee culturen die in hem strijden:

'In Europa streeft men ernaar zo min mogelijk te laten zien, alles te reduceren tot het meest essentiële. In Afrika wil men juist zo veel mogelijk laten zien. Daar is dat het mooie. Na de akademie ben ik heel langzaam begonnen de vormen open te breken en in die opener vormen steeds meer er bij te brengen, het levendiger te maken. Ik zoek een veelheid aan vormen en betekenissen, ook door kleur aan te brengen in het brons. Als je het goed bekijkt ben ik daar al acht jaar mee bezig. Het is een keuze die je maakt. Veel beeldhouwers werken heel commercieel. Ze maken naakten, balletdansers en portretten. Die kiezen de makkelijke weg. Als Antilliaan in Nederland heb ik het best moeilijk gehad. Ik merkte bijvoorbeeld bij de opdracht voor het beeld van Kerwin Duinmeyer de angst van de gemeente Amsterdam dat ik als allochtoon die opdracht niet zou aankunnen. Ze zijn er niet aan gewend dat allochtonen zulke grote opdrachten krijgen. Bij het Westerparkmonument ging het allemaal veel soepeler. Toen kende men me al. De problemen die ik heb gehad met andere mensen die niet van de gemeente zijn, zijn weer verhalen op zich. Je moet je steeds blijven bewijzen. Ik moest me bewijzen, moest laten zien, dat ik een eigen stijl kon brengen die een aanvulling is voor de gemeente Amsterdam.'

Toch was die tijd op de akademie nodig.

Op de akademie leer je beeldhouwen als vak. Je moet die techniek hebben, je hebt die kennis nodig om je ideeën te kunnen uitdrukken, goed kunnen uitdrukken. Op de akademie was ik erg gericht op techniek. Je leert werken met modellen, met thema's, maar voor mij was de techniek het voornaamste. Na de akademie ging ik me afvragen, wat moet ik ermee? Wat is eigen? Ik draag twee culturen in me en ik heb lang in Europa gewoond. Dat komt in mijn beelden tot uiting. Ik ben op Curacao geboren, maar in 26 jaar ben ik maar drie keer teruggeweest. Mijn vader komt van Suriname, mijn moeder van Antigua. Toen wij weggingen hadden we geen familie meer hier wonen. Pas de laatste paar jaar woont een broer van mij weer op Curacao. Dat maakt het makkelijker om terug te komen.'

Voorstudie voor Dragers van Verre

ATELIER

Nelson Carrilho exposeerde in Nederland, Engeland, België en Duitsland . Hij heeft een poosje in de Kunstraad van de gemeente Amsterdam gezeten, maar dat kon hij niet combineren met zijn werk. Hij heeft een groot atelier van 18 bij 6 meter in de Jordaan.

'De laatste jaren gebruik ik een gedeelte van mijn atelier als galerieruimte. Alleen van eigen werk. Daarom kan ik er ook van leven. Men weet dat er een plek is waar mijn werk te koop is. Mensen nemen andere mensen mee. Zo blijft het lopen. Ik werk naar een groter beeld toe. Voor ik een groot beeld maak, heb ik al een reeks van zeker tien kleine beelden ontworpen. Ik wil alleen in brons werken. Ik hou niet van ander materiaal. Het brons gieten doe ik zelf, net als het patineren. Smelten en gieten van klein werk gebeurt in mijn atelier, voor grote beelden is dat te gevaarlijk, dat laat ik uitvoeren in Geldermalsen. Er zijn twee mensen die bij en met me werken. Een is een wat oudere man, bronsgieter van beroep. Als hij in Nederland is, hij woont ook in Frankrijk, verblijft hij bij mij in het atelier. Bij groter werk doet hij het laswerk en gietwerk en ik meer het creatieve. De andere is een leerling-beeldhouwer die ik help. Hij helpt mij weer waar nodig, zoals met vervoer e.d. Hij is de intellectueel van ons. Samen vormen we een goed team als er een opdracht is.'

Als u een opdracht krijgt, hoe werkt u zo'n thema uit?

'De Westerparkbuurt heeft mij voorgedragen bij de gemeente om een beeld te ontwerpen. Zij kunnen voordragen, maar de gemeente bepaalt. Het is een multiculturele buurt. Ze hebben me gevraagd om in een monument daar uiting aan te geven. De gemeente moet dat ontwerp dan eerst goedkeuren, want men wil niet dat er slechte dingen in de stad komen. Daarvoor is er de Kunstraad. De gemeente vraagt zich af of zo'n beeld wel een bijdrage levert aan Amsterdam qua vorm en monument. De gemeente is ook de instantie die het beeld bekostigt. Het was mijn taak als kunstenaar om een ontwerp te maken. Nee niet te schetsen. Het idee stond al vast. Het thema was niet nieuw voor me. Onbewust was ik er al langer mee bezig.'

RIJKDOM

'Ieder mens, waar hij of zij ook naar toe gaat, draagt een rijkdom met zich mee en wil die rijkdom ook bijdragen. Sta je daarvoor open is er geen sprake van minderwaardigheid. Het symbool daarvoor is het dragen, het uitdragen. Vanuit mijn eigen cultuur denk ik dan aan dingen op het hoofd dragen. En vanuit die richting werk ik verder en kom tot de titel: *Dragers van Verre of Dragers van Rijkdom*. Zelf ken ik dat gevoel: ik heb de Nederlanders wat aan te bieden. Dat gold ook op de akademie: ik werk vanuit mijn eigen cultuur. Ik heb iets uit te dragen, iets aan te bieden. Had ik gewoon gewerkt vanuit de akademie had ik niets aan te bieden gehad. Vandaar mijn bijdrage aan de kunstcultuur van Nederland. Ik heb een hele reeks van dragers gemaakt, van figuratief tot non-figuratief. Daaruit heb ik een keuze gemaakt en dat heeft de gemeente goedgekeurd. Dat is het beeld dat nu in het Westerpark staat.'

Het beeld Ma'Baranka is heel compact, dit Dragers van Verre is juist heel open. Zit daar geen tegenstelling in?

'Ik werk heel snel, niet met klei, maar met boetseerwas. Het zijn ritmische dragers. Eerst figuratief, maar de beelden werden steeds stylistischer. Op de akademie werkte ik heel compact. Daar geef je de zaken alleen gestyleerd aan. Nu zitten er steeds meer gaten in mijn werk, het wordt steeds meer mijn eigen beeldtaal. Ik maakte een hele reeks dragers, het gaat om de compositie. Het zijn steeds andere composities. Soms twee dragers, soms drie. Soms met zware lasten op het hoofd, soms lichtere. Ik blijf nooit lang twijfelen hoe of wat. Bij Moeder Rots, toen, was ik heel compact bezig. Ik maakte een grote, krachtige vorm. Die opdracht viel in die tijd van werken. Misschien zou ik het nu heel anders gemaakt hebben.'

En hoe zit het met het nieuwe beeld van Steve van Dorpel?

'Dat is geen vrije opdracht. Het moest een beeld zijn van de persoon zelf. Om die opdracht toch interessant te maken heb ik er een actiebeeld van gemaakt: al voetballend. Dat gaf mij de kans er iets persoonlijks aan toe te voegen. Naar aanleiding van het vliegtuigongeluk zijn twee opdrachten verstrekt. Een gaat om een algemeen monument in Amsterdam voor de slachtoffers, maar het tweede, mijn opdracht, gaat expliciet vanuit de Bijlmer om Steve van Dorpel zelf. Hij is opgegroeid in de Bijlmer, daar begonnen met voetballen en van daaruit doorgestoten naar de Eredivisie. Hij heeft een voorbeeldfunctie. Voor zo'n opdracht moet ik terug naar de basistechnieken van het beeldhouwen, naar de modeltechniek. Waar het beeld komt te staan, bij de sporthal of bij het sportveld is nog niet duidelijk. Het was voor mij een moeilijke opdracht, maar ik ben wel blij dat ik het gedaan heb. Ik moest terugvallen op mijn basis.'

Is het een speciaal soort opdrachten waarvoor ze u kiezen?. Alle drie deze opdrachten hebben te maken met het allochtone deel van de bevolking van Amsterdam.

'Het is niet de gemeente die me kiest. Ik word vanuit de gemeenschap gekozen. De gemeente bepaalt of het werk goed genoeg is. Als het beeld er eenmaal staat, gaat het niet meer om het ontwerp maar om het beeld. Ma'Baranka is van vijf jaar geleden en Dragers van Verre van twee jaar terug. Ik kan er nog steeds op terugvallen. Het kan mij niet schelen uit welke hoek het komt. Er zijn maar heel weinig kunstenaars die kunnen zeggen dat er een beeld van hen in Amsterdam staat en van mij staan er drie beelden. Ze zijn van goede kwaliteit. Een beeld moet spreken, de rest doet er niet toe, ook niet waar het vandaan komt. Er hebben meer mensen gevraagd: 'Vind je het niet moeilijk?' Laat de opdrachten maar komen. Als het beeld er staat, staat het er. Verder heb ik er geen moeite mee. Een beeld moet zijn omgeving domineren, zo sterk zijn.'

Staan er ook beelden van u in andere steden?

'Nee, wel heb ik veel particuliere opdrachten, ook voor buurthuizen of voor uireikingen. Voor heel grote opdrachten schrijf je in. Dat doet een hele groep kunstenaars en dan vindt er een soort ballotage plaats en wordt de keuze gemaakt. De meeste opdrachten gaan naar mensen die er al meerdere hebben uitgevoerd, meestal bekende kunstenaars. Bij de

Vervolg op pag. 3

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

Saaie bezigheid voor Nederlandse Jantjes...

Golfoorlog: geen kans voor marine-helden

= door ANP-verslaggever Toof Brader =

DEN HAAG - Grote namen gingen hen voor. De Ruyter en Tromp, Van Speyk en Karel Doorman. Onwillekeurig leven de ruim 600 mannen en vrouwen op de drie Nederlandse schepen in de Perzische Golf in het besef van een illustere maritieme geschiedenis waarnaar vrijwel elke gemeente van enige omvang een nieuwbouwwijk heeft vernoemd. Aan het eind van de Golfoorlog is in ieder geval duidelijk dat de straatnamen in de zeeheldenbuurten voorlopig geen renovatie behoeven. "Nooit geweten dat oorlog zo verschrikkelijk saai zou kunnen zijn", verzucht menig bemanningslid.

Volgens de International Herald Tribune, een van 's werelds meest gezaghebbende kranten, is er in Nederland sinds het uitbreken van de Golfoorlog sprake van een 'nieuwe stoerheid op defensiegebied'. De tijd van de *hollanditis* zou in Nederland definitief voorbij zijn en heel het land staat sinds de 16e januari pal in de strijd tegen Irak. De krant verwees daarbij mede naar de kwaliteit van het optreden van de Nederlandse Marine in de Golf die zelfs 'in waters closest to Iraq' (heel dicht onder de kust van Irak) zou opereren.

ZICHTBAAR

Het is dan ook jammer dat de International Herald Tribune aan boord van de Nederlandse schepen in de Golf zo slecht wordt bezorgd. Het verhaal zou vooral de commandant van het Nederlandse eskader in de Golf, kolonel Pieter C. Kok, goed hebben gedaan. Herhaaldelijk liet hij de afgelopen weken immers doorschemeren, dat hij zich soms zorgen maakt over de vraag, of zijn eskader wel 'zichtbaar' genoeg is binnen de multi-nationale vloot in het oorlogsgebied.

Want met die 'waters closest to Iraq' viel het wat de Nederlandse schepen betreft tot nu toe behoorlijk tegen voor een toch wel ambitieuze eskadercommandant. Goed beschouwd hebben de afgelopen weken alleen Amerikaanse en Britse schepen in het uiterste noordelijke deel van de Golf echt moeten vechten waarbij zij overigens zonder al te veel moeite de uit slechts een handjevol patrouille-vaartuigen bestaande Iraakse 'oorlogsvloot' uitschakelden.

DEFENSIEF

Voor de Nederlandse schepen waren uitsluitend defensieve taken in het centrale deel van de Perzische Golf weggelegd. Daar hadden een aantal Amerikaanse vliegkampschepen positie gekozen die een groot deel van de inmiddels meer dan 90.000 vluchten op Irak en Kuwayt voor hun rekening hebben genomen.

Hoewel deze Carrier Battle Force zich een week of twee geleden had hergegroepeerd en daardoor iets meer in noordwestelijke richting opschoof, bevonden deze vliegkampschepen zich nog altijd op ruime afstand van de kust van Kuwayt.

De verwachting dat deze Carrier Battle Force het belangrijkste doelwit van de hoog ingeschatte Iraakse luchtmacht zou worden, heeft de Nederlanders in de Golf hoogstens een week in spanning gehouden. Toen was duidelijk dat de Iraakse Migs en Mirages - om welke reden dan ook - vooral aan de grond bleven en er nauwelijks toe aanvallen met exocets hoefde te worden gevreesd.

Ook de aanvankelijke onrust over de ongeveer 150 Iraakse toestellen die in de eerste weken van de Golfoorlog naar Iran vlogen hield niet lang stand. Begin vorige week gaf het Amerikaanse commando van de multinationale vloot zelfs officieel te kennen volledig overtuigd te zijn van de Iraanse beloftes over het aan de grond houden van deze toestellen.

SAAIHEID

Die omstandigheden vormen dan oók voldoende verklaring voor de betrekkelijke saaiheid die het leven aan boord van de Nederlandse schepen na een week of twee Golfoorlog overviel. Voor de beide fregatten kwam de Golfoorlog er sindsdien vooral op neer dat zij ergens in de omgeving van de vliegkampschepen hun rondjes draaien en permanent via het radarscherm zowel het luchtruim als het zee-oppervlak in de gaten houden.

Zelfs de aanwezigheid van los ronddrijvende mijnen in de Golf kon de bemanning niet echt meer op winden. De permanent geposteerde mijnenuitkijken vonden alleen kistjes, olievaten en een enkele koelkast en ook wat dat betreft wist men aan boord van de Nederlandse schepen dat het noordelijke deel van de Golf het spannendste was.

Overigens bevond *hr. Ms. Zuiderkruis* zich vanaf het begin van de oorlog in een wat gunstiger positie. Dit bevoorradingsschip had een logistieke taak en pendelde als een soort srv-wagen heen en weer tussen een aantal havens in de Verenigde Arabische Emiraten en verschillende schepen (niet alleen de twee Nederlandse fregatten) rond de Carrier Battle Force.

Die opdracht bood de bemanning in ieder geval wat meer variatie en contact met andere schepen van de multi-nationale vloot in de Golf. Menig bemanningslid van de Zuiderkruis beschikt inmiddels over een grote verzameling petjes en andere 'oorlogssouvenirs' die vooral de p.r.-gevoelige Amerikaanse commandanten kwistig rondstrooien. Sommige van de grotere Amerikaanse oorlogsbodems hebben zelfs een compleet orkest aan boord waarmee zij de vaak uren durende bevoorradingsoperaties op de Perzische Golf opvrolijken.

HEELHUIDS THUIS

Maar ook de bemanningen van de beide fregatten hadden op zich weinig bezwaar tegen het voor het Nederlandse eskader doorgaans zeer rustige verloop van hun aanwezigheid in de Golf. "De beste manier om heelhuids weer thuis te komen," heet het dan. Aan al te veel heroïek bestaat over het algemeen geen behoefte. Het feit dat men, alvorens men een paar dagen in de Verenigde Arabische Emiraten aan de wal ging, voor het eerst een week of zes, zeven onafgebroken op zee was, was voor de meeste Nederlanders in de Golf eigenlijk mooi genoeg, te meer daar het regime van de oorlogswacht (een werkweek van 7 keer 12 uur) het nodige vergde. Toch heeft eskadercommandant Kok zich nog niet helemaal met dit enigszins slaperige scenario verzoend. Hij kent daarbij de beperkingen die door kabinet en kamer aan het optreden van de Nederlandse schepen zijn gesteld. Die maakten het bijvoorbeeld onmogelijk dat een van die schepen de afgelopen weken vooraan in de Golf opereerde om zich met de Iraakse marine te verstaan, hoewel met name het fregat *hr. Ms. Philips van Almonde* daartoe wapentechnisch gesproken wel in staat moest worden geacht.

En zelfs al had Kok voor een dergelijk optreden na de 17e januari wel toestemming gekregen, dan was de keus van de Amerikanen niet op een Nederlands schip gevallen, omdat in de voorbereidingsfase van die operaties voor Nederland nog altijd 'het muurtje van Ter Beek' op 27.30 graden noorderbreedte gold.

Zo eens per twee weken bezocht Kok echter het Amerikaanse vliegkampschip *USS Midway* waarop schout-bij-nacht March het opperbevel over de multi-nationale vloot voert en waarvandaan de inzet van alle betrokken schepen werd gecoördineerd.

Steevast stelde hij daar naar eigen zeggen de 'zichtbaarheid' van de Nederlandse bijdrage aan de multi-nationale vloot aan de orde. Zo heeft hij al weer een aantal weken geleden met name de *Philips van Almonde* aan de Amerikanen aangeboden voor het uitvoeren van escorte-taken naar de meer noordelijke delen van de Golf. Ook de Zuiderkruis is volgens Kok voor expedities meer noordelijk in de Golf bij de Amerikanen aangemeld. "Het mooiste," zo mijmert kok wel eens voor zichzelf, "zou natuurlijk zijn geweest dat we nog een keer met zijn drieën in een convooitje met een paar anderen onder Nederlands commando richting Kuwayt hadden kun gaan."

Zo ver is het niet geko De afgelopen paar we kreeg eigenlijk alleen de *derkruis* van de Amerika een aanvullende opdra waarbij in Bahrein mu moest worden opgepikt enkele tientallen kilome verderop naar Amerika bevoorraders moest wor gebracht. De *Jacob van Hee kerck* en de *Philips Almonde* circuleer binnen de Carrier Ba Force, dan weer eens 200 dan weer eens 400 kilom van de Kuwaytse kust. de *Jacob van Heemsk* daarbij ook nog eens e etmaal als 'shotgun' vla het vliegkampschip *USS T dore Roosevelt* mocht o reren, is wellicht leuk v het thuisfront maar h militair gesproken nau lijks meer waarde. Op Nederlandse schepen w daarom de laatste weken wel eens gespeculeerd o het uitblijven van een a sprekende opdracht van Amerikanen.

Koks staf aan boord v de *Jacob van Heemsk* bleef daarom tot het laat toe hopen op een kenteri in het tot nu toe "tamel zouteloze" optreden van Nederlands eskader in Golf. "Natuurlijk gaat het niet om, dat je nodeloos gevaar zoekt, maar het toch ook een beetje afgang als straks de ind bestaat, dat we hier uits tend voor een beetje vlag toon zijn geweest, om p tiek de Amerikanen dekken," zoals een van Ko medewerkers dat verlan naar enige actie uitdrukte.

Onder de manschappen culeerde nog het verhaal o een dialoog die de *Jacob Heemskerck* enkele wek geleden voerde met een A rikaans fregat in de G "Hello, hello, this is the Ja van Heemskerck, warship the Netherlands" ("ha hallo, dit is de *Jacob Heemskerck*, oorlogsschip Nederland", aldus het Ned landse staffregat tegen Amerikanen. Het antwo van de Amerikanen is on de Nederlanders in de G inmiddels een gevleug begrip: "Hi there, can y spell the Netherlan please." (Hallo, wilt u Ned land alstublieft spellen").

Een student demonstreert in de Chinese hoofdstad tijdens de roerige zomer van 1989.

Nederlandse vecht voor democratisering in China

'In China niet gemarteld, het is tegen de wet'

= door ANP-redacteur Twan van de Kerkhof =

DEN HAAG - Er zijn nog mensen die zich druk maken om andere zaken dan de Golfoorlog. Drie Nederlandse organisaties zetten zich in voor de verbetering van de mensenrechtensituatie in China. "De Chinese autoriteiten hebben het uitbreken van de Golfoorlog aangegrepen om processen te voeren tegen mensen die sinds juni 1989 vastzitten", zo verklaarde China-deskundige Ardi Bouwers onlangs.

Op 4 juni 1989 werd de Chinese volksopstand voor meer democratie in bloed gesmoord. Veel mensen die toen zijn opgepakt, worden pas nu berecht, terwijl de ogen van de wereld zijn gericht op het Golfgebied.

Bouwers reisde in januari naar Beijing. Zij kon daar met enkele medestanders vijf dagen lang aandacht vragen voor de mensenrechtensituatie in China. Toen pakte de politie van de hoofdstad haar op en werd zij op het vliegtuig naar Hongkong gezet. De Nederlandse zet haar gevecht voor democratisering in China voort in Nederland onder de vlag van de stichting Support China Now (Steun China nu).

Drie SCN-ers zijn vorige week in Geneve geweest om aandacht voor China te bepleiten bij de mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties. Samen met twaalf activisten uit andere landen hebben Giesjka Kaag, April Lai en Josephine Chu van SCN de deelnemende landen ertoe aangezet China te veroordelen in hun toespraak. Verder hebben zij een verklaring opgesteld waarin onder meer wordt gevraagd om een speciale VN-rapporteur voor China. De verklaring is ondertekend door een twintigtal officieel deelnemende niet aan regeringen gebonden organisaties.

AANDACHT

"Het viel me mee dat er zoveel aandacht was voor China", zei Kaag, verwijzende naar de Golfoorlog. Zij hoopt dat er nog resoluties op tafel komen die pleiten voor democratisering in China. De VN-commissie vergadert tot 8 maart.

De Chinese delegatie in Geneve wilde niet horen van schendingen. "In China kan niet zijn gemarteld, want dat is tegen de wet", zei een Chinees. De delegatie had de voorvechters van mensenrechten wel uitgenodigd voor een gesprek, "maar dan weet je van tevoren wat je te horen krijgt", aldus Kaag. Voor China betekent praten "een verklaring afgeven waarnaar je moet luisteren".

Chinezen moeten zelfs in Nederland oppassen als zij politieke activiteiten ontplooien, die op China zijn gericht. "Als je je duidelijk profileert, ben je de klos", stelde Kaag. De Chinese ambassade in Den Haag weigerde vorig jaar het paspoort van Guo Yufang te verlengen.

GEVAAR

Guo is aktief bij SCN en bij de Nederlandse tak van de federatie voor een democratisch China. "Zodra wij onszelf blootgeven, zijn we in gevaar. Als je politieke activiteiten wil ontplooien, moet je eerst de angst overwinnen voor de maatregelen die tegen je familie in China kunnen worden getroffen. Als je daar overheen bent, moet je nog de angst overwinnen voor wat jezelf kan overkomen", aldus Guo.

Zijn paspoort is niet verlengd, omdat hij lid is van de FDC en omdat hij zijn lidmaatschap van de communistische partij van China vorig jaar had opgezegd. De Chinese regering beschouwt de FDC als een contrarevolutionaire beweging, waarvan de leden niet mogen worden beschermd. Een paspoort geldt als bescherming, aldus Guo. Kaag hoopt dat het ministerie van Buitenlandse Zaken de Chinese ambassade duidelijk maakt "dat je zulke dingen in Nederland niet doet".

Guo dringt erop aan dat de Nederlandse regering het gemakkelijker zal maken voor Chinezen om een Nederlands of een internationaal paspoort te krijgen. "Die procedures duren nu te lang en de Chinese situatie is dringend".

TEGENREGERING

De FDC is de Chinese politieke oppositie in ballingschap, volgens Kaag "bijna een soort tegenregering". Het hoofdkantoor is gevestigd in Parijs. De Nederlandse tak probeert Chinese studenten in Nederland via een tijdschrift op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in China en wil ook de discussie over democratisering op gang houden. Bovendien tracht de FDC druk uit te oefenen op politici en op de ministeries van Justitie en Buitenlandse Zaken.

Die druk moet onder meer gestalte krijgen via een aktieplan gericht op de Europese gemeenschap. Dat wil SCN proberen samen met FDC Nederland op te stellen om de EG te bewegen tot druk op China. Vanaf 1 juni is Nederland voorzitter van de EG.

De drie organisaties SCN, DBC en FDC Nederland werken samen aan de opzet van een conferentie op 10 mei over de gevolgen van de volksopstand in 1989. Ook het Institute of Social Studies in Den Haag neemt deel aan de organisatie.

DBC staat voor de Eindhovense organisatie democratie bevordering China, in de wandelgangen "six-four" (4 juni) genoemd. DBC is vooral gericht op de informatievoorziening in het Chinees aan Chinezen in Nederland. De organisatie onderhoudt nauwe contacten met SCN en 'soms' met FDC Nederland. Lee Man Ling van DBC reisde in januari samen Ardi Bouwers naar Beijing.

NIET POLITIEK

De grootste organisatie Nederland, die zich m China bezighoudt, is de vrien schapsvereniging Nederlan China in Utrecht. Hoe individuele leden actief z in politieke organisati heeft de VNC in de statut staan dat zij niet polit gebonden is, aldus voorzit Eykhoff. Toch heeft de V na 4 juni 1989 een te gestuurd aan de Chine ambassade waarin bestuur zijn afschuw uitsp over het geweld in Beijing.

Volgens Kaag richt VNC zich vooral op de C nese cultuur en heeft zij daa voor een goede verstandho ding met de Chinese amb sade nodig. "Zij zien ons beetje als verstoorders die goede verstandhoudin meent Kaag.

Vlak na het drama van juni schreef de sinoloog Da Bronkhorst in het blad 'Chi nu': "We zullen in act moeten komen, hulp moet bieden en laten zien waar voor staan. Want dat is h geen de Chinese burgers d afgelopen week met h denmoed voor de camera ve schenen en nu misschien ni meer leven, ons hebb geleerd." Drie organisati in Nederland hebben z voorgenomen door vechten tot China democr tisch is.

HANS DE MAN
...hier duurt het wat langer...

CURAÇAOSE G.M. OPTIMISTISCH OVER TOEKOMST

Hans de Man van hotel Holiday Beach:

'Service is langzamer maar wel met een glimlach...'

= door Nel Casimiri =

HOLIDAY BEACH hotel heeft per 1 februari een nieuwe General Manager. Dit keer geen buitenlander, maar iemand die geboren is en opgroeide op Curacao. Na een opleiding aan de hotelschool in het Zwitserse Lausanne en aan de University van Cornell in de Verenigde Staten, bleef Hans de Man in Amerika werken voor verschillende hotelketens en nu is hij terug op het eiland waar zijn navelstreng begraven ligt en heeft hij het beheer overgenomen van het Holiday Beach Hotel. Het hotel dat nu Holiday Beach Hotel heet, werd indertijd begonnen en gebouwd door Martin Vlietman en Arturo Jessurun. Het werd gedurende vele jaren geleased door de Holiday Inn keten, waar het ook zijn naam aan te danken heeft.

Vlietman en Jessurun verkochten het hotel indertijd aan de n.v. Curacao Real Estate. De eigenaars van deze n.v. besloten de samenwerking met de Holiday Inn keten niet voort te zetten en vanaf die tijd heet het hotel Holiday Beach Hotel & Casino. Het hotel telt 200 kamers en de helft van die kamers is onlangs nog helemaal gerenoveerd. De tweede helft zal zo spoedig mogelijk volgen.

Van dit hotel nu is Hans de Man de nieuwe manager en hij is erg enthousiast over zijn nieuwe standplaats. Hij vertelde over zijn ervaringen deze eerste drie weken:

'Ik heb nog niet veel gezien. Maar ik zeg altijd: rol je mouwen op, verander op de *spot*. Ontwikkel. Laat zien.'

Hoe bent u hier op Curacao terechtgekomen?

'Ik heb een kennis die voor dit hotel werkte bij het accountantskantoor Laventhal and Horwath. Dat kantoor ging failliet maar ik bleef in contact met de heer Hermans, director of operations van Holiday Beach, die me vertelde dat de vorige general manager, heer Nassif, het hotel ging verlaten en hij vroeg me of ik erin geïnteresseerd was om naar Curacao te gaan. Ik vond het een uitdaging. Hiervoor werkte ik voor een groep met vijf hotels in San Francisco, HBR Hotels, dat zijn Boutique hotels. Ze lijken een beetje op het type hotel dat je kent vanuit Europa, gezellige hotels met een grote lobby en een gemiddeld tarief dat ligt tussen de 80 en 250 dollar, waar veel aandacht wordt geschonken aan de gasten en de omgeving van het hotel.'

U bent van huis uit Curacaoënaar?

'Ik ben er geboren in 1942. Mijn vader werkte voor de Shell en we woonden in de buurt van Rio Canario. De eerste jaren van de middelbare school zat ik op het Peter Stuyvesant College, daarna verhuisden we naar Nederland, waar ik de middelbare school afmaakte. Daarna moest ik meteen in dienst en die twee jaar in het leger heb ik in Duitsland doorgebracht. Toen ben ik naar de Hotelschool in Lausanne gegaan en vandaar naar de Cornell Universeit. Na afloop van mijn studie besloot ik een baan buiten Amerika te zoeken. Wel ben ik in Chicago, Illinois, weer teruggegaan naar school om een B.S. Degree in Business Administration en een M.B.A. Degree in Computer Systems te halen aan de De Paul University.'

UITDAGING

De heer Joseph Hermans is Director of Operations van het Holiday Beach Hotel en u bent General manager. Wat is het verschil in functie?

'De heer Hermans is nog overgebleven uit de Laventhal and Horwath periode, de enige die overgebleven is en hij heeft nog steeds behaalde beheersbevoegdheden. Hij stelt managers aan e.d. Hij belde op en vertelde dat Nassif weg ging. In dit hotel hadden al 100 kamers een renovatie ondergaan en er zouden er nog 100 volgen. Ik heb veel gedaan aan het renoveren van hotels en ook aan het openen van nieuwe hotels. Ik heb er dus een beetje ervaring in en daarom leek me dit een uitdaging. Ik ben per 1 februari begonnen als General Manager en ik moet zeggen, die nieuwe kamers zien er prachtig uit. Zoals je wel meer ziet liggen er in elke kamer kaartjes waarop de gasten kunnen schrijven wat ze van hun verblijf hier vonden en ik moet zeggen dat ik tot nu toe alleen goede reacties heb gezien. Die kaartjes worden rechtstreeks naar mij toegebracht en ik lees ze allemaal. Er staan maar weinig klachten in over de kamers of over het gebouw. Tussen 7 en 30 april beginnen we met de vernieuwing van de volgende 100 kamers en we hopen dat ze in augustus klaar zijn.'

Wat zijn de verdere plannen voor de naaste toekomst met het hotel?

'Het marketingplan richt zich op acquisitie in Europa. Daarnaast ga ik in april/mei naar Zuid-Amerika en we blijven ons concentreren op de U.S.A. en Canada, waar we al een markt hebben. Ik hoop wel dat in augustus de kamers klaar zijn, anders loopt ons schema in de war.'

Uw gasten komen momenteel vooral uit de Verenigde Staten en Canada?

'Niet meer, ze komen nu vooral uit Nederland. Meer dan 60% van onze gasten komt uit Europa. Dat is fantastisch, want Europese toeristen kome zowel in de zomer als in de winter. Ze hebben in Europa zes weken vakantie en die splitsen ze in een zomer- en een wintervakantie.'

VERRASSING

Was die Europese markt een varrassing voor u?

'Ja, het verbaasde me. Het was me wel verteld door het Curacaos Toeristen Bureau, maar ik wist niet dat het aandeel van die markt zo groot was voor het Holiday Beach Hotel. Ik ben er erg blij om. Het Curacaos Toeristen Bureau heeft een kantoor geopend in Rotterdam en ook een in München. Dat geeft nog meer mogelijkheden. We hebben in het hotel nu uit Europa Nederlanders, Duitsers, Finnen, Zwitsers en een paar Italianen. Ik wist niet eens dat Zwitsers zover weg wilden van hun bergen. De Finnen zijn gekomen met een groep van 10 à 15 mensen met een begeleidster. De mensen in Europa hebben steeds meer geld over voor vakanties en bovendien hebben ze lange vakantieperiodes. In de Verenigde Staten heb je een keer per jaar twee weken vakantie en daarmee is het afgelopen.'

Gaat u naar Zuid-Amerika om daar nieuwe markten aan te boren?

'We hebben daar al een markt, maar wat ik in de Verenigde Staten geleerd heb, is dat je aan de deur moet blijven kloppen. Je moet steeds vragen wat je moet doen om het beter te doen, om meer business te krijgen. De landen waarop ik me speciaal zal richten zijn Venezuela, Colombia en Brazilië. Misschien zal zich dat nog uitbreiden, dat weet ik nog niet.'

Zijn er veel verschillen tussen dit hotel en de hotels waarin u werkte in de Verenigde Staten?

'Als ik in de Verenigde Staten zei, dat dit of dat gedaan moest worden, was het drie minuten later ook gebeurd. Hier duurt dat iets langer. Maar hier hebben we het voordeel dat de mensen prettig zijn, dat ze altijd een glimlach klaar hebben. En het is een groot voordeel als een gast een bediening met een glimlach krijgt. Ik heb ook gemerkt dat er onder het personeel een goede kennis is van het hotel en van het hotelwezen in het algemeen. Die kennis doet niet onder voor die in de Verenigde Staten. Ook de mensen die onder leiding van anderen werken, doen goed mee. Al met al heb ik een bijzonder positieve indruk gekregen. Ik heb zelfs nog niets negatiefs kunnen ontdekken, niets nee.'

MANAGERS

Curacaose hotelmanagers zijn niet dik gezaaid. Zijn er buiten u nog meer?

'Tom Overmeer, de opvolger van Frank Maynard, van het Princess Beach Hotel heeft hier vroeger ook een tijd gewoond, geloof ik, maar ik denk dat ik de enige ben die hier geboren en getogen is. En mijn eerste impressies bij terugkeer? Er zijn meer huizen bij gekomen en meer bomen. Ik ben weggegaan in januari 1960 en ik ben teruggeweest in 1968 om een Amerikaans visum te halen. Dat was de laatste keer, maar ik kon gelijk de weg weer vinden.'

Heeft Curacao naar uw mening voor het toerisme speciale mogelijkheden boven andere eilanden in het Caribisch gebied?

'Zeker, kijk maar naar de haven en naar de handel die hier plaatsvindt. Dat geeft het al meer mogelijkheden dan andere eilanden.'

En hoe gaat het met het Holiday Beach Hotel vergeleken met de andere hotels op Curacao?

'Van die andere hotels heb ik geen flauw idee. Wel ben ik bezig met vergelijkingen met wat de anderen doen, zoals bijvoorbeeld brunches, lunches, folkloristische feesten e.d. Ik ga kijken wat zij doen.'

Al met al bent u erg positief over het hotel waar U nu voor werkt?

'Ik ben ervan overtuigd dat het erg goed zal gaan. Ik heb altijd geluk gehad in mijn leven, ben altijd op mijn pootjes terechtgekomen.'

Beeldhouwer Nelson Carrilho:

vervolg van pag. 1

eeste opdrachten word je k begeleid door iemand n de gemeente. Die ontlast vanal het bijwerk, zoals de ntacten met de plantsoendienst, het graven van t gat, storten van het ton, e.d. De opdracht voor t Westerpark moest op zeer rte termijn af en de meente dacht niet dat het tijd af kon zijn. Maar het te me wel. Ik werk snel. s je te lang met een beeld zig bent, werk je het dood. e meneer van de gemeente s zo onder de indruk dat me vroeg voor de Kunstad. Van de Kunstraad ben drie maanden lid geweest, ar het kostte me te veel d. Er vindt een vergadeg per maand plaats over t kunstbeleid van de meente. Die ene vergadeng is niet zo veel maar je nt weken bezig met alles or te bereiden. En voor die rgadering krijg je een vereding van zestig gulden. aar ik moet leven van mijn nst. Veel leden van de nstraad werken bij musea bij een groot bedrijf. Er ten twee kunstenaars in, een is een meisje dat een kering krijgt, de ander s ik. Ik beeldhouw zeer ensief en ik kon het niet aan. Ik heb iemand anders in mijn plaats voorgedragen maar die hebben ze niet genomen. Ik weet niet wie ze nu gekozen hebben.'

Bent u nu op Curacao op vakantie?

'Nee, ik ben uitgestuurd door de stichting 'Via in Artes'. Die stichting wil een groep kunstenaars internationaal gaan promoten. Het gaat om kunstenaars uit Nederland, Belgie, Engeland, Chili en Spanje. Het is een rijke stichting, ontstaan uit een persoonlijk initiatief. Henny Blok van G'86 heeft contact met mij gezocht in de periode dat ik een expositie hield voor die stichting. De stichting heeft toen gezegd dat als ik op Curacao ga exposeren, het beter is van tevoren een reis hierheen te maken, zodat ik zou weten of en waar ik heen ging. De Akademia di Arte heeft me gevraagd een workshop te houden, maar daar ben ik tegen. Ik voel er meer voor een project te doen, waarbij ik de werkwijze ontwikkel van opdracht tot aan uitvoering en het ergens plaatsen. Ik wil dus niet lesgeven en daarna weer weggaan, zodat iedereen het weer kan vergeten. Ik wil ook iets achterlaten. Over dat plan heb ik afspraken gemaakt met marlyn Bracelli van het CCC. Je kunt in Nederland wel grote plannen maken over wat je hier wilt doen, maar je moet eerst hier zijn, om te zien wat mogelijk is. Ik wil contacten leggen met kunstenaars en ik wilde bijvoorbeeld de expositieruimte in G'86 zien. Ik had gehoord in Nederland dat die maar heel klein was. Dat valt erg mee.'

Heeft u ook opdrachten van Curacao gekregen?

'Ik zou graag een beeld hebben hier op Curacao. Er is op Curacao geen enkel beeld van mij, niet klein en niet groot. Waarschijnlijk kom ik in oktober of november terug voor een expositie. Dat geeft wel problemen. Het werk oversturen duurt zes weken en het duurt weer zes weken voor de terugreis. Dan is mijn werk te lang weg. Ik moet ervan leven. Als ik in die periode hier ook opdrachten zou krijgen, kan het wel.'

VERKOOP

Nelson Carrilho heeft in Amsterdam geen probleem met de verkoop van zijn werk.

'Vroeger moest ik achter galerieën aan om te kunnen exposeren. Nu komen zij achter mij aan. Ze weten dat ik wat anders breng. Ik hoef niet meer zo nodig te exposeren. Het verkoopt wel, maar in mijn atelier verkoop ik meer. Het ligt een extra druk op je omdat je Antilliaan bent, maar het maakt ook dat je extra kritisch bent op je werk. Er wordt op je neergekeken, dat geeft druk. Ik heb lang gewerkt aan een eigen stijl, maar toen had ik ook een gevoel van: Kom maar op. Ik kan wel tegen die ballotage. Als die druk niet zo groot was geweest had het allemaal langer geduurd. Er wonen veel kunstenaars in de Jordaan, maar er zijn er maar heel weinig die ervan kunnen leven.'

GEDANST

Carrilho is niet alleen beeldhouwer, hij heeft ook veel gedanst. Ma'Baranka is ook een theatergebeuren geweest in theater De Melkweg in Amsterdam, een totaaltheater van dans, muziek, poezie, verhaal en beelden.

'Dans en muziek zijn kunstvormen van ons die doorgestoten zijn. Die worden volledig geaccepteerd. Nu hebben andere kunstvormen het moeilijk. Onze kunst heeft ritme en dynamiek. Die vind je terug in de muziek, en nu ook in de vormen. Ook de was waarmee ik werk, dat is een aardevorm. In mijn beelden vind je expressie en dynamiek. Daarom werk ik ook niet te lang door aan een beeld. Dan sterft het. Ik hou niet van gladde beelden, omdat ze GLAD moeten zijn. Ik hou wel van gladde beelden, maar om bijvoorbeeld een schoonhewid van vorm uit te drukken. Het

NELSON CARRILHO
...tussen twee culturen...

materiaal moet meegaan met wat je wilt uitdrukken. De mensen op de Antillen zijn erg gericht op het uiterlijk, maar de echte Antilliaan heeft een heel andere dynamiek, een heel andere expressie. Het is een soort façade, ik snap het soms niet. Het komt zo glad over, zo netjes. Er zit wel dynamiek in de muziek en de dans, waarom dan ook niet in de beeldende kunst? Ik geloof dat de vitaliteit erin terug moet komen. Ik zeg niet dat het een norm moet zijn, maar er is iets dat ik mis. Kunst moet niet alleen decoratie zijn, het moet sterk zijn van zichzelf. Als ik door de stad loop, staan er veel beelden die een decoratie geworden zijn. Je loopt er langs zonder er naar te kijken.'

DECORATIE

Carrilho vertelt over allerlei beelden die hij op Curacao is tegengekomen in de korte tijd dat hij nog maar hier zit. De enige die voor hem meer zijn dan een decoratie zijn het monument voor de gevallenen in de Tweede Wereldoorlog aan het Waaigat en het vredesbeeld van Kirindongo aan de Snipweg. Een plaats voor een beeld van hemzelf heeft hij nog niet uitgezocht, maar:

'Liefst aan de waterkant. Ik geloof dat het feit dat er een beeld aan de waterkant komt, je meeneemt. Je moet dan opboksen tegen de kracht van het water. Als je weet dat je de kracht van het water kunt zien, kun je die dynamiek in je werk meenemen. Als je weet waar je beeld komt te staan, op een mooie plek of in de mondi, kun je je inleven. Als je weet dat je beeld bij het water komt te staan, zou je ontzettend je gang kunnen gaan. Je hebt met de elementen te maken, met wind en water. Zo wilde ik niet dat Ma'Baranka op een sokkel kwam te staan. Ze moest zo uit de aarde komen. De plantsoenendienst heeft toen de hele plek iets opgehoogd zodat er geen sokkel nodig was. Ik heb dat beeld ook buiten gemaakt, op een grote binnenplaats, die ik toen kon huren. Nu is dat een parkeerterrein. Het is belangrijk de plek te weten waar het beeld komt. Je werkt naar die plek toe.'

Nederlandse bijdrage

DEN HAAG - Nederand heeft aan de mulnationale troepenacht in de Golf bijgeragen met het sturen an twee fregatten en en bevoorradingschip, die in de Perziche Golf de operaties an de internationale arines onderteunden. Deze troepenacht had als doel de evrijding van Kuwayt e bewerkstelligen.

ezamen met de Nederandse verpleegkundige roepen die in Saudirabie werken in een veldospitaal, zijn in totaal uim duizend Nederlandse militairen actief in de Golfregio.

VOEDING: EEN BELANGRIJKE ROL

Voedingsproblematiek bij spastische kinderen

SPASTICITEIT KAN ontstaan ten gevolge van een hersenbeschadiging (b.v. een zuurstoftekort) en uit zich in stoornissen van de motoriek. Er kunnen zich ernstige moeilijkheden voordoen als ook de mondmotoriek is gestoord. Zoals problemen met het eten. De logopedist en de fysiotherapeut kunnen hierin adviezen geven. De diëtist zal een zo volwaardig mogelijke voeding moeten adviseren en aan het individuele kind met zijn eigen mogelijkheden aan passen.

Bij spasticiteit treedt regelmatig een te hoge spiertonus op en infantiele reflexpatronen verdwijnen niet. Daarnaast is de sensibiliteit voor externe prikkels gestoord. Hierdoor kunnen abnormale houdingen en abnormale bewegingen (spasmen) ontstaan, en wordt het kind belemmerd in de ontwikkeling van de fijnere bewegingen. Bij behandeling van spastische kinderen is het zeer belangrijk dat ze door een team behandeld worden bestaande uit een logopedist, een diëtist, een fysiotherapeut, een arts en de verzorgingsgroep. Dit is nodig voor een goede geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van het kind.

...Voeding aanpassen aan individuele kind...

= door Olivia Wong Loi Sing =

Gevolgen voor het eten geven.

Wat heel belangrijk is voor deze kinderen dat men voldoende tijd neemt om ze eten te geven in een rustige vertrouwde omgeving zonder plotseling lawaai. Veel kinderen hebben de neiging tot strekspasme, dat wil zeggen het kind gooit het hoofd en de schouders naar achteren en strekt de armen en benen. Het kind wordt dan belemmerd om goede kauw- en slikbewegingen te maken: er is ook sprake van een afwijkende mondmotoriek.

Drie factoren die verantwoordelijk zijn voor een afwijkende mondmotoriek:

1. abnormale reflexactiviteit van het lichaam en van het mondgebied waardoor tegenwerkende bewegingen ontstaan zoals de tong die het voedsel uit de mond duwt, geen controle op het openen en sluiten van de mond en kokhalsneigingen.
2. abnormale spiertonus waardoor de mondspieren niet goed worden gebruikt en het kind dan niet goed kan kauwen.
3. overgevoeligheid van het mondgebied zodat het kind het heel vervelend vind als iets de mondomgeving raakt of in de mond komt.

Probelemen die zich kunnen voordoen.

Door de afwijkende motoriek van de mond kunnen zich vervelende problemen voordoen. Hierdoor kan het voorkomen dat het kind niet zelf zijn mond kan opendoen of dat hij het voedsel niet zelf kan happen of afbijten of dat hij de onderkaak niet naar boven kan brengen om de mond te sluiten. Doordat het kind een zeer beweeglijke tong heeft, kan hij het voedsel niet in de mond houden en hij duwt het dan naar buiten. Van kauwbewegingen is ook geen sprake, het voedsel wordt met de tong tegen het gehemelte geduwd, er wordt op gesabbeld en in zijn geheel geslikt. Verslikken komt dan ook vaak voor.

ADVIEZEN

De logopedist en de fysiotherapeut zijn er om adviezen te geven over de juiste manier van eten zodat er weinig spasmen ontstaan en de kans op verslikking minder wordt. Er moet worden gelet op de eethouding van het kind en de mondcontrole. Tevens moet er adviezen worden gegeven over gebruik van speciaal eet- en drinkgerei.

Een juiste eethouding is waarbij het kind rechtop zit met gebogen knieën en heupen, het hoofd recht op en de schouders naar voren. Heel kleine kinderen houdt men op schoot en grotere kinderen kunnen op een voor hen aangepaste stoel zitten. Door mondcontrole toe te passen kan men de bewegingen van tond en kaken beïnvloeden en een goede lipsluiting teweeg brengen. Als het kind hulp krijgt bij het openen en sluiten van de mond gaat het slikken gemakkelijker.

Ook de soort lepel en het gebruik ervan heeft invloed op het happen en slikken van het kind. De lepel moet voldoen aan de volgende eisen: Hij moet van stevig materiaal zijn zodat hij niet snel breekt. Hij moet rond van voren en niet te groot zijn. Een puntige lepel bevordert de abnormale reflexactiviteiten van het mondgebied wat kan leiden tot kokhalsneigingen. Tevens moet de lepel ondiep zijn zodat het afhappen makkelijk gaat.

KAUWEN

Om het kind te leren kauwen kunnen verschillende technieken worden toegepast. En van deze technieken is het kind tussen de maaltijden door te laten oefenen door b.v. drop of chocola in een schone zakdoek te doen en tussen de voorste kiezen te plaatsen. Het zakdoekje moet wel door iemand worden vastgehouden om op deze manier het kauwen onder controle te houden.

Gevolgen voor de voeding.

Het voedsel wordt aangepast aan de mogelijkheden van het individuele kind. Er moet rekening worden gehouden dat voeding van een bepaalde consistentie meer eisen stelt aan de coördinatiemogelijkheden van tong, kaken en lippen. Dun vloeibaar voedsel loopt bij slechte lipsluiting snel uit de mond. Plakkerig voedsel (bijvoorbeeld ontbijtkoek) en glibberig voedsel (zoals stukjes fruit) vragen respectievelijk om een krachtige en snelle tong om het voedsel binnen de lippen te krijgen en te houden. Als het kind een overgevoelig mondgebied heeft is het beter om stukjes in de voeding te vermijden.

Omdat eten vaak erg moeilijk gaat is het ook beter om kleine hoeveelheden te geven. Het eten zal daarom op deze manier veel tijd in beslag nemen, maar voor het kind en verzorger veel plezieriger verlopen. Het kan zijn dat het kind door kleine hoeveelheden eten een tekort krijgt aan voedingsstoffen. Dan kan gebruik worden gemaakt van dieëtpreparaten. Bijvoorbeeld eiwitverrijkte en energieverrijkte produkten. Het drinken gaat vaak ook moeilijk, daarom moet extra worden gelet op voldoende vochtinname.

Veel kinderen kwijlen veel. Zuur voedsel wekt veel en melk wekt veel en taai speeksel op waardoor ze nog meer kunnen gaan kwijlen.

Obstipatie is hier een veel voorkomend verschijnsel. De oorzaken zijn onder andere: gebruik van gemalen vezelarme voeding, geringe vochtinname, gebrek aan lichaamsbeweging en onmogelijkheid tot uitoefening van een actieve buikpers. Voor de voeding gelden de volgende aanpassingen: vochtinname verhogen, gebruik maken van fijne zemelen (grove zemelen kunnen last veroorzaken bij een overgevoelig mondgebied), laxerende voedingsmiddelen geven zoals karnemelk, yoghurt, stroop, geweekte pruimen of pruimensap. Probeer voedingsmiddelen die stoppend werken te vermijden, zoals: witte rijst, geraspte appel, sterke thee, rode wijn, kaneel, bosbessensap, beschuiten.

HET GEBIT

De kans op caries en parodontitis is verhoogd door de slechte kauwfunctie, vezelarme voeding, onvoldoende zelfreiniging door de tong en het niet zelf kunnen gebruiken van een tandenborstel. Extra risico's ontstaan als het kind medicijnen gebruikt tegen epilepsie (deze doen het tandvlees zwellen) en/of rumineert (zuur oprispen). De voeding moet om deze reden zo min mogelijk suiker bevatten en ter afsluiting van de maaltijden kan het beste wat water worden gedronken.

Taak van de diëtist.

De diëtist kan door observatie en anamnestisch onderzoek nagaan of het kind volwaardige voeding binnen krijgt. Tijdens observatie wordt duidelijk of het voedsel verloren gaat door kwijlen of knoeien, hoe lang het eten duurt en of het kind het bord leeg eet. Tijdens het anamnestisch onderzoek wordt nagegaan:

- het gewichtsverloop en de groei
- welk soort voedsel kan het kind goed verdragen, gelet op de smaak, temperatuur en consistentie
- welke voedingsmiddelen bevorderen het kwijlen
- welke voedingsmiddelen bevorderen braakneigingen
- leidt het kind aan obstipatie

Door deze gegevens krijgt de diëtist inzicht in de voedingstoestand van het kind en kan ze aangeven hoe die zonodig kan worden verbeterd. Bij het geven van voedingsadviezen moeten de ouders of de verzorgers volledig erbij worden betrokken. Op deze manier kunnen de ouders of de verzorgers gestimuleerd worden om eigen ideeën uit te proberen zodat voldoende variatie in de voeding ontstaat.

Variatie bevordert een goede smaakontwikkeling, helpt mee de overgevoeligheid van het mondgebied te verminderen en verhoogt de kans op een volwaardige voeding. Er bestaat vaak een angst om nieuwe voedingsmiddelen uit te proberen omdat het eten moeilijk g en het kind zich snel slikt. Er is daarom v weinig variatie in de ding.

Overleg met de fysioth peut en logopedist is nood kelijk om te bepalen o manier van eten geven beterd kan worden. Zodra een ontwikkeling in de mo motoriek geconstate wordt moet de consiste van de voeding door de tist worden aangepast. E zijds moeten stukjes en reltjes in de voeding wo vermeden als het mon bied overgevoelig is; an zijds moet het mondge worden geprikkeld om gevoeligheidsdrempel te hogen. Zo kan men begin met bloempap, daarna gr meelpap, havermoutpap gare rijstpap.

Waar men ook op beda moet zijn is dat bij een gee lijke handicap de ontwik ling van mondmotoriek bel merd kan zijn.

Wat dus heel belangrij bij de behandeling van sp tische kinderen dat er hele goede samenwerk moet zijn in het behan lingsteam, wil het kind e vooruit gaan in zijn ont keling.

Ban-de-bom

HET BAN-de-bo teken duikt weer op. H metalen peace-teken bu gelt om de nekken van jeugdige housende n hippies en maakt deel van de versierselen in Hip Hop-scene. Modern p test tegen geweld, ma het omgedraaide boom in het cirkeltje staat teg woordig ook op de omsl van schoolschriften. jaren zestig doen het g bij de hedendaagse sch lier. Een hunkering na die jaren, waar het pea teken symbool voor li te staan, is ook hoorba op de radio in de V.S. Europa. De origine muziek uit de sixti scoort hoog op de hitl sten. Jimi Hendrix is ter en de Stones staan m oude nummers hoog in muzieklijsten.

Studeren dicht bij huis

MAO-opleidingen

= door Pedro Casimiri =

HET M.A.O is een vierjarige middelbare beroepsopleiding. De instelling leidt op in twee richtingen, n.l. de administratieve en de secretariële richting.

Administratieve richting

De administratieve richting leidt op tot functies in in het middenkader van accountantskantoren, bankinstellingen, verzekeringswezen, overheidsinstellingen, industriële- en handelsondernemingen. Gedurende de eerste drie jaren van de opleiding volgen leerlingen de lessen voor het praktijkdiploma boekhouden van de Nederlandse Associatie voor Praktijkexamens. Twee derde deel van de lessen worden voor dat doel gebruikt.

Aan het einde van het derde leerjaar nemen de leerlingen deel aan het examen praktijkdiploma boekhouden. Dit is een z.g. buitenschools examen. Het omvat sinds 1986 ook computerboekhouden. Het vierde leerjaar wordt afgesloten met het diploma Moderne Bedrijfsadministratie - M.B.A.

TALEN

Naast de boekhoudkundige en administratieve vakken volgen de leerlingen ook nog lessen in o.a. Nederlands en Engels. Deze lessen worden afgesloten met aparte examens. Voor Engels is dat het examen 'English for Commerce, Intermediate Stage' van de 'Commercial Education Board' van de 'London Chamber of Commerce and Industry'. Voor Nederlands is dat het examen van de Nederlandse Associatie voor Praktijkexamens. Daarnaast volgen de leerlingen in het vierde jaar een éénjarige cursus machineschrijven.

Secretariële richting

Bij deze richting spelen de talen een belangrijke rol. Er wordt les gegeven in nederlandse, engelse en spaanse bedrijfscorrespondentie. Gedurende het eerste leerjaar wordt een groot deel van de lessen besteed aan mondelinge taalbeheersing, grammaticale kennis en introductie in de handelsterminologie. De lessen in handelskennis zijn nodig om de aanstaande secretaresse in staat te stellen vakliteratuur met betrekking tot de handel te kunnen begrijpen. In het tweede, derde en vierde leerjaar wordt het niveau van de talen bijgewerkt tot het niveau van het praktijkexamen engelse, nederlandse en spaanse bedrijfscorrespondentie. Er wordt ook aandacht besteed aan eenvoudig boekhouden. Voorts bestaat de mogelijkheid een opleiding, in sommige gevallen een voortgezette opleiding, te volgen in typen en stenografie. Afhankelijk van de aanleg van de leerling zal er gelegenheid zijn examen te doen voor het praktijkdiploma (165 of 200 aanslagen per minuut). Stenografie in de Nederlandse taal wordt gegeven in het tweede leerjaar. In het derde leerjaar volgen dan stenografie voor Spaans en Engels. Tot het leerprogram van de secretariële richting behoort ook secretariaatspraktijk, waarmee een veelheid van uiteenlopende onderwerpen wordt samengevat.

VAKKEN

Zowel voor de administratieve als de secretariële richting gelden de verplichte vakken maatschappijleer, esthetische vorming en informatica. Doel van het vak maatschappijleer is de leerlingen bekend te maken met de wereld waarin men leeft. De esthetische vorming heeft tot doel de persoonlijkheidsvorming van de leerling te bevorderen. De informaticalessen geven een algemene basis van de methoden en technieken die verband houden met de automatische gegevensverwerking. Voor de administratieve richting is dit een voorbereiding op het computerboekhouden; voor de secretariële richting is het een inleiding op de lessen tekstverwerking (wordprocessing) en filing-systemen. In het vierde leerjaar is een cursus ingelast die genoemd wordt: 'Personal and Business Dynamics'. Doel van deze cursus is de overstap naar het bedrijfsleven te vergemakkelijken. Aan de orde komen vragen als: wat is je eigen onmiddellijke doel, welke persoonlijke planning volgt hieruit, hoe kun je optimaal deelnemen aan een discussie, spreken in het openbaar, de taak van de vakbeweging in het bedrijf. De opleiding duurt vier jaar voor MAVO-gediplomeerden.

Voor de administratieve richting moet men het vak handel in het examenpakket hebben gehad. Voor de secretariële richting moet men Nederlands, Engels en Spaans hebben gehad. Bezitters van een HAVO-diploma kunnen voor beide richtingen toegelaten worden tot het tweede leerjaar. Bij de aanmelding speelt het advies van de afleverende school een belangrijke rol. Men verlangt n.l. een goede werkhouding. Alleen diegenen van wie, op grond van ervaring van de school verwacht kan worden dat hij/zij zich voor de volle honderd procent zullen inzetten, kunnen worden toegelaten.

Vervolgstudies.

Het MAO-diploma geeft toegang tot een groot aantal vervolgopleidingen op Hoger Beroepsonderwijs - HBO-niveau.

Kook mee met Ma

Bubblering

BUBBLERING is een soort koffiegebak dat gema wordt in een ringvorm van 28 cm met een binnenring va cm middellijn.

U heeft nodig:

4-4 1/2 cups meel
2 pakjes of 2 afgestreken eetlepels droge gist
1 cup warme melk
1/2 cup boter
1/2 cup suiker
1 theelepel zout
2 losgeklopte eieren
1/3 cup gesmolten boter
1/2 cup suiker
1/4 cup bruine suiker
1 theelepel kaneel.

BEREIDING:

In een grote kom roert U de gist door 2 cups van het meel, een pannetje verwarmt U de melk en lost er de boter, su en het zout in op. Laten afkoelen tot het mengsel lauw Daarna toevoegen aan het meel met de gist. Vervolg roeren, de eieren toevoegen en daarna weer goed roe desnoods kloppen tot U een glad en dik beslag krijgt. Da de rest van het meel toevoegen tot U een zacht deeg verkregen.

Op een met meel bestoven plank nu het deeg kneden tot glad en elastisch is. U doet het deeg in een ingevette sch Een keer omdraaien zodat de bovenkant vet is. Afdek met plastic folie en een theedoek en laten rijzen op warme plaat (85 graden F) tot het deeg zich heeft verdubb (plusminus 30 min.) Daarna weer doorkneden, afdekken tien minuten laten rusten.

Intussen smelt U de 1/3 cup boter, mengt de suiker me kaneel en vet de ringvorm goed in. U verdeelt het deeg in balletjes. Rol elk balletje eerst door de boter en dan door suikermengsel. Arrangeer de balletjes in de vorm. eventueel de overgebleven boter en suiker er overheen. afdekken met folie en de theedoek. Laten rijzen op warme plaat (85 gr.F) tot aan de rand van de v (plusminus 30 min.) Bak de 'Bubblering' nu in een voo warmde oven (350 gr.F) gedurende 35-40 minuten. La afkoelen in de vorm (15-20 min.). Dan omdraaien op schaal of rooster en de vorm voorzichtig verwijderen. 'Bubblering' moet warm worden opgediend, waarbij U balletjes eraf moet plukken. Succes en eet smakelijk.

MAY

LETTERKUNDIG LEVEN ROND DE EEUWWISSELING

Boekenbezit een stevig verankerde traditie

Leescultuur en particuliere bibliotheken op Curaçao

= door Wim Rutgers =

JN BEKENDE herinneringen *Del Curaçao que se* an 1935 schreef John de Pool over Curaçao 'als een dat veel las en een volk dat leest, is een beschaafd . Nu was er van de ene kant natuurlijk, naast een dje uit naar Teatro Naar en het persoonlijke ligheidsleven van familie en Sociëteit ook niet zo gelegenheid om de tijd aangenaam te passeren, r anderzijds moesten er natuurlijk wel de matemogelijkheden zijn om lees-interesse te wekken, men daar zo veelvuldig gebruik van maakte. lnu, er waren eind negentiende eeuw heel wat en te koop via de actieve A. Bethencourt e Hijos, E. Neuman, C.D. Meyer en de Gebroeders Jonck-, en er waren diverse mogelijkheden om de ken die men niet wilde of kon kopen te gaan lenen. willen onderscheid maken tussen particuliere otheken, waarvan de eigenaars hun boeken natuurekocht hadden, verenigingsbibliotheken die de en voor gezamenlijke rekening van de leden chaften, specifieke leesgezelschappen, winkelbibeken en de openbare leeszaal en bibliotheek.

ze vijf groepen kwamen de eeuwwisseling alle uraçao voor. Als we hun hiedenis kunnen achtera komen we meer te en over wie er lazen (was lezen wel zo algemeen John de Pool stelde, de rs klaagden immers juist er te weinig werd zen?), over wat men las, ke talen en genres, en chien ook wel over hoe boeken en tijdschriften n waarom. Met andere den, we zouden zien literatuur en andere ultuur kunnen reconeren.

PARTICULIER

de bekende Curaçaose cus-dichter J.S. Corsen n we dat er bij hem een ruim voorziene boeast was, met vooral veel literatuur erin, 'zodat leeshonger op geen e wijze aan banden gelegd'. Dat schreef G. Rutten zonder verbijzonderheden te geven, n *Leven en muziek- n van de dichter- us J.S. Corsen* (1983), k historisch-biografisch zoek is een manier om over het lezen in het en te weten te komen. re bronnen kunnen den worden in al dan penbare geschriften als n, dagboeken, reisbe- ingen en contempo- of historische romans. eelden hiervan ont- n in de Curaçaose tot nu toe jammer nog.

er in Curaçaose parti- boekerijen stond, wie e tweede helft van de eeuw boeken bezaten lke boeken dat waren, n we nu gelukkig nog in enkele gevallen ach- len via de talrijke boe- chrijvingen die bij over- n gemaakt werden ter elling van de waarde de nalatenschap. Over oeg-19de eeuwse biblio- k van Haim Abinun a schreef ik al uit- g in de Ñapa van 17 t en 28 april 1990. Uit eede eeuwhelft vond ik interessante voor- n.

E. VAN DER DIJS

s Erasmus van der verleden op 26 april n eigenaar van plan- avonet, liet een groot boeken na, die hij ldig bewaard had in andere 'een mahony kast met glazen deur'. e totale boekenvoor- nauwkeurig titel na titel, voorzien van auteursnaam en de staat waarin het boek verkeerde, op te schrijven had de 'commis ter koloniale Secretary' M.C. Römer meer dan zestig pagina's van zijn boedelbeschrijving nodig. (C.H.A., Prot. Notar. 2de deel 1859, nr. 98-188).

Van der Dijs las in elk geval drie talen, want ik kwam 60 titels in het Frans, 19 titels in het Engels en niet minder dan 148 titels in het Nederlands tegen. Daarnaast was er wat in het Duits en in het Italiaans aanwezig en bezat Van der Dijs Latijnse woordenboeken en werken om zelf Grieks te leren: een spraakkunst, een woordenboek en een leesboek voor beginners en gevorderden. Opvallend is dat hij nauwelijks Spaans bezat en dan nog 'woordenboeken en een werk om die taal te leren met behulp van het Nederlands. Met 230 titels was Van der Dijs' bibliotheek nog heel wat groter dan die van H.A. DeLima in 1823, die 145 titels bevatte. De constatering dat de laatste 391 banden bezat en Van der Dijs iets meer dan 660 maakt het verschil nog sprekender.

Als Van der Dijs alles gelezen had wat hij in zijn kast had, las hij veel. Wat zou hij gelezen kunnen hebben in zijn eigen boekerij? Hij bezat nogal wat woordenboeken en encyclopedieën en een tiental tijdschrifttitels in 86 delen. Dat toont een algemene en brede belangstelling en de rest van de boeken geeft daar eveneens blijk van. De plantagehouder Van der Dijs bezat werken op allerlei gebieden, zoals filosofie en godsdienst, maatschappelijke vraagstukken en de zuivere en toegepaste wetenschappen. Hij bezat nogal wat over scheikunde en mineralen, maar vooral boeken over praktische geneeskunde hadden kennelijk zijn belangstelling. Ook bezat hij als plantageeigenaar enkele werken over de landbouw.

Hij had flinke belangstelling voor talen, want hij bezat woordenboeken en spraakkunsten en boeken voor stijlleer. Op grond daarvan zou je nogal wat letterkunde verwachten, maar dat viel met zo'n twintig titels nogal tegen. Daartegenover stond een grote belangstelling voor geschiedenis en staatkundige vraagstukken, wat minder voor land- en volkenkundige werken, maar wel weer heel veel reisbeschrijvingen. Van der Dijs bezat Buffon, Montesquieu, Rousseau en de complete Voltaire-editie van 1823, 'ingebonden in half Engelsche band, compleet in 65 deelen'. Die uitvoering in linnen, leer of anderszins werd steeds vermeld, want dat bepaalde natuurlijke mede de waarde van de boeken en daar was het in de boedelbeschrijving om begonnen.

Welk letterkundig werk bezat Van der Dijs, wat was daar zijn smaak of wat had hij in het 19de eeuwse Curaçao kunnen kopen? Voorzover dat op slechts 20 titels is na te gaan zien we overwegend Nederlandstalig, daarna Franstalig en slechts een Engelstalig literair werk. Een kleine opsomming van namen en titels ter adstructie. Hij bezat de fabels van Esopus, werk van Ovidius en Homerus *Ilias* en *Odyssee*, Gellert's fabelen, A. de Lamartine, Nodier en Fénelon. Van de Nederlandse literatuur had hij Vondel's *Gijsbrecht* en *Palamedes*, R. Feith, I. da Costa, Cornelis Loots, Helmers en Bilderdijk. Vergelijking met andere boedelbeschrijvingen zou aantonen dat hij aansloot bij de literaire traditie van zijn tijd.

C.L. VAN UYTRECHT

Laten we hem eens vergelijken met Casper Lodewijk van Uytrecht, die 20 juli 1862 overleed en wiens inventaris negen dagen tussen 23 juli en 4 augustus werd opgemaakt, waarin 29 relatief dichtbeschreven pagina's met boeken.

Deze bibliotheek bevatte ruim 300 titels en bijna 700 banden en was dus nog weer wat uitgebreider dan die van M.E. van der Dijs. Exacte getallen zijn moeilijk te geven; soms bezat hij dubbe(exemplaren (dat is natuurlijk niet moeilijk), en wat doe je met tijdschriften waarvan soms jaargangen, soms losse nummers werden opgegeven? Van Uytrecht bezat het meeste in het Nederlands (190 titels), maar las kennelijk ook veel Frans (114 titels) en Engels (81 titels). Ook hij bezat niet veel Spaans werk (14 titels). Waarschijnlijk was dat toch nog moeilijk te krijgen in het midden van de vorige eeuw; er was dus inderdaad ruimte voor boekhandel Bethencourt na 1860!

Van Uytrecht bezat nog acht Duitse titels en vijf in het Latijn. We kunnen dus zeggen dat hij in elk geval Nederlands, Frans en Engels regelmatig las en Spaans minder frekwent.

Als we letten op de onderwerpen valt opnieuw de enorme spreiding in belangstelling op. Evenals Van der Dijs las hij veel over maatschappelijke problemen, zuivere wetenschappen en hun toepassing. Hij had nogal wat belangstelling voor recht, militaire vraagstukken en de vrijmetselarij en bezat ook een aantal werken over landbouw en geneeskunde. Ook bezat hij veel omtrent geschiedenis en aardrijkskundige bijzonderheden en zelfs nog iets meer over godsdienst en filosofische vraagstukken dan Van der Dijs. Maar vooral opvallend in zijn bibliotheek is de grote aandacht voor taalkunde, woordenboeken, grammatica's, methodes om vreemde talen te leren, en literatuur.

Van Uytrecht las niet alleen in diverse talen, maar hij bestudeerde deze ook grondig, getuige zijn spraakleren, oefenboeken, stijlleren en woordenboeken die hij van alle bezat. Hij kocht daarbij kennelijk wat hij kon krijgen en in de taal die toevallig beschikbaar was. Zo bezat hij bijvoorbeeld niet alleen een Engelstalige grammatica voor het Nederlands en het Spaans, een Franstalige grammatica voor het Nederlands, maar ook een Nederlandstalige grammatica voor Engels en Spaans. Hij deed kennelijk moeite om Duits en Latijn te leren. Vóor Duits bezat hij een Duits/Duits, Spaans/Duits en Nederlands/Duits woordenboek, en grammatica's in het Engels, Frans en Duits zelf. De boeken om Latijn aan te leren gingen van het Nederlands als basistaal uit.

Zijn literaire belangstelling omvatte niet alleen een tijdsspanne van enkele eeuwen, maar was op een groot deel van de hele Europese literaire traditie gericht. Hij bezat weliswaar niet veel uit de Oudheid, maar des te meer vanaf de Renaissance. Ik vond Vergilius' *Eneis*, Vondel's berijming van Publius Virgilius, Boccaccio en drie delen over de middeleeuwse troubadoers, Cervantes, Shakespeare, Milton, Torquato Tasso, Pope, Addison, Fielding, Young, L. Sterne, Gellert, Walter Scott, Dauret en Buffon. Niet alleen Voltaire, Montesqiueu, Rousseau, Racine, Corneille, Boileau stonden in de boekenkast, maar ook Eugène Sue. Van de Nederlandse literatuur bezat hij alleen maar iets van Vondel, Helmers, Bilderdijk, Tollens en Loots — het geijkte rijtje.

Kennelijk voelde hij zich meer thuis in de Engelse en Franse letteren dan in de Nederlandse. Hij las soms in Franse vertaling, maar verder nagenoeg steeds in het origineel. Van Fénelon's *Télémaque* bezat hij een exemplaar in het Frans en Spaans: van A.R. Lesage twee werken in het originele Frans en een in het Spaans. Ook hij las waarschijnlijk in de taal waarin een boek op het eiland voorhanden was.

Wat opvalt als je de boedelbeschrijvingen leest, is de leeftijd van de boeken. Exemplaren uit de 18de eeuw en

Vervolg op pag. 8

Liefde en meccano bundeltje om van te smullen

= door Carel de Haseth =

EEN ENKELE KEER levert een bezoek aan een boekhandel onverwacht een verrassing op. Niet dat daarmee gezegd is dat verrassingen zeldzaam zijn in een boekhandel. Beslist niet: een boekhandel is juist een plaats waar altijd wel wat te beleven valt! Waar ik op doel is niet de situatie waarbij je bewust op zoek gaat naar een boek, waar je van weet dat je er plezier aan zult beleven, maar een bezoek waarbij je zonder een bepaald verwachtingspatroon een boek koopt om daarna tot de ontdekking te komen een zeldzame mooi werk in huis gehaald te hebben.

Welnu, dit overkwam mij enige tijd geleden toen ik de bundel *Liefde en meccano* van Primo Levi aanschafte. Nu is Primo Levi niet de eerste de beste schrijver, zult U te zeggen, en dat is zeker waar. Het was juist omdat ik eerder onder andere *Is dit een mens* en *Het respijt* van hem gelezen had, dat ik de bundel min of meer als vanzelfsprekend uit het rek haalde. Maar ik herinner mij niet dat ik hooggespannen verwachtingen koesterde van dit bescheiden boekje, dat inclusief noten, nawoord, etc. zestig pagina's telt.

Gezien het een aanbieding van de betreffende boekhandelketen betrof, zal eerder de gedachte 'voor dat geld laat ik het niet liggen' hebben meegespeeld.

Trouwens, zoals het leven zijn ups en downs heeft, zo produceert ook de allerbeste schrijver wel eens werk van minder gehalte. In dit specifieke geval is ook de omslag weinig spektakulair en niet bepaald intrigerend of uitnodigend. Eerder neutraal, al geef ik toe dat de afbeelding van een meccano-balkje, op degene die als kind dit speelgoed gekend heeft, een zekere aantrekking zal uitoefenen.

CITAAT

Maar goed, ik rekende af aan de kassa en de door mij gekochte boeken werden verpakt in een papieren zak met aan beide zijden een citaat, die ik U niet wil onthouden. Aan een kant stond de opmerking *Hoe gelukkig is de lezer. Hij kan zich zijn schrijver uitzoeken* van Kurt Tucholsky, aan de andere de uitspraak *Waar is de menselijke natuur zo zwak als in de boekhandel* van Henry Ward Beecher.

Een paar dagen later (of was het misschien dezelfde dag nog, ik weet het niet meer) begon ik aan het eerste van de zeven verhalen in de bundel. En dan kan niets meer je stoppen, voordat je er erg in hebt, verlies je jezelf in de tekst.

De verhalen in *Liefde en meccano* werden geschreven als column voor het Turijnse dagblad *La Stampa* en verschenen in 1985 op één na in Levi's bundel *L'atrui mestiere* (Andermans vak).

Elk van deze, niet meer dan enkele pagina's lange vertellingen is als het ware een miniatuur: over een herinnering aan een enkele persoon, een bijzondere gebeurtenis of een bepaald gevoel. Qua aktie en tijd scherp afgebakend.

Toch is het niet zo, dat de verhalen vlak zijn of monotoon van inhoud. Binnen de beperkingen die Levi zich oplegt, werk hij zijn thema's tot in de kleinste details uit, waarbij hij heel sterk de nadruk legt op zijn gevoelservaringen. De lezer wordt als het ware meegezogen in het verhaal, waar Levi hem in rondleidt. Men hoeft geen chemicus te zijn om de essentie van *Het teken van de chemicus* te begrijpen, al heeft wie ooit in een laboratorium werkte natuurlijk wel het voordeel, dat hij ook de allerkleinste emotionele nuances kan plaatsen.

GEVOELENS

Levi's kracht ligt hem vooral in zijn vermogen op een werkelijk heel bijzonder manier gevoelens vast te leggen, die universeel zijn en die ieder van ons onmiddellijk herkent. In *Een langdurig duel*, bijvoorbeeld, beschrijft hij zijn herinneringen aan een klasgenoot, die op een gegeven ogenblik uit zijn leven is verdwenen en zegt: *Guido's spoor ben ik kwijtgeraakt, en ik weet dus niet wie van ons beiden de overwinning heeft behaald in de lange-afstandsloop van het leven; maar ik ben die vreemde band niet vergeten, die misschien geen vriendschap was, en die ons heeft bijeengebracht en verdeeld.*

De verhalen van Levi hebben iets weemoedigs, zoals dat vaak het geval is bij herinneringen aan vervlogen tijden. Niet dat Levi idealiseert, daar was hij als persoon wellicht te nuchter voor. Hoe intens ook de emotie, hij relativeert, berust. Ergens schrijft hij: *Ik woon in mijn eigen huis zoals ik woon in mijn eigen huid: ik ken mooiere huiden, ruimer, taaier, pittoresker, maar ik zou het onnatuurlijk vinden die te verruilen voor die van mij.* Daarmee typeert Levi in feite ook de essentie van zijn eigen schrijverschap: het aanvaarden van wat er is en het beleven ervan zoals het is, niet mooier, niet minder. Dat is een uitgangspunt dat uiteindelijk leidt tot werkelijk zeer bijzondere verhalen!

Primo Levi Liefde en Meccano Libris boekhandels, 1990.

PRIMO LEVI
Liefde en Meccano
AUTOBIOGRAFISCHE VERHALEN

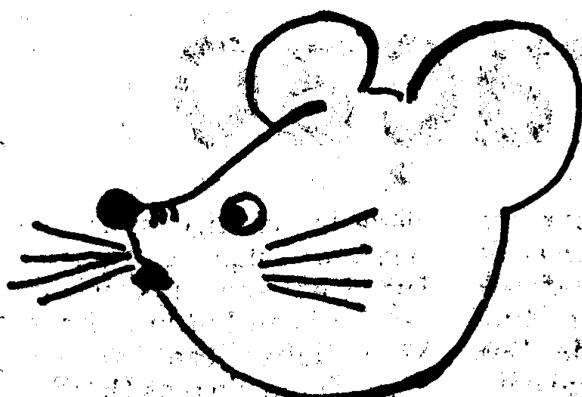
Pinkie de postbode

= door Nel de Jong =

'ALS IK LATER groot ben', zei Pinkie tegen Moene Muis, 'word ik postbode'. 'En vorige week zei je, dat je brandweerman zou worden', zei Moene verbaasd. 'Ja, maar nu weet ik heel zeker, dat ik postbode wil worden', antwoordde Pinkie. 'Dan mag je de hele dag door de stad rijden en als je een brief voor de

Het huisje van Ma Lien

knoek hebt, krijg je een jeep'. 'Nou, in die jeep wil ik ook wel zitten', zei Moene Muis, 'Maar in de stad rijden, nee hoor, mij te gevaarlijk. Ik blijf maar liever een muisje met een veilig holletje onder de grond en een veld met heerlijke maïskolven vlak bij'.

Maar als je postbode bent, krijg je een mooi uniform', zei Pinkie. 'Dat is nog eens wat anders dan zo'n gewoon kabouterpakje. Ga mee, dan zien we de postbode langs komen'. En samen met Moene Muis rende Pinkie naar de grote weg. Daar lag aan de kant tussen het gras een grote steen, waaronder Pinkie zich elke dag verstopte om de postbode langs te zien komen.

Toet toet! Ze waren net op tijd om de jeep te zien.

'Kijk hem hard rijden!' zei Moene Muis hoofdschuddend. 'Het lijkt me maar gevaarlijk om postbode te zijn'. Maar Pinkie hoorde hem niet. 'Kijk eens!' schreeuwde hij opgewonden. 'Er is een stapeltje brieven uit de auto gevallen. Ha, nu ben ik ook een echte postbode. Ik ga die brieven bezorgen!'

Ja, dat zei Pinkie nu wel. Maar hij vergat dat de brieven wel drie keer zo groot waren als hij. En toen hij samen met Moene Muis de brieven de mondi in sleepte, struikelde hij wel drie keer over een steen. 'Ik zie niets met die grote brieven voor mijn neus', klaagde Moene Muis en struikelde al net zo hard als Pinkie. 'Ai, mijn tenen!'.

'Weet je wat', zei Pinkie, 'Ik haal mijn speelgoedkarretje en daar leggen we de brieven in'. 'Wat zijn kaboutertjes toch slim', zei Moene even later vol bewondering. Hij trok met zijn lange staart het wagentje vooruit en Pinkie hield de brieven tegen, zodat ze niet van het karretje konden glijden. En ze kwamen wel vier keer zo hard vooruit als eerst, zonder struikelen.

'Het gaat goed, he?' riep Pinkie blij. 'We zijn nu echte postbodes', 'Ja', piepte Moene Muis en trok vrolijk nog wat harder. 'Maar waar gaan we eigenlijk naar toe?' Pinkie bleef zo plotseling staan, dat alle brieven van het karretje gleden. Dat was waar ook! Om te weten, waar ze heen wilden, moest Pinkie eerst de adressen op de brieven lezen. 'Ma Lien', las hij op de grootste. 'Oh, dan gaan we net de verkeerde kant uit. Omkeren Moene'.

En daar gingen ze weer. Het was wel een half uur lopen, maar dat vonden ze niet erg. 'Ziezo', zei Pinkie tevreden, toen hij de brief voorzichtig over de drempel van Ma Liens huisje schoof. De volgende brief was een mooie blauwe. Shon Pé stond er op. 'Aiaiai!' zuchtte Pinkie, 'Daar komen we net vandáán. Nu moeten we dat hele stuk weer terug lopen'. 'Oh, dat kan ik best', pochte Moene, 'Ik ben nog helemaal niet moe', 'Ik ook niet, hoor', zei Pinkie en vertelde maar niet, dat hij een blaar op zijn teen van het lopen had. Hij was toch zeker een flinke postbode! En dapper gingen ze weer op stap. Moene Muis voorop en Pinkie een beetje hinkend achteraan.

De derde brief was voor de heer Pieters. 'De heer Pieters?' zei Pinkie. 'Die ken ik niet'. Hij kende alleen maar Ma Lien en Shon Pé en Shon Do en Baas Jan. 'Misschien weet Shon Pé wel, wie dat is', zei Moene, 'Breng die brief ook maar bij hem'. En hij dacht: 'Dan hoef ik tenminste niet meer te lopen. Hu, wat ben ik moe!'.

Nu was er nog maar één brief over. En de twee postbodes hoopten maar, dat ze die niet ver weg moesten brengen. 'Ma Lien', las Pinkie. Verslagen keken het kaboutertje en het muisje elkaar aan. Ma Lien! Dan moesten ze wéér helemaal terug! 'Laten we hem ook

maar aan Shon Pé geven', stelde Moene Muis voor. 'Misschien heeft hij er veel meer aan dan Ma Lien'. Maar dat ging natuurlijk niet.

Even later sjokten ze samen weer door de mondi. En toen de brief eindelijk op de drempel van Ma Liens huisje lag, had Pinkie een zere teen en Moene Muis een zere staart. 'Als wij niet zulke goede postbodes waren geweest, had niemand zijn brief gehad', troostten ze elkaar. En Poesje gaf ze als beloning ieder een groot stuk dadeltaart. Maar toen Pinkie 's avonds doodmoe in zijn bedje lag, dacht hij: 'Ik word toch maar weer brandweerman, als ik later groot ben'. En hij droomde de hele nacht van een grote brandweerauto, waarin hij pijlsnel door de mondi reed, terwijl hij iedereen nat spoot.

Puzzeltje

LEG 9 kaarten in de vorm van een vierkant op tafel volgens het voorbeeld. Kun je nu nog 3 kaarten er zo aan toevoegen, dat je van boven naar beneden en van links naar rechts geen drie maar telkens vier kaarten te zien krijgt?

Een man stapt de snackbar binnen en bestelt een broodje zonder kaas en een broodje zonder ham.
Bediende: Mag het ook twee broodjes zonder kaas zijn, meneer? De ham is op.

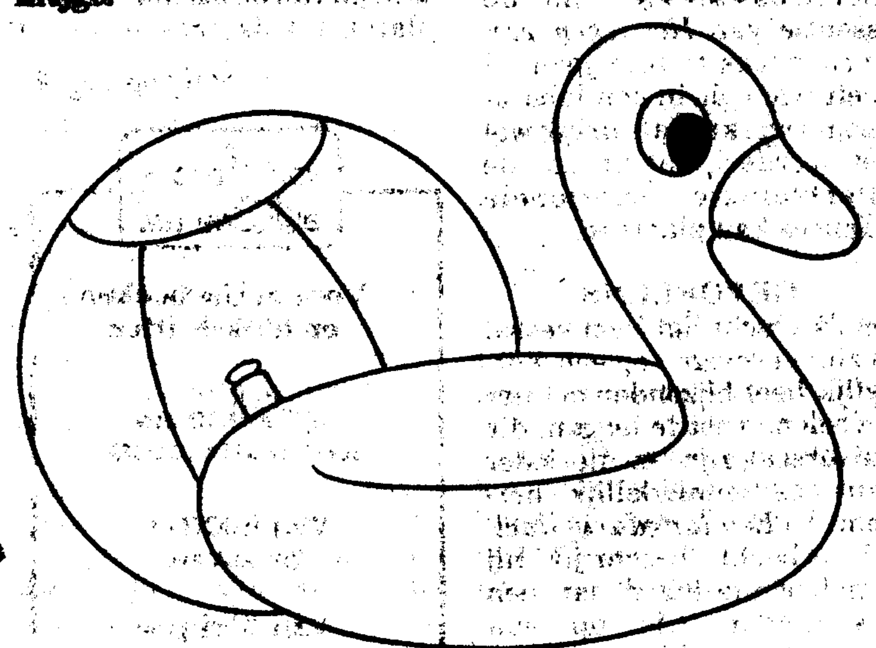
***

Meneer Jansen komt te laat op kantoor en zegt tegen zijn chef: Ik heb me verslapen.
Chef: Oh ja? Slaap je thuis ook nog?

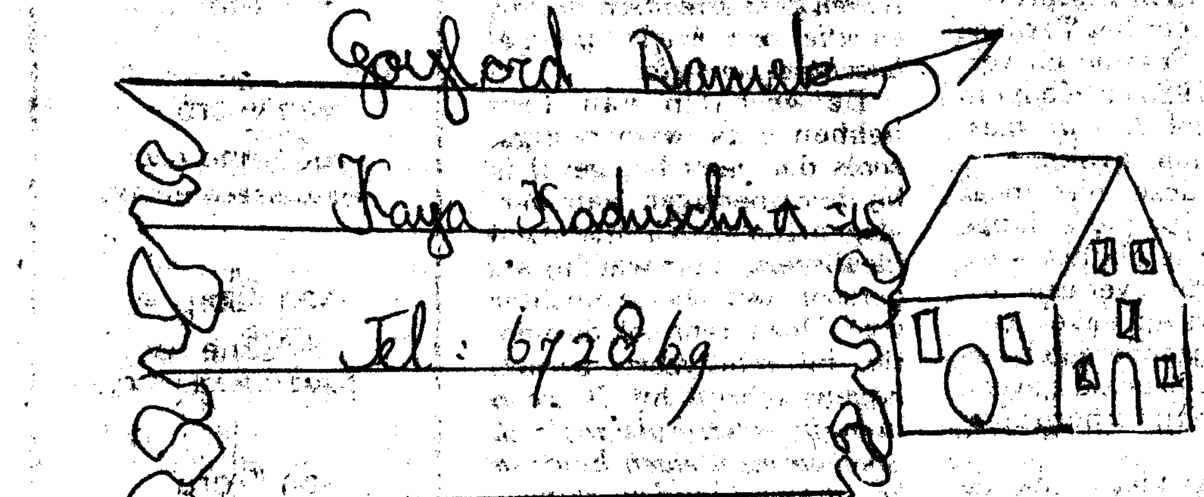
*****

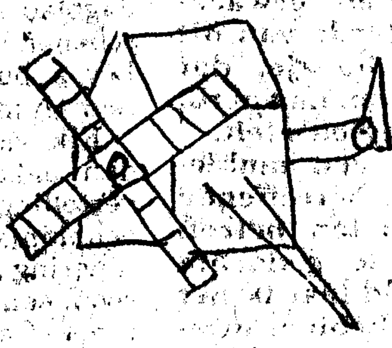
In het vliegtuig, onderweg naar Spanje raken twee mannen met elkaar in gesprek.
Eerste man: Bent u al eens in San José geweest?
Tweede man: Dat moet u zo niet uitspreken. In het Spaans is de J een G. Ze zeggen dus San Gosé. Bent U er al eens geweest?
Eerste man: Jawel, in Guni en Guli.

*****

Om te kleuren

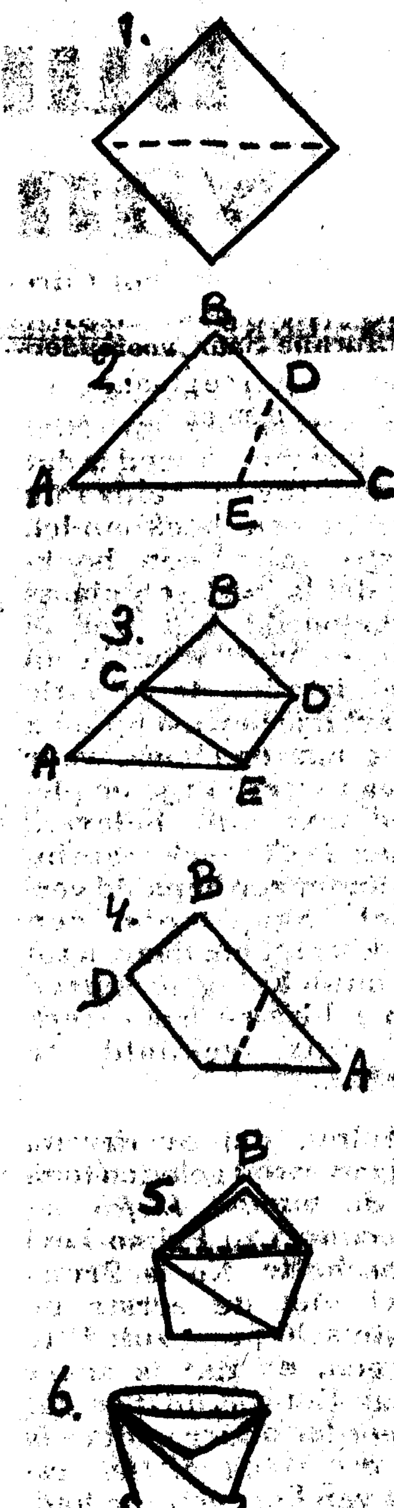

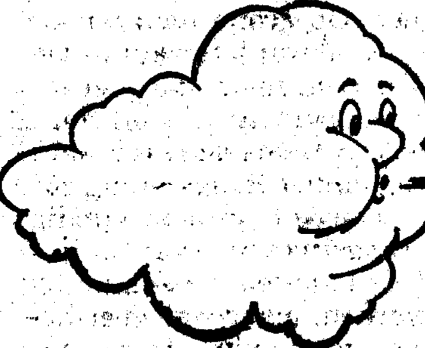
Papieren beker

JE LIGT aan de baai en je wilt iets drinken, maar je bent de cups vergeten. Geen nood. Ik leer je wel even, hoe je een papieren beker moet maken.

Figuur 1: Neem een vierkant stuk papier van ongeveer 20 x 20 cm, en vouw het op de stippellijn.
Figuur 2: Breng punt c naar lijn A-B zodat lijn C-D evenwijdig komt te lopen met lijn A-E.
Figuur 3: De beker ziet er nu zo uit. Omdraaien.
Figuur 4: Breng punt A naar punt D.
Figuur 5: Pak het bovenste vel bij punt B en vouw het omlaag op de stippellijn. Draai de beker om en herhaal hetzelfde aan de andere kant.
Figuur 6: De geopende beker. De onderste hoeken worden omhoog gevouwen om de beker open te houden.

Zoek de fout

DE FAMILIE Jansen zou de hele zondag naar de baai gaan. Alleen moeder had er niet veel zin in. "Er staat te veel wind", vond ze. "Ach wat", zei vader, "Je gaat met je rug naar de [illegible] geen last van".

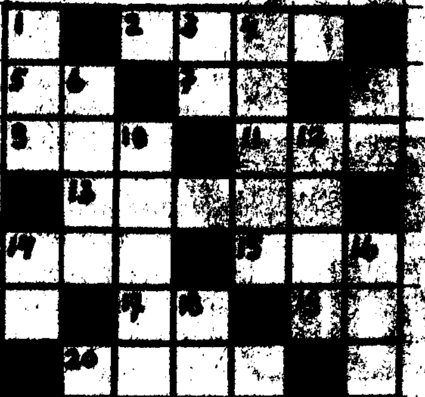
En dat deden ze. De kinderen hadden nergens last van. Ze speelden in het water en met het zand en hadden pret voor tien. Maar moeder was blij, dat ze een strandstoel met een hoge rugleuning had. Om uit de wind te zitten moest ze wel met haar rug naar de zee toe zitten, maar zo kreeg ze tenminste geen zand in haar gezicht gewaaid.

Kleine Jantje kon natuurlijk weer niet wachten en sprong met broek en al de zee in. "Geeft niets", zei vader, "Trek hem maar uit, dan hang ik hem over de leuning van moeders stoel. In de wind is hij zo weer droog".

Maar wat gebeurde er, toen het weer tijd was om naar huis te gaan? De broek van Jantje was nergens meer te vinden. "Wie [illegible] weggenomen?" vroeg moeder. "Die is natuurlijk weggewaaid", zei vader. "Vooruit jongens, allemaal helpen zoeken".

Jantje zelf vond hem terug. "Kijk", schreeuwde hij, "Daar drijft hij in zee!" En zo moest Jantje toch met een kletsnatte broek aan naar huis. Maar... welke slimmerd heeft de fout in het verhaal ontdekt? Nog niet gevonden? Dan nog maar een keer goed overlezen en niet direkt naar de oplossing kijken.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 2. Knaagdier; 5. Oké; 7. Muzieknoot; 9. Deel van een boom; 11. Hert; 13. Onze planeet; 14. Bewoner van Estland; 15. Groente; 17. .. en vloed; 19. Neonbuis; 20. Schrap.

VERTIKAAL: 1. Dwaas; 3. Reeds; 4. Van de aarde; 6. Broodbeleg; 8. Lidwoord; 10. Mannetjespoes; 12. Verharde huid onder je voet; 14. Voegwoord; 16. Indien; 18. Uitroep van afkeer.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n, of P.O.Box 577, Aruba - Caya Betico Croes 110, Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL

DE WINNAAR van deze week heeft een mooie tekening van zijn naam gemaakt. Leuk Gaylord! Je kunt je prijs ophalen bij de Amigoe, Scherpenheuvel: een cadeaubon van Augustinus Boekhandel a f.15,-.

Hij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 2. Raar; 6. Pa; 8. La; 9. K.O.; 10. Aap; 12. Smal; 14. Klok; 16. In; 17. Rat; 19. Os; 21. Nu; 23. Tor; 25. Re; 27. Leer; 29. Lena; 31. Lel; 32. An; 33. Km; 35. Ne; 36. Bier.

VERTIKAAL: 1. Spaken; 3. Al; 4. Aas; 5. Vol; 7. Aal; 9. Kano; 11. Pol; 13. Mi; 15. Kat; 18. Tol; 20. Sergio; 22. Uren; 24. Rai; 26. Eli; 28. Een; 29. Lat; 30. Ski; 34. Me.

Uit de schoolkrant

HOE denk jij over de geiten? Klas 5A van de Albert Schweitzersch[ool] heeft erover in de sch[ool]krant geschreven. L[ees] maar:

Op Curaçao zijn er geit[en]
die alle planten k[...]
bijten.
Ze lopen zo maar ove[r]
straat
en ze maken altijd
gekke praat.
Bhéééé!

(Natalie Ca[...]

Geiten mekken mek [...]
mek
Ja, hier op Curaçao [...]
het te gek.
Ze eten en eten en [...]
maar door.
Kranten, papier, plant[...]
spek.
Mek mek mek.

(Johanneke Sche[...]

Op Curaçao zijn er [...]
geiten.
Gelukkig, dat ze niet [...]
Ze eten wel alle plant[...]
Maar daar weten we [...]
op!

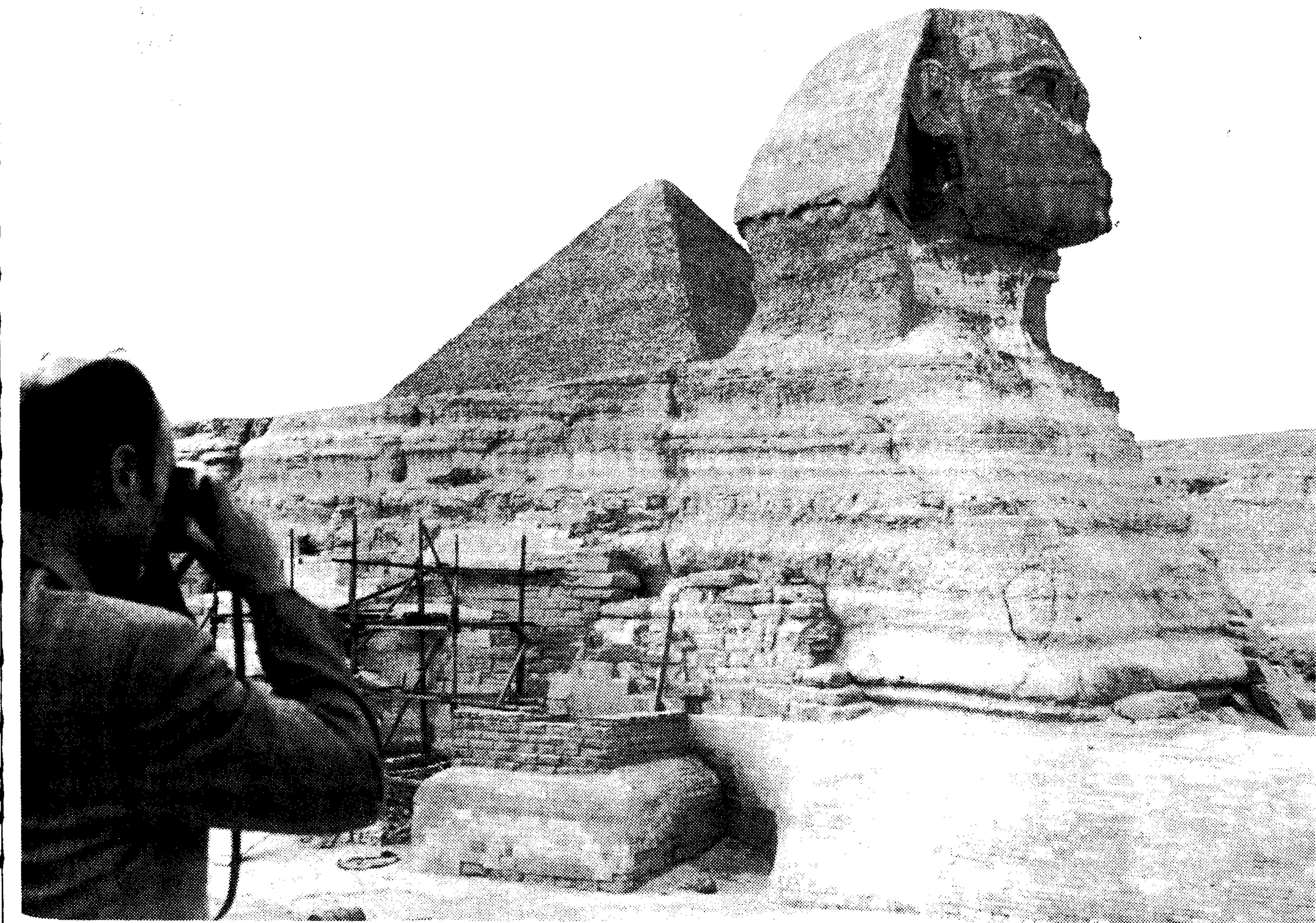
(Claire Ol[...]

Geitjes, geitjes, geitjes[...]
Hier wat jongens, daar[...]
meisjes.
Geitjes, geitjes, geitjes[...]
Pas goed op je kleintje[s]
Geiten, geiten, geiten,
In mijn planten mag jij [...]
bijten.
Geiten, geiten, geiten,
Je mag je horens niet [...]
slijten!

(Amir Rose[...]

Darinea: Laten we de [...] rentuin helpen om ze [...] dierentuin te zetten.
Gwenny: Ik vind, da[t ...] dierenasiel de geiten [...] pakken.
Greta: Ze eten al je [...] tjes op en dan wordt C[ura]çao bruin en Curaçao [...] juist groen zijn.
Melissa: Ik vind het [...] voor al die geiten. D[...] wil ik ze samen me[t ...] zusje verzorgen.
Wendy: Ze moeten [...] keer per week eten g[...]
Ilena: Ik vind, dat [...] geiten niet dood mo[eten ...] maken om geitensoep [...] te maken.
Mark: Ze eten de was [...] de lijn en eten je schoe[nen] op.
Celliant: Wij hebben [...] geiten in de buurt. Ze [...] vaak in de dam.
Zico: Ik vind, dat de g[eiten] hier op Curaçao in hun [...] moeten blijven.
Yvar: Ik vind, dat [...] mensen, die voor g[eiten] zorgen, een goed [...] moeten hebben.
Timothy: Ze moeten [...] geiten in hokken zette[n].
Yvonne: Ik vind geiten [...] lige beesten.
Rafael: Ik vind de geit[en op] Curaçao wel leuk.

De tijd van Toetanchamon was doordrenkt met bier. Bier was zo'n dagelijkse kost dat men er het bestaansmininum mee uitdrukte. Ook deed bier dienst als betaalmiddel en artsen gebruikten het om er medicijnen in op te lossen en als verdovingsmiddel.

Doorbraak in het sterrenonderzoek

PRECIES een jaar nadat de Europese satelliet Hipparcos zijn eerste gegevens over de juiste positie van de sterren naar de aarde stuurde, meldt de studiegroep van de Europese ruimtevaartorganisatie ESA een doorbraak in het onderzoek. De tot nu toe ontvangen gegevens zijn zodanig dat de produktie van de meest accurate sterrencatalogus die ooit is gemaakt, in het verschiet ligt. Ondanks de verkeerde baan waarin ESA's wetenschappelijke 'vlaggeschip' vlak na de lancering in 1989 terecht kwam, verstrekt Hipparcos gegevens waarvan de kwaliteit volgens de sterrenkundigen boven verwachting is. Op het ogenblik is de helderheid van zo'n 30.000 sterren met een zeer hoge nauwkeurigheid vastgesteld. Vanwege de atmosferische storingen was dat vanaf de aarde niet mogelijk geweest. Voorts heeft de onderzoekgroep enkele honderden nieuwe dubbelsterren ontdekt. De ruimtemissie, waarin Nederland een belangrijk aandeel heeft, is bedoeld om de positie, afstanden en bewegingen van meer dan 100.000 geselecteerde sterren van ons melkwegstelsel in kaart te brengen. Daarnaast is het de bedoeling metingen van minder precieze aard aan 400.000 andere sterren te verrichten. Dankzij de scherpe lens van Hipparcos beschikken de astronomen nu over voor de catalogus alle gewenste gegevens van 6.000 sterren, die vijftig keer nauwkeuriger zijn dan door waarneming vanaf de grond mogelijk is. Er is nog veel werk te doen om alle 100.000 sterren in kaart te brengen, maar de wetenschappelijke onderzoekers hebben goede hoop dat dit zal lukken. De satelliet, aan de ontwikkeling is twintig jaar gewerkt, heeft het afgelopen jaar al 10 miljoen metingen verricht. De gegevensstroom gaat nog minstens een jaar door. Het analyseren van de doorgeseinde informatie neemt enige tijd in beslag. Het zal daarom zeker tot 1995 duren voordat de sterrenkundigen de catalogus klaar hebben.

Het project, waarin tot nu toe al meer dan 600 miljoen gulden is geïnvesteerd, is voor de wetenschap van het grootste belang, zo menen de onderzoekers. Sinds 1937 bestaat er een soort standaardcatalogus van de sterrenhemel, die later verschillende malen werd bijgewerkt. Deze bevat echter nog veel onjuiste gegevens. Verdere verbeteringen door het verrichten van waarnemingen vanaf de aarde waren nauwelijks meer te verwachten. De missie in de ruimte moet daar verandering in brengen. De nieuwe catalogus met uiterst precieze gegevens over de stand van de sterren is volgens de astronomen dan ook een werk van grote historische betekenis.

Aan de hand van archeologische vondst

Engelse brouwerij wil bier van farao namaken

ARCHEOLOGEN uit Cambridge hebben in midden Egypte de restanten van een bierbrouwerij gevonden. De opgravingen vinden plaats in Tell-el-Amarna, eens de koninklijke residentie van farao Echnaton, zijn vrouw Nefertete en hun in onze eeuw beroemd geworden zoon Toetanchamon. Echnaton, een eigenzinnige farao, regeerde van 1367 tot 1350 voor Christus. Hij brak met de traditionele godsdienst en wilde niet in de hoofdstad Memphis zetelen. Het ontdekte brouwhuis maakte deel uit van zijn nieuwe paleizencomplex.

Naar aanleiding van deze vondst hebben de archeologen het plan opgevat een poging tot reconstructie van het oud-Egyptische bier te wagen. Scottish en Newcastle Breweries zijn bereid gevonden aan dit project mee te werken.

DOORDRENKT

Dromen bezaten bij de oude Egyptenaren voorspellende kracht (herinner u de bijbelse Jozef en zijn droomuitleggers carrière). Als nu een Egyptenaar droomde dat hij lauw bier dronk werd hij wakker, bang iets dierbaars te gaan verliezen. En in een liefdesgedicht, uit hiërogliefen vertaald, komen deze regels voor:

Als ik haar geopende lippen kus
Ben ik gelukkig zelfs zonder bier.

Het zijn voorbeelden die illustreren hoe verzot men in Egypte op het gerstenat was. Sterker nog: de antieke Egyptische samenleving is er letterlijk mee doordrenkt geweest. Bier was zozeer dagelijkse kost, dat men er het bestaansmiminum mee uitdrukte: vijf broden en twee kruiken bier. Bier deed dienst als betaalmiddel en stond op vrijwel elke rekening voor goederen of diensten. Ook maakte bier deel uit van de gaven die elke dag aan goden en doden moesten worden geofferd. Artsen losten medicijnen op in bier, gebruikten het als verdovingsmiddel en vulden er lavementspuiten mee om darmspoelingen te verrichten.

DRONKENSCHAP

Gaf dat overvloedig alcoholgebruik problemen? Lichamelijk misschien wel, sociaal niet. De combinatie dronkenschap-agressiviteit was de Egyptenaren onbekend. Dronkenschap werd positief gewaardeerd. Het gold als blijk van feestvreugde en men was het gewend op feesten dronken te worden. Een Egyptische schrijver tekende na een gewonnen veldslag op: 'Toen was het leger van Zijne Majesteit dronken...elke dag, zoals anders alleen bij feesten in Egypte'.

Ook tijdens de religieuze festiviteiten moest de alcohol uitbundig vloeien. Op het feest van Hathor bijvoorbeeld, godin van (onder andere) de roes. Zijzelf werd dan geacht dronken te zijn en haar priesters en de andere aanwezigen deden hun uiterste best het te worden. Het heette immers dat dronkenschap de muur die mensen van goden scheidde, doorzichtig maakte.

TOEVALSRECEPT

Het eerste bier is waarschijnlijk ontstaan uit een vergeten restje graanpap. Op de een of andere manier zal daar water bij zijn gekomen, mogelijk een regenbuitje, waarop het geheel ging gisten. Nieuwsgierigheid en de zoete geur van het gistingsproces deden de rest. Hoe lang geleden dat gebeurde en waar, is niet precies bekend. De oudste Egyptische inscripties leren een bereidingswijze die nog helemaal op dit toevalsrecept leek. Men maakte pap van gekiemd graan, at het grootste deel op, lengde de rest aan met water en liet het mengsel gisten. Na 2600 vC zag het basisrecept er al heel wat ingewikkelder uit. De brouwers kneedden van gekiemde gerst, tarwebloem en water deeg en lieten dat licht bakken. Deze 'broden' werden weer in een kuip verbrokkeld en men goot er gefermenteerd dadelsap en water bij. Als de eerste gisting achter de rug was, werd de vloeistof gezeefd en in grote kruiken gedaan. De binnenkant daarvan was met leem ingesmeerd. Leem zorgde ervoor dat het bier snel klaarde. Bottelaars hevelden het eindprodukt over in handzame kruiken en het was voor consumptie gereed. Ongeveer vanaf 1600 vC kregen de brouwers het kiemproces van de gerst beter in de vingers. Dat leverde meer vergistbare suikers op en een betere beheersing van het alcoholpercentage. Tot aan de Romeinse tijd werd dit recept in grote trekken gehandhaafd.

RECONSTRUCTIE

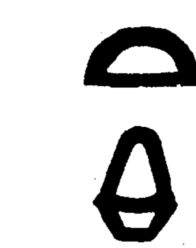
De bereidingswijze van het Egyptische bier is via inscripties dus globaal bekend. Allerlei nieuwe details die nu bij de opgravingen in Tell-el-Amerna worden ontdekt vullen deze kennis verder aan. Dit wil niet zeggen dat de reconstructie eenvoudig zal zijn. Op de eerste plaats moet worden uitgezocht wat precies de ooit gebruikte grondstoffen waren. In de receptuur kan wel sprake zijn van gerst en tarwe, maar de vraag is dan om welke soorten het ging. Ook de aanduidingen van de overige ingrediënten zijn eigenlijk veel te algemeen. Een archeo-botanicus, een specialist op het gebied van historische flora, heeft deze taak op zich genomen. Hij is in Turkije naar 'voorouders' van de moderne graansoorten gaan speuren en onderzoekt de aanslag en ingedroogde bezinksels van de in Amarna gevonden bierkruiken.

Zijn de grondstoffen eenmaal bekend dan moet het brouwproces worden achterhaald. Welke waren de verhoudingen van de ingrediënten? Wat waren de tijden van bakken en gisten en op welke temperaturen gebeurde dat? Op deze vraagpunten is de expertise van Scottish & Newcastle, en met name van hun experimentele brouwlaboratorium onontbeerlijk.

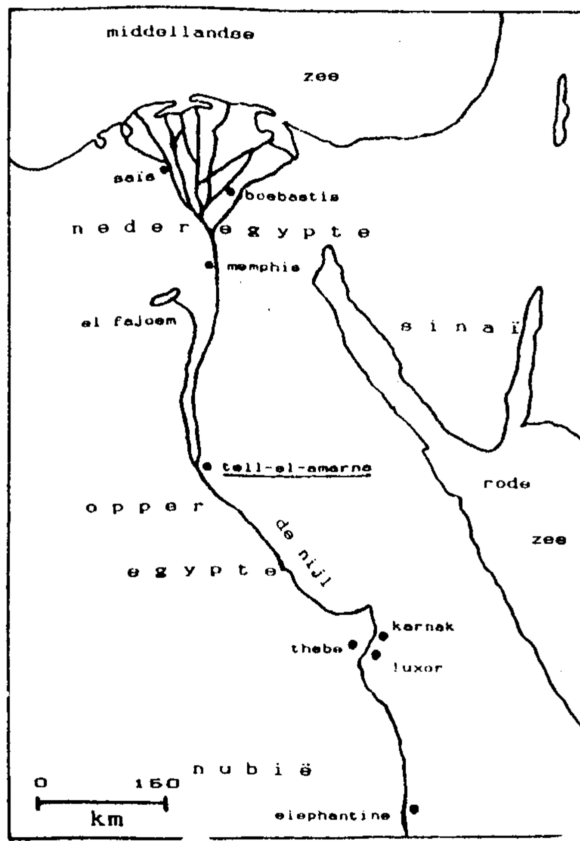
Een van de coördinatoren van het project verwacht dat het hele onderzoek nog wel twee jaar zal duren. Het is volgens deze zegsman niet erg waarschijnlijk dat het bier van Echnaton op de bar komt; maar helemaal onmogelijk acht hij het ook weer niet. De grote vraag bij dit alles blijft natuurlijk op welk moment de oorspronkelijke smaak is teruggevonden. Wie moet zoiets bevestigen? Dat kunnen alleen de dorstige onderdanen van de farao.

De hiëroglyfe voor bier. In translatie: HNK.T (onder de H en de K hoort een punt te staan). Dit moet worden uitgesproken als 'hènèkèt'. De klankovereenkomst met het bekende Nederlandse merk is nietszeggend, maar wel opvallend.

De hiëroglyfe voor brood. In translatie: T uit te spreken als 'tà'. Werkend met dezelfde grondstoffen was de voordeur van de brouwerij de achterdeur van de bakkerij en andersom.

Na tegenvallende 'geluidsmethode'

Galstenen verwijderen middels kijkoperatie

ONGEVEER tien procent van de bevolking heeft galstenen. Meestal zijn dat zoals dat heet 'stille galstenen': de dokter vindt ze toevallig bij onderzoek maar de patiënt wist van niets. Als deze stenen lastig worden, geen galsteenkoliek veroorzaken of een ontsteking van de galblaas of erger, dan moeten ze met galblaas en al er uit. Dat komt steeds meer mensen, want hoe ouder je wordt, hoe groter de kans op galstenen en onze bevolking vergrijst.

KRAKER

Zo'n operatie is niet niks. Na twaalf dagen ziekenhuis duurt het zeker twee maanden voordat je weer kan werken en al is de operatie zeer veilig, toch gebeuren er af en toe ongelukken. De sterftekans is ongeveer drie op de duizend en bij patiënten boven de 70 ligt die kans een stukje hoger. Geen wonder dat chirurgen al jaar en dag op zoek zijn naar gemakkelijker, veiliger en voor de patiënt minder belastende methoden om iemand van een met stenen gevulde galbaas te ontdoen. Op dat front zijn twee nieuwtjes te melden: een tegenvaller en een meevaller.

De **niersteenkraker**, een apparaat dat sinds 1984 zonder operatie nierstenen van buiten af met geluid verpulvert, is in sommige landen een enorm succes gebleken. Met dit apparaat helpt de uroloog zijn patiënten zo vlug, veilig en elegant van hun vervelende stenen af dat hij nauwelijks meer behoeft te opereren. Dat is de rest van de medische wereld natuurlijk niet ontgaan. Al gauw kwamen chirurgen op het idee om deze kraker ook eens op galstenen te richten. Maar, helaas, u voelt het al aankomen, dat viel tegen. Een half jaar geleden maakten de internist J.Lockefeer en de chirurg prof.H.Obertop in het Nederlandse Tijdschrift voor Geneeskunde de balans op. 'Galblaassteenvergruizing, een verwachting in gruizels?' Niet helemaal, al houdt het niet over.

KOLIEK

Op de eerste plaats komen maar heel weinig patiënten voor zo'n vergruizing met geluidsgolven in aanmerking. De steen moet niet te groot zijn en als er meerdere stenen zijn, dan mogen dat er niet meer zijn dan vijf. Dat sluit al 70 tot 85 procent van deze behandeling uit. Daarbij komt nog dat men er na een succesvolle vergruizing nog lang niet is. De verpulverde resten moeten dan nog door de galwegen naar de darmen worden vervoerd, en als er eentje onderweg blijft steken treedt er onherroepelijk een galsteenkoliek (en soms erger) op. Dat overkomt bijna de helft van de patiënten. Dat zou nog daar aan toe zijn als je nooit meer last van stenen zou krijgen. Dat is ook niet het geval: na een jaar heeft 8 procent van de patiënten al weer een steen of meer, en na twee jaar 14 procent. Bovendien krijgt de patiënt meestal ook galsteen oplossende middelen met niet zelden langdurige diarree tot gevolg. Omdat de patiënt voortdurend medische zorg behoeft, vraagt het duo zich zelfs af of deze methode wel zo veel goedkoper is dan een operatie. Ze vinden dan ook dat 'de verwachtingen van de meeste artsen en patiënten wat betreft vergruizing van galblaasstenen te hoog gespannen is.'

KIJKOPERATIE

Hoog tijd dus voor de meevaller. Uit Frankrijk, Duitsland en Amerika is een eenvoudiger methode komen overwaaien om een met stenen gevulde galblaas operatief te verwijderen. Dat gaat als volgt. Men maakt eerst een steekgaatje onder de navel, en schuift door dat gaatje een hele kleine t.v.-camera de buik in. Door drie andere gaatjes brengt men vervolgens instrumenten in de buikholte die je op afstand kunt bedienen. Een van de operateurs doet dienst als cameraman zodat iedereen via de monitor voortdurend een goed zicht heeft op het operatiegebied. Twee andere chirurgen prepareren aan de hand van de t.v.-beelden de galblaas vrij, maken hem los, en trekken hem aan het eind van de operatie door een van de steekgaatjes naar buiten. Eigenlijk niets nieuws, want vrouwenartsen doen al jaren dit soort kijkoperaties. De voordelen van deze benadering zijn niet gering. De steekgaatjes leveren nauwelijks zichtbare littekens op, de operatiewond is stukken kleiner, de opnameduur is slechts twee dagen (in Amerika doet men het zelfs poliklinisch), de maatschappelijke kosten zijn minder want de patiënt kan sneller aan het werk en de operatie is stukken goedkoper.

Máár. Niet iedereen komt voor zo'n kijkoperatie in aamerking. Mensen met een acute galblaasonsteking, of die ooit een ontstoken galblaas hebben gehad, of die stenen in de galwegen hebben zitten, moeten 'gewoon' worden geholpen. Ook eerdere buikoperaties en grote breuken in de buikwand zijn een belemmering. Al met al is deze nieuwe operatie geschikt voor zo'n 30 tot 35 procent van alle patiënten.

DR. M. VAN SCHAAIJK BOUWT PRAKTIJK NA OP COMPUTER

Zwakheden gevolg desinteresse overheid

Economie van Suriname soepel te saneren

HET AFGELOPEN decennium wordt het prijsmechanisme en het gedrag van ondernemers weer meer gewaardeerd. In ontwikkelingslanden uit deze herwaardering zich in pogingen de uit de hand gelopen overheidsbemoeienis onder controle te krijgen, particulier initiatief te stimuleren en de regulerende werking van de markt te (her)introduceren. In Suriname leken er door de inkomsten van bauxiet en ontwikkelingsgeld geen grenzen aan het overheidshandelen. Het instorten van deze geldbronnen — onder andere door het opschorten van de ontwikkelingshulp in 1982— heeft de fundamentele zwakheden van de economie blootgelegd. Deze week promoveerde dr. M.L.J.H.A. van Schaaijk aan de Rijksuniversiteit Groningen op het proefschrift *Een macromodel van een micro-economie.* Dat heeft hij in zijn vrije tijd geschreven.

De nieuwe doctor in de Economische Wetenschappen heeft de werking van de economie van Suriname in een computermodel gegoten. Een uitvoerige klus, want hij heeft achteraf de Nationale Rekeningen van het land over de periode 1955 - 1972 zelf op moeten stellen. Deze cijfers werden door Van Schaaijk op dezelfde dag gepubliceerd in het boek *Micromacrodataset.* Met het op basis van de cijfers ontworpen computermodel kunnen allerlei simulaties uitgevoerd worden. Van Schaaijk heeft deze gelegenheid ook zelf aangegrepen en gepoogd de Surinaamse economie tussen nu en 2001 te saneren. Als de lonen in bedwang worden gehouden en de Surinaamse gulden sterk wordt gedevalueerd zal herstel mogelijk zijn.

Van Schaaijk vermoedde dat de zwakheden in de Surinaamse economie het gevolg zijn van desinteresse bij de overheid voor het ondernemersgedrag en verwaarlozing van het marktmechanisme in de ontwikkelingsstrategie. Om dit vermoeden te bevestigen dan wel te ontkrachten heeft hij een macro-economisch model gemaakt, met daarin een micro-blok voor het ondernemersgedrag. Op het niveau van ondernemers is de ontwikkeling van de prijs-kostenverhouding van doorslaggevende betekenis om te komen tot de beslissing te investeren. Als de opbrengst gelijk of groter is dan de vaste en de variabele kosten, dan zal hij investeren. Als de opbrengsten echter hoger zijn dan de variabele kosten, maar lager dan de vaste kosten, dan investeert de ondernemer niet meer, maar hij continueert de produktie wel. Pas als de variabele kosten hoger worden dan de opbrengsten zal hij inkrimpen. Voor de wijze waarop consumenten zich gedragen heeft Van Schaaijk een model gehanteerd, dat ook in andere landen wordt gebruikt. Dit tegen de achtergrond dat consumentengedrag internationaal ongeveer hetzelfde is. Wel zijn de monetaire invloeden op de consumptie toegesneden op de Surinaamse situatie.

M.L.J.H.van SCHAAIJK
...modellen voor Suriname...

WELVAART

Vervolgens is de consumptie gekoppeld aan de loonvorming. In het loonvormingsproces van ontwikkelingslanden zijn maatschappelijke structuren van uiterst belang. Het aanbod van arbeid wordt sterk bepaald door de attitudes van de werknemers. Welvaart is minder een zaak voor het individu, dan van de familie. Als een werkloze slecht betaald smerig werk aangeboden krijgt, dan is de kans groot dat hij of zij dat weigert, omdat de baan slechts een geringe toename van het familie-inkomen betekent, terwijl de status van de hele familie door het vieze werk wordt aangetast. Dit effect wordt nog eens versterkt doordat er in Suriname weinig midden-inkomens zijn.

Een loon is hoog of laag. Dit komt omdat de concurrentie in het slechtst betaalde werk hevig is, terwijl de genieters van de hoogste inkomens zich spiegelen aan de welvaart van het land waar ze gestudeerd hebben of naar zouden kunnen emigreren. Voor het bepalen van de hoogte van het loon is ook bepalend hoe de jaarlijkse aanpassing van de lonen wordt geregeld. In Suriname worden jaarlijks CAO's afgesloten. Aangezien het aantal vakbondleiders en het aantal werkgevers beperkt is en de 'mofo-koranti' (mondkrant) uitstekent werkt, lijken alle CAO's op elkaar.

Een verhoging in de produktiviteit van de bauxietsector, leidde tot stijging van inkomens in alle takken, zonder dat er in die sectoren een stijging van de produktiviteit was. Een probleem voor de voorspellende econoom is dat deze ontwikkeling wel achteraf te verklaren valt, maar niet vooraf te voorspellen. Eenzelfde probleem doet zich ook voor bij het gedrag van de overheid.

SUIKER EN KOFFIE

Na het bouwen van het economisch model moest het getoetst worden aan de werkelijkheid. Het probleem was echter dat Suriname pas sinds 1972 Nationale Rekeningen kent. Bovendien waren de gegevens na 1972 steeds opnieuw gedefinieerd, waardoor interpretatie werd bemoeilijkt. Van Schaaijk is toen begonnen met de bouw van een *Micromacrodataset*, een verzameling primaire gegevens, en de vervaardiging van statistieken. Uitkomst daarvan was dat nu ook over de jaren 1954-1972 een Nationale Rekening bestaat.

Uit de dataset valt een interessant fenomeen af te leiden. Er waren steeds slechts twee produkten gezamenlijk verantwoordelijk voor 50% van de export. In de achttiende eeuw waren dat suiker en koffie. Via onder andere goud en bauxiet, zijn dat nu aluminium en aluinaarde geworden. In een klein land als Suriname is maar voor een paar produkten met zo'n hoog minimumproduktieniveau ruimte. Voor het tijdvak 1954 tot 1987 heeft Van Schaaijk voor de belangrijkste elf produkten een micro-analyse gemaakt. Deze elf analyses heeft hij aaneklaar gekoppeld. Dat levert verrassende resultaten op. Veel voorspellingen die met een gewoon macro-economisch model niet gedaan konden worden, bleken met de verfijnde micromacro-analyse wel mogelijk te zijn.

Op macro-niveau voorspelden de gegevens, dat de ontwikkeling van de concurrentiepositie niet relevant is voor de ontwikkeling van de export. Het micro-model bestrijdt die analyse. In de tweede plaats gaven de gegevens van Van Schaaijk aan, dat de prijs van een Surinaams exportprodukt veel sterker wordt bepaald door de wereldmarktprijs, dan een macro-model aangeeft. Ook het gedrag van het investeringspeil bleek op micromacro niveau wel te voorspellen, terwijl dat door een puur macro-model niet te doen valt. Door de inbouw van een micro-model in het macro-model, zoals Van Schaaijk gedaan heeft, blijkt het mogelijk te zijn om het ondernemersgedrag in het macromodel op te nemen.

De wisselwerking tussen micro en macro kan zo onderzocht worden. Op basis van het economisch model is een computermodel gebouwd, MACMIC genaamd. MACMIC kent 246 variabelen die het model beïnvloeden en die in het model gewijzigd kunnen worden. De belangrijkste daarvan zijn de wereldmarktprijs voor Surinaamse produkten, het invoerprijspeil, de potentiële beroepsbevolking en migratie, de ontwikkelingsmiddelen en enkele overheidsexogenen. Aardig is dat er ook zogenaamde dummy's in het model zitten. Hiermee kan bijvoorbeeld rekening worden gehouden met guerrilla-activiteiten.

Van Schaaijk heeft een spreadsheetprogramma, MACROABC genaamd, gevuld met alle gegevens van 1956 tot en met 1987. Deze gegevens heeft hij gekoppeld aan het computermodel (MACMIC) van de economie. Om het model te testen en om het onderlinge verband tussen de verschillende economische grootheden per deelperiode te kunnen vaststellen zijn historische voorspellingen gedaan. Op basis van de gegevens over bijvoorbeeld de periode 1954-1960 is voorspeld wat er in de periode erna zou gebeuren. Dat geeft inzichten in de beleidsbeslissingen van het verleden. Zo werd er met het peil van de kostprijsquote — dat een gunstige invloed had op de economie in de jaren '50-'60 —geen rekening gehouden bij de bepaling van het overheidsbeleid na de jaren van de push van de economie als gevolg van de bouw van de aluminiumfabriek in Brokopondo. Van 1968 tot 1975 groeide de economie bescheiden, zo leren de cijfers.

Deze groei, zo stelde Van Schaaijk vast, werd niet veroorzaakt door bedrijfsinvesteringen, maar door een stijging in de consumptie en een toename van de ontwikkelingsgelden. De periode 1976-1982 typeert Van Schaaijk als de periode van 'geld speelt geen rol'. Bauxiet en ontwikkelingsgeld brachten gigantische financiële mogelijkheden met zich mee, waardoor er loonkosteninflatie ontstond en de werkgelegenheidsgroei stagneerde. De ineenstorting van de economie volgde tussen 1982 en 1987. Bauxietinkomsten en ontwikkelingsgeld vielen weg. In plaats van te bezuinigen, voerde de overheid een beleid van monetaire financiering en importcontingentering. Hierdoor ontstond de inmiddels welbekende parallelmarkt.

SIMULATIE

Na de vaststelling van de effecten van verschillende factoren heeft Van Schaaijk ook complete beleidspakketten gesimuleerd. Een opvallende simulatie is dat overheidsinvesteringen in de rijstverbouw na 1982, door het bestaan van de parallelmarkt, geen invloed meer hebben op de werkgelegenheid. Ook een aardige simulatie is die waarbij het aantal ambtenaren daalde met 3% (in werkelijkheid steeg het aantal) en de overheid het uitgespaarde geld besteedde voor ouderdomsuitkeringen en kinderbijslag. Dit had een gunstig effect gehad op de werkgelegenheid. Als een derde van het ontwikkelingsgeld tussen 1976 en 1982 niet gebruikt zou zijn voor overheidsuitgaven, maar voor verlaging van de invoerrechten van Surinaamse rijst, bacoven, ruw hout en triplex bij invoer naar de EG (of besteed zou zijn aan exportsubsidies).

En als bovendien een groter deel van het resterende bedrag aan ontwikkelingsgeld zou zijn gebruikt voor aanvullende investeringen in de infrastructuur van de landbouw ter ondersteuning van particuliere investeringen, dan zou de economie gegroeid zijn, de werkgelegenheid gestegen en de koopkracht toegenomen.

Als de overheid tussen 1983 en 1987 de uitgaven zou hebben verlaagd, de inkomsten had laten toenemen, de gulden zou hebben gedevalueerd en de lonen had bevroren, dan zou dat tussen 1984 en 1985 een aanzienlijk hoger koopkrachtverlies met zich mee hebben gebracht. In 1986 zou echter het tij zijn gekeerd. In 1987 zou dan het koopkrachtpeil 50% hoger zijn geweest en de werkgelegenheid zou verbeterd zijn. Door de sanering zou vanaf 1986 groei en daling van de werkloosheid mogelijk geweest zijn.

PARALLELMARKT

Voor de periode 1988-2001 heeft Van Schaaijk een simulatiepakket gemaakt, dat in zou kunnen gaan in 1991. Het omvat maatregelen om het financieringstekort — de oorzaak van de huidige problematiek — weg te nemen. De overheidsuitgaven worden gematigd, de inkomsten verhoogd. De ouderdoms-, kinderbijslag- en de onderstandsuitkeringen worden verviervoudigd.

De rijstprijzen op de binnenlandse markt worden gesubsidieerd, zodanig dat de rijstprijzen voor de Surinaamse consument gelijk blijven en voor de producent evenveel stijgen als het devaluatiepercentage. Doel van de operatie is het laten verdwijnen van de corrumperende parallelmarkt en de prijskostenquotes op een rendabel niveau brengen. Voor dit laatste is een devaluatie van 300% en een bevriezing van de spaartegoeden nodig. Prijscontrole is uit den boze, zo betoogt Van Schaaijk.

Het vrij verhandelen van de Surinaamse gulden zal de parallelmarkt laten verdwijnen. Ook zou het goed zijn als Nederland gedurende 4 jaar jaarlijks 100 miljoen deviezensteun zou geven. Dit hele pakket aan maatregelen levert al in 1991 een stijging op in de koopkracht. Dit kan omdat de Surinamers in 1987 tot en met 1989 al flink aa[n] koopkracht hebben verlore[n] door de prijsontwikkeling o[p] de parallelmarkt. H[et] pakket trekt de officië[le] markt gelijk met de paralle[l]markt. De officiële mar[kt] wordt verviervoudigd, [de] prijzen op de parallelmar[kt] dalen met 50%. Zij die prof[i]teren van de parallelmar[kt] zien hun inkomen in elka[ar] schrompelen. Het norma[le] bedrijfsleven ziet echter ve[r]lies omslaan in winst, terw[ijl] de koopkracht van werkn[e]mers gelijk blijft en die va[n] bejaarden stijgt. De werk[]loosheid daalt met 7 procen[t]punt. Tevens bestaat de ka[ns] dat de groei nog groter z[al] zijn.

Twee uitkomste[n] springen er bij het herstru[c]tureringsprogramma va[n] Van Schaaijk uit. Herstel [is] mogelijk, mits de sociale par[t]ners de loonontwikkeling [in] bedwang houden. T[en] tweede moet de becijferin[g] van de devaluatie zeer nau[w]keurig geschieden. Overigen[s] waarschuwt de econoo[m] tegen het direct baseren va[n] beleid op het model. M[et] name de vraag of er vol[]doende maatschappelij[k] draagvlak is voor een he[r]structureringsprogramm[a] kan hij niet beantwoorden. Maar het model moet in zij[n] ogen wel gebruikt worden b[ij] de bepaling van het beleid. Dat is veel beter dan he[t] opnieuw toepassen van vi[]sectie op de Surinaamse bevo[l]king, zo besluit hij zijn proe[f]schrift.

Leescultuur

vervolg van pag. 5

dus honderd jaar oud, en het begin van de 19de eeuw zijn heel gewoon. Vaak vermeldde de boedelbeschrijver deze jaartallen van uitgave er even bij. Ze tonen aan dat een boek in die tijd langer meeging dan tegenwoordig.

Uit de aard van de gegeven boedelbeschrijving na iemands overlijden, mag je wel aannemen dat de boeken door zo iemand overwegend in de kracht van zijn leven en dus enkele decennia eerder aangeschaft zullen zijn; de hier genoemde geven dus eerder een beeld van het midden van de 19de eeuw dan van de tijd erna.

C.P.H. ROJER

Een derde interessante bibliotheek werd opgenomen in de boedelbeschrijving van Constant Paulus Hermanus Rojer, eigenaar van Porto Marie, die op 18 april 1873 stierf. Deze bibliotheek was weliswaar veel kleiner, maar hier gaf Jan Hendrik Schotborgh in zijn beschrijving de geschatte waarde van de boeken — dat kwamen we nog niet eerder tegen.

Rojer bezat 81 titels en ongeveer 240 banden, met een geschatte gezamenlijke waarde van fl.163,15, oftewel twee gulden per titel en zeventig cent gemiddeld per band. In de beschrijving werd voortdurend melding gemaakt van uitvoering en staat van de boeken, beschadigingen werden steeds genoteerd.

Rojer bezat nagenoeg alleen boeken in het Nederlands en slechts enkele in het Engels, Frans, Spaans en Duits. Van zijn aandacht voor deze talen getuigen oefenboeken in Nederlands, Frans, Engels en Spaans en woordenboeken Spaans/Frans, Engels/Nederlands, Nederlands/Duits, Nederlands/Frans en Nederlands. Hij bezat Homerus *Ilias* in het Nederlands en H. Beecher Stowe *Uncle Tom's Cabin* in het Nederlands en Frans. Ze waren elk vijftig cent waard.

Om een idee van de prijzen te geven, noem ik Wagenaar's *Nederlandsche Historiën* in zestien delen voor twaalf gulden, het vervolg op die historiën in 48 delen werd gewaardeerd op 24 gulden, de 'bijvoegsels, registers en het register op de bijvoegsels' samen op een gulden en en een dubbeltje. Twintig delen Romeinse geschiedenis en 25 delen van een geschiedkundig woordenboek waren elk als partij twintig gulden waard; hetzelfde bedrag vertegenwoordigde een 'prachtbijbel' in zijn eentje. In hoeverre waren deze prijzen reëel? Een Volksalmanak werd geschat op een dubbeltje, evenals G.J. Simon's *Beschryving van het Eiland Curaçao.*

CATALOGUS

We bezitten een catalogus van Bethencourt uit 1882 en enkele tijdschriften waarin deze grote boekhandel adverteerde, maar dat betrof Spaanse werken zodat een vergelijking met nieuwprijzen hier niet mogelijk is. Wel kunnen we bijvoorbeeld deze prijzen vergelijken met entreekaartjes voor Teatro Naar, die meestal tussen de een en twee gulden kostten, in verhouding met de boekenprijzen bepaald niet zo laag.

Drie deeltjes Zschocke werden gewaardeerd op elk 25 cent, maar B. de Sola had voor zijn uitgeleende en niet teruggebrachte eerste deel van de novelle *Alamontade, Oder der Galeeren Sklav* van dezelfde Zschocke wel een advertentie in *De Curaçaosche Courant* van 3 april 1875 over om het terug te krijgen. Boeken vertegenwoordigden kennelijk toch wel een zekere waarde, hetzij materieel of emotioneel voor de bezitters ervan. Ik denk heel voorzichtig dat Schotborgh de waarde van Rojers boeken niet al te hoog inschatte, terwijl deze plantagehouder verder heel wat bezittingen had. Bij uitzondering kom je in deze beschrijvingen werk en eigen bodem tegen, nagenoeg alles moest in die tijd nog worden geïmporteerd en eigen boeken ontbraken nog.

PASTOOR DE VRIES

Bepaald origineel kan de bepaling genoemd worden die pastoor De Vries testamentair vastlegde. Hij stierf in 1891 op Aruba. 'Zijn boeken liet hij voor zijn collega's achter, onder de voorwaarde echter, dat wie een boek meenam uit zijn bibliotheek een Heilige Mis moest lezen voor zijn zielerust', weet Pater Brada te vertellen in zijn *Kerkgeschiedenis van Aruba.* Wie daarbij aan de hierboven beschreven prijzen denkt, constateert dat het goedkope missen geweest moeten zijn.

Zo hebben we wel enkele aanwijzingen over incidenteel particulier boekenbezit van een rijke Jood als Haim Abinun DeLima, drie protestantse plantage-eigenaars en een pastoor. Opvallend is d[e] grote overeenkomst tusse[n] de boedelbeschrijving van h[et] begin van de 19de eeuw e[n] die van de tweede eeuwhelf[t]. Er heerste een stevig veran[]kerde traditie in wat me[n] las, althans in zijn bezit ha[d].

Wie wel eens in de tien[]tallen bewaard gebleven boe[]delbeschrijvingen heef[t] gezocht, weet maar al t[e] goed dat dergelijk boeken[]bezit eerder uitzondering da[n] regel was. Meestal was e[r] hoogstens een bijbel en ee[n] kerkboek in huis, en gee[n] enkel boek, zij het weten[]schappelijk of ter ontspan[]ning. Dat gold voor het begi[n] van de eeuw, dat gold no[g] net zo voor de tweede eeuw[]helft. Het waren slechts inc[i]dentele en individuele uit[]zonderingen van enkelingen die over goed gevulde parti[]culiere bibliotheken beschik[]ten. De minder welgestelden moesten andere mogelijk[]heden zoeken om te lezen, en die vonden ze in bijvoorbeel[d] de bibliotheken van hun soci[]teit, hun vereniging of ze sloten zich aan bij een lees[]gezelschap.

Algen als bestrijders vervuiling

ALGEN, niet als bro[n] maar als bestrijders va[n] milieuvervuiling. Dat ka[n] aldus prof.dr. L.R.Mur, hoog[]leraar in de aquatische milieu[]biologie aan de Universiteit van Amsterdam. En, ze[gt] hij, ze kunnen zelfs worden gebruikt voor het maken va[n] autobrandstof. Met behulp van licht binden algen koo[l]zuur, terwijl ze zuurstof e[n] biomassa produceren. Ze zij[n] in staat grote hoeveelheden stikstof en nitraten op te nemen en vermeerderen zich als deze stoffen in het water voorhanden zijn vier kee[r] sneller dan onder normal[e] omstandigheden.

De groeikracht van algen is veel groter dan die va[n] hogere planten, tien tot twintig keer per oppervlakte[]eenheid. Voor de winning van autobrandstof bieden zij daardoor betere mogelijk[]heden dan graan of plantaar[]dige oliën als grondstof, meent Mur. Dat zou ook he[t] gebruik van fossiele brand[]stoffen kunnen beperken en daarmee het broeikaseffec[t] kunnen vertragen. Bij toe[]passing van 'algenbrandsto[f]' komt ook koolzuur vrij, maa[r] die wordt bij het kweken va[n] algen weer opgenomen

= door Marc de Koninck,Gelderlanderpers =

AMERIKA BLIJFT WORSTELEN MET IDENTITEIT

'Mijn broer was al door de goede deur...'

Ellis Island: eiland van hoop voor immigranten

N DE V.S. werd onlangs een nieuwe immigratiewet an kracht. Het aantal buitenlanders dat zich jaarlijks in dat land mag vestigen (in principe voorgoed en met de mogelijkheid zich tot Amerikaan te laten aturaliseren) wordt verhoogd van 500.000 tot 700.000 er jaar. De wet bezegelt een ingrijpende verandering n verruiming van het Amerikaanse immigratiebeleid. Het land dat groot is geworden dankzij de tocht van massa's mensen uit alle delen van de ereld, werpt na een lange periode van restrictie de porten weer verder open.

en trotse president Bush zal volgende week op Ellis land in New York de immigratiewet met zijn handtekening bekrachtigen.

llis Island, sinds kort een museum en een van de rote toeristische trekpleisters van New York, vertont opmerkelijk veel parellelen met de nieuwste merikaanse immigratie-politiek. Ellis Island is de laats waar tot aan 1924 miljoenen buitenlanders die kwamen op de Amerikaanse droom, formeel tot de S. werden toegelaten. Of niet...

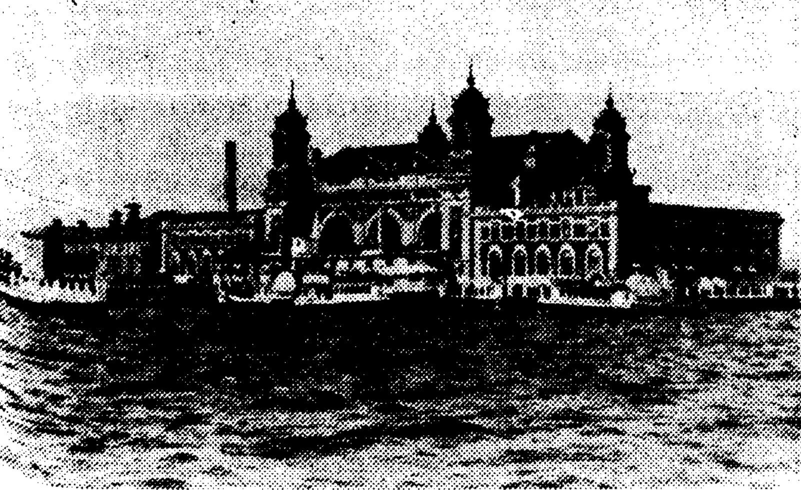

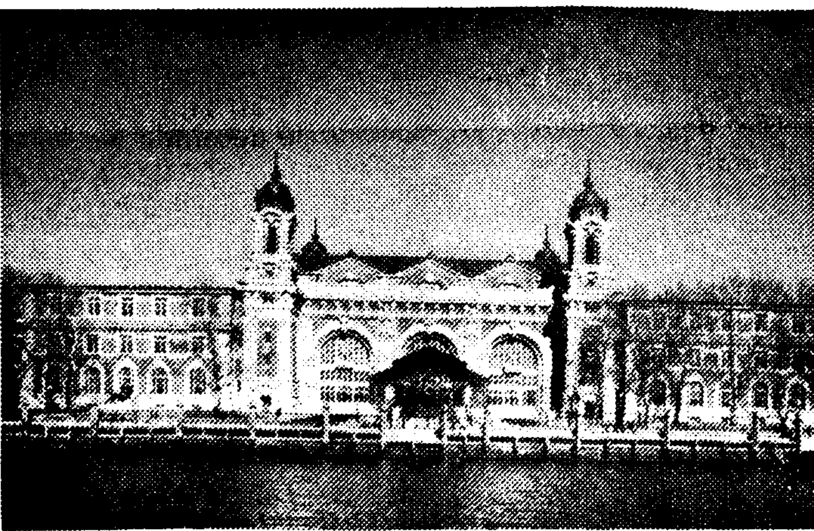
Immigranten die op toelating wachten op Ellis Island gebruiken de maaltijden in de eetzaal voor immigranten, die aan 1.200 personen plaats bood. Voor de immigranten werden vertrouwde basismaaltijden zoals maaltijdsoepen, brood, fruit en melk opgediend.

Daar leun je dan, over de iling van de ferry naar llis Island in de monding n de Hudson. Het oude hip met een paar honderd eristen aan boord vertrekt naf Battery Park aan de idpunt van Manhattan, gt aan bij het Vrijheidseld en tuft dan verder naar sombere contouren van t geïsoleerde oord dat ssen 1892 en 1924 Amerika's belangrijkste immigrabureau was.

waalf miljoen mensen zijn eindeloze en gevaarlijke otreizen over de wereldeen over dit Ellis Island beten gaan alvorens aan n ongewis nieuw leven te nnen beginnen in Amerika. Niet minder dan veeg procent van alle 250 ljoen nu levende Amerinen heeft voorouders die a dit miniscule eilandje n American dream zijn nnengestapt.

de zonovergoten haven n New York is het uitzicht naf het bovenste dek van n onheilspellend soort oonheid. Hier houdt Lady berty haar toorts in de ogte, ter bekrachtiging van erika's aloude uitnodiging n de rest van de wereld: ef mij uw vermoeiden, uw ooiden, uw opeengeperste ssa's.' Daar rijst uit het ter de muur van New

t hoofdgebouw van Ellis nd, waar van miljoenen migranten de toelatingsocedure plaatsvond. De linfoto dateert van 1905; de hter die het gerestaureerde ouw toont, werd in 1990 aakt. Het gebouw bevat museum met een opperkte van bijna 8.000 m2, de Amerikaanse immitiegeschiedenis toont.

ks wolkenkrabbers, waarter het oneindige contit van vrijheid en voored begint.

ar daar tussenin ligt het esaanjagende Ellis nd, waar elke gegadigde worden onderworpen aan lichamelijk, geestelijk en ninistratief onderzoek dat uitmaken of zij of hij goed oeg is voor Amerika. Hier welkom, ginds de belofte, r de vrees...

KORTADEMIG

wie zich inbeeldt dat de ntig minuten op het water r Ellis Island twintig en zijn geweest waarin men werden doorstaan ziektes op het schip zijn gebroken en waaraan n van armoede en oorlog et vaderland zijn voorafaan, bij diegenen bonst nu het hart in de keel bij benadering van Ellis nd.

Het schip meert af, de loopplank valt op de kade en de passagiers drommen naar het hoofdgebouw en naar de recente historie van Amerika's immigratie. Alleen de bagage al in die dagen! In de benedenhal liggen de onhandzame hutkoffers en kisten opgestapeld waarin het hebben en houwen werd meegesleept. Er staan afzenders op uit Genua, Caracas en Rotterdam. Decennia lang zijn hier elke dag zo'n vijfduizend mensen over de oceaan gearriveerd die alles hadden achtergelaten en die niettemin een gerede kans liepen te worden teruggestuurd omdat ze niet voldeden aan de voortdurende wisselende criteria van de Amerikaanse autoriteiten.

Bescheiden exposities in verschillende ruimten van het gerenoveerde immigratiebureau geven een beeld van hoe het op Ellis Island toeging. Bij de trap van het portaal naar de grote administratiehal op de eerste verdieping stonden reeds artsen op te letten wie van de nieuwkomers kortademig werden van de kleine klim en dus mogelijk niet door de keuring zouden komen. Die administratiehal was destijds over de gehele vloer voorzien van lange ijzeren railingen, die de ruimte het aanzien gaven van een veemarkt. Een terecht aanzien (thans ten onrechte verwijderd), gegeven de vluchtige lichamelijke inspecties die werden uitgevoerd. Met name de immigratie-wet uit 1907 maakte fysieke gezondheid tot voorwaarde voor inklaring en noemde onder andere tuberculose, epilepsie en lichamelijke misvorming als redenen voor afwijzing.

STERVEN

Een nieuwe wet in 1917 voegde 'geestelijke handicaps' aan de criteria toe. Vanaf dat jaar werden immigranten onderworpen aan een eenvoudige intelligentietest. Bij wie niet gewend was een pen vast te houden, deed ene dr.Howard Knox de 'stoomboottest', een kinderlijke puzzel met niet meer dan acht grote stukken.

Aan hoge lessenaars noteerden klerken de namen, nationaliteiten en andere persoonsgegevens van de nieuwkomers. Tolken moesten vaak meerder talen proberen alvorens een gezicht oplichtte. In het gedrang en lawaai van de registratiehal zijn duizenden namen verkeerd gespeld in de registers terechtgekomen, waardoor vandaag nog miljoenen Amerikanen met een op Ellis Island foutgeschreven naam door het leven gaan.

Ellis Island was een toren van Babel en een miniatuur van de grote Amerikaanse smeltkroes. Het was een eiland van de hoopvol maar ongerust kloppende harten en van de wanhoop van de geweigerden. Vandaag kunnen de bezoekers via luidsprekers het authentieke relaas horen van bejaarde Amerikanen die het daar zelf hebben meegemaakt.

'Mijn broer en ik waren tesamen uit Polen gekomen. Ik leed aan een oogziekte, die ik vruchteloos probeerde te verbergen. Er was een goeie deur waar de geaccepteerden doorheen kwamen en een foute deur waardoor de geweigerden werden teruggestuurd. Ik moest een extra onderzoek ondergaan. En mijn broer was al door die goede deur...'

Op Ellis Island hielden elke dag zevenhonderd dokters, administrateurs, tolken en suppoosten dit 'verwerkingsbedrijf van menselijke lichamen' gaande. Een ziekenhuis was er ook, waarin volgens de annalen in totaal 3.500 mensen zijn overleden. Zij kwamen naar Amerika om al op de drempel te sterven...

RACISTISCH

In 1921 was in de V.S. de maatschappelijke weerstand tegen de voortgaande instroom van vreemdelingen groot geworden. Toen werd de eerste quota-wet van kracht, die het totaal van immigranten terugbracht van het jaarlijks gemiddelde van 1 miljoen tot maximaal 350.000.

Binnen dat totaal mocht het aantal uit één land niet hoger zijn dan drie procent van wat er al van die nationaliteit in Amerika was toegelaten. In de praktijk werkte die wet vooral de immigratie tegen van joden en van Oost- en Zuideuropeanen. Ellis Island werd deels een racistisch selectiekantoor.

In 1924 kwam er een nog rigoreuzer regime. Een aangescherpte wet verlaagde de totale immigratie tot 150.000 nieuwkomers per jaar, stelde onverbloemd dat beoogd werd 'de bestaande etnische compositie van de Verenigde Staten niet verder te veranderen' en sloot Chinezen en Japanners helemaal uit van entree. Bovendien zei de wet dat belangstellenden voor immigratie, voortaan hun toelating moesten zien te verkrijgen bij Amerika's buitenlandse consulaten. Ellis Island werd daarmee overbodig.

Wie vandaag het stille relaas van Ellis Island ondergaat, die hoort het verhaal van een allengs cynischer toelatingsregime. Tot vroeg in deze eeuw werd uiteindelijk maar twee procent van de gearriveerden, om meestal medische redenen, teruggestuurd. Maar daarna begon een selectieproces dat werd gedicteerd door etnische sentimenten en door de vraag naar goedkope arbeiders voor de boerderijen en fabrieken van de jonge natie.

REVIVAL

Het weren van joden, Aziaten en Zuideuropeanen weerspiegelde de valsheid van het smeltkroesideaal. Amerika's dominerende blank-angelsaksische bevolking vreesde een natie vol van buitenlandse minderheden die daar hun buitenlandse leven zouden blijven leiden. Alsof de angelsaksen zelf meer bereid waren zich te vermengen met de minderheden dan andersom.

Pas in 1965, als een late reactie op de holocaust (joden die nazi-Duitsland ontvluchtten bleven geweigerd in de V.S.), is er een gewijzigde immigratiewet gekomen die veel goed wilde maken. Westeuropeanen werden toen nauwelijks meer toegelaten en vooral latijns-Amerikanen en Aziaten konden massaal instromen.

De nieuwe wet die onlangs van kracht werd, is echter in zekere zin weer een stap terug naar een - commercieel geïnspireerd - selectieregime en verwijst daarmee naar de essentie van Ellis Island. Thans heeft Amerika behoefte aan hooggeschoolde deskundigen in medische en technische beroepen en daarop is de wet nauwkeurig toegesneden.

De instroom van arme latijns-Amerikaanse arbeidskrachten, die intussen grote Spaanssprekende gemeenschappen vormen in het zuiden van de V.S., kan nu drastisch worden beperkt dankzij de nieuwe deskundigheidscriteria. En Aziaten maar voor Westeuropeanen (die wettelijk zullen worden voorgetrokken omdat zij tevoren immers waren achtergesteld) mogen thans komen bijdragen aan het beoogde economische revival van de V.S.

VERLEIDELIJK

Zo blijft Amerika onverminderd geobsedeerd door en worstelen met haar identiteit. 'De Amerikaan, die nieuwe mens', zoals de Fransman Hector St.John de Crèvecoeur al in de achttiende eeuw, lang voordat Ellis Island bestond, schreef, is nog lang niet gedefinieerd. Daar leun je dan, over de railing van het hoogste dek, met Ellis Island achter de rug en Manhattan voor de boeg. Daar zet je voet aan het beloofde land, dat vandaag de nieuwkomers eigenlijk nog net zo selecteert als destijds. De stoomboottest van toen is het 'boardexam' dat de verpleegkundige uit Nederland nu zal moeten afleggen om zich straks Amerikaan te mogen noemen.

Velen zullen het willen proberen. Al zullen zij niet meer worden geleid door wat eertijds veelal de moed der wanhoop was, moed, misschien zelfs onvermoed, is ook thans nog altijd nodig om te beginnen aan een nieuw leven in een avontuurlijk land waar het heel goed, maar ook heel verkeerd met een mens kan aflopen.

De late middagzon zet de wolkenkrabbers van Manhattan in een betoverende gloed. Amerika, dat ondanks haar moeilijke karakter altijd zoveel vreemdelingen heeft aangetrokken, ligt er nu wel heel verleidelijk bij.

Het hoofdgebouw van Ellis Island, waar van miljoenen immigranten de toelatingsprocedure plaatsvond. De bovenste foto dateert van 1905 de andere die het gerestaureerde gebouw toont, werd in 1990 gemaakt. Het gebouw bevat een museum met een oppervlakte 20van bijna 8.000 m2, dat de Amerikaanse immigratie-geschiedenis toont.

NEW YORK - President Cesar Gaviria van Colombia heeft tijdens zijn officiële bezoek aan de Verenigde Staten tijd uitgetrokken om zich ter plaatse op de hoogte te stellen van de drugs-problematiek. In Harlem sprak hij daartoe met studenten van het vervolgonderwijs.

(AFP-satellietfoto)

ONDER DE LOUPE

= door Victor Hafkamp =

Veel uitgiften voor wonderkind Mozart

'EEN NEDERDUITS AIR op de installatie van Willem den Prins van Oranje door C.E. Graaf in muziek gebragt en door den jongen beroemden compositeur, J.C.W. Mozart, oud 9 jaeren, met konstige variaties vermeerderd, a 12 stuiver'. Zo luidde de tekst op het titelblad van de compositie die Wolfgang Amadeus Mozart in 1765 op papier zette ter gelegenheid van de installatie van stadhouder Willem de Vijfde. Mozart deed in 1765 Amsterdam en Den Haag aan op een reis die ook langs München, Wenen, Brussel, Parijs en Londen leidde en waar het jeugdige wonderkind in gezelschap van zijn vader en zijn zusje Nanner (die zo mooi kon zingen en klavier speelde) op alle hoven werd bewonderd. Mozart, in 1756 geboren in Salzburg (Oostenrijk) en in 1791 in de Oostenrijkse hoofdstad Wenen overleden, heeft kort geleefd, maar de wereld een schat aan composities nagelaten.

1756 * WOLFGANG AMADEUS MOZART * 1791

Meer dan 600 (!), waaronder 21 opera's, zoals de 'Zauberflöte' (de toverfluit, 'Lo nozzo di Figaro' (de bruiloft van Figaro) en Don Giovanni. Hoewel Johannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus Mozart, zoals hij bij zijn doop heette, ook een stukje Nederlands verleden heeft, zal de Nederlandse PTT de beroemde componist dit jaar niet op een zegel afbeelden. Vele andere posterijen doen dat ter gelegenheid van het Mozartjaar (200ste verjaardag van zijn overlijden) wel.

Oostenrijk heeft voor 22 maart een blokje met twee zegels van vijf schilling op het programma staan. Op het eerste staat Mozart's portret, op de tweede de Zauber-

flote-fontein in Wenen. De zegels worden gescheiden door een vignet met een afbeelding van Mozart's geboortehuis in Salzburg. Tsjechoslowakije kon niet achterblijven. Het gaf op 4 februari een zegel uit van 1 Kroon. De zegel kwam tevens uit ter gelegenheid van de heropening van het Praagse muziektheater, waar Mozart korte tijd actief was.

In Praag maakte hij de gelukkigste tijd van zijn leven door. Op 4 maart gaf Liechtenstein een zegel van 90 rappen uit die aan de 200ste verjaardag van Mozart's overlijden is gewijd.

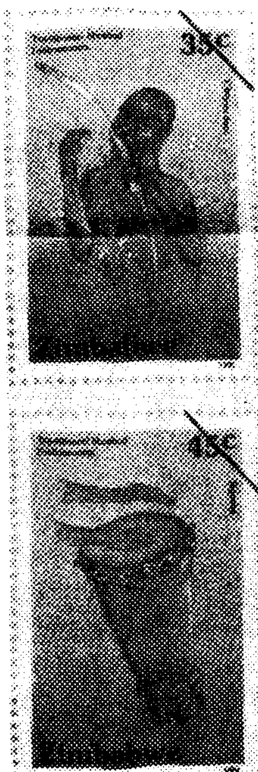
Duitsland kondigde voor 5 november de uitgifte van een Mozart-blok aan. Joegoslavië

komt 20 maart met een Mozart-uitgifte, België 2 december. En zelfs Frans Polynesië in de Pacific wil de grote componist 28 augustus met een postzegel eren. Italië, India en Frans Andorra zijn gebieden die eveneens met een Mozart-zegel komen. De liefhebbers van alles wat met Mozart en zijn korte, maar roerige leven te maken heeft, zouden er over kunnen denken ook een collectie van deze emissies aan te leggen.

INTERESSANT

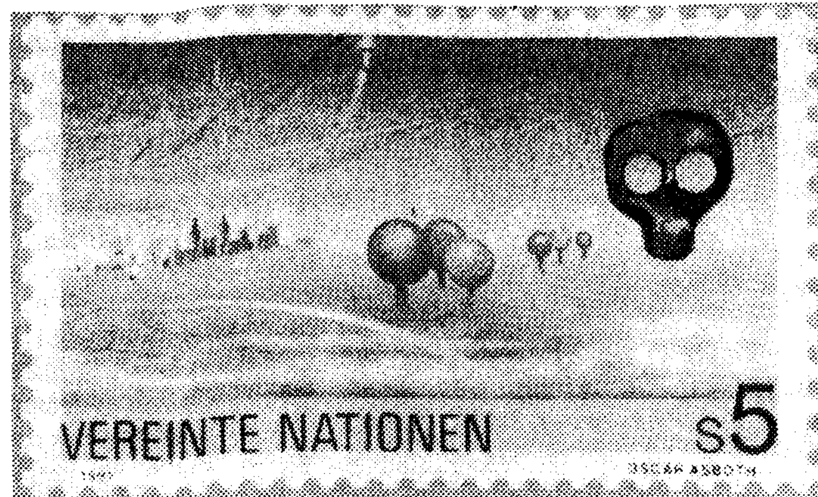
'Componisten en muziek (instrumenten) op postzegels is trouwens een interessant thema. Er komt — naast de vloed aan Mozart-uitgiften — op dit terrein nog heel wat meer uit. Op 1 april brengt de Antilliaanse post bijvoorbeeld een zegel uit in de reeks 'sociale en culturele zorg', gewijd aan het gouden jubileum van de St. Vincentius Harmonie. Een interessant onderdeel van het thema muziek zijn ook de instrumenten.

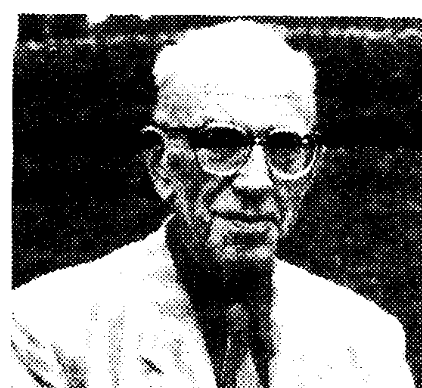
In de loop der jaren zijn in vele landen locaal of internationaal bekende muziekinstrumenten op zegels te zien geweest. Op 16 april heeft de Afrikaanse staat Zimbabwe een voorbeeld van zo'n uitgifte. Het komt dan met zes zegels met traditionele instrumenten uit eigen land en overig zuidelijke Afrika. De Hosho, Ngororombe, Marimba, Mbira, Chipendani en Ngoma zijn afgebeeld op zegels van 15, 23, 30, 35, 38 en 45 cents. Onlangs verscheen ook in Papoea-New Guinea een serie met afbeeldingen van instrumenten die bij de plaatselijke bevolking in gebruik zijn (20, 35, 60 en 70 toens).

De Nederlandse permanente postzegels met de afbeelding van koningin Beatrix in puntjes — worden vanaf 14 maart in een vernieuwde stijl en andere kleur uitgegeven. De nieuwe zegels worden gemaakt van hetzelfde ontwerp (van Peter Struycken). Maar het wit van de huidige zegels wordt bij de nieuwe modellen gekleurd, terwijl de kleur wordt vervangen door wit. Daarmee ontstaat een inversie (tegenbeeld) van de huidige zegels. Een nieuwe productiemethode van diepdrukcilinders is een van de oorzaken van de vormwijziging van de zegels. De afbeelding van de koningin, het woord 'Nederland' en de waarde van de zegel worden nu in kleur gedrukt op een witte achtergrond. De zegels zullen ook in andere kleuren uitkomen. De kleur van de nieuwe zegel van 75 cent (tarief voor Nederland en de meeste landen in Europa) is mosgroen.

De Verenigde Naties zijn de laatste maanden niet erg gelukkig met hun uitgiften. Op 1 februari hadden de VN-kantoren in New York, Genève en Wenen elk twee zegels zullen uitbrengen met een zeer actueel thema: 'Het verbod op de aanmaak en het gebruik van chemische wapens'. Op zes zegels werd dat onderwerp symbolisch uitgebeeld. Maar de VN-postdienst was ontevreden over de drukkwaliteit, verzorgd door de Spaanse firma Heraclio Fournier. Vandaar dat besloten werd ze opnieuw te laten drukken en ze op een later tijdstip uit te geven. Weinig applaus was er voor de VN-uitgifte van 13 september die de misdaadbestrijding en — preventie als thema had. Een zegel van 36 cents van de VN-postdienst in New York met 'diefstal' als thema, stuitte op felle protesten van de joodse bevolking in de Verenigde Staten. Zij vond dat de drie dieven op de zegel van 36 cents te nadrukkelijk joodse trekken en profielen hadden meegekregen. De VN-postdienst heeft zich verontschuldigd voor de mogelijk kwetsende ontwerpen, maar vond de kritiek wat ver gezocht.

ZIEK EN GEZOND

Hersenbloeding als gevolg van vaatziekte

= door dr M. de Grood =

IN ONZE TIJD, waarin hart- en vaatziekten steeds meer voorkomen is een beroerte een complicatie, die we vaak zien. Als regel wordt een beroerte niet veroorzaakt door een hersenbloeding, zoals vaak wordt gedacht. Het is juist het tegendeel: als gevolg van de vaatziekte komt plotseling een deel van de hersenen met een tekort aan zuurstofrijk bloed te zitten. De aandoening treedt vaak plotseling op; vandaar dat we ook spreken van een CVA (cerebrovasculair accident= plotselinge storing in de hersenbloedvaten).

Van alle organen hebben de hersenen het meeste zuurstof nodig. Langer dan anderhalve minuut kunnen hersenen een ontbreken van zuurstof toevoer niet verdragen. Een tekort aan zuurstof in een bepaald deel van de hersenen leidt tot een functiestoornis van dat gedeelte.

Nu is de bloedvoorziening van de hersenen zeer goed, zodat bij uitval van de bloedtoevoer in een bepaald gedeelte andere bloedvaten in de buurt bijspringen (zg. collaterale bloedsomloop). Bestaat er echter een ziekte van meerdere bloedvaten, dan laat deze collaterale bloedsomloop ons vaak in de steek.

ZIEKTEN

De meeste voorkomende ziekten, die dit soort vaataandoeningen veroorzaken, zijn:

- hoge bloeddruk: hierdoor wordt de vaatwand overrekt en de elastische en spiervezels in de middelste laag van de vaatwand scheuren en er vormen zich littekenprocessen.
- suikerziekte: hierbij zetten zich in de bloedvaatwand bepaalde vetsoorten af en de wand wordt onregelmatig.
- aderverkalking: door een te hoog cholesterinegehalte van het bloed zet zich cholesterine in de vaatwand af, die verkalkt.

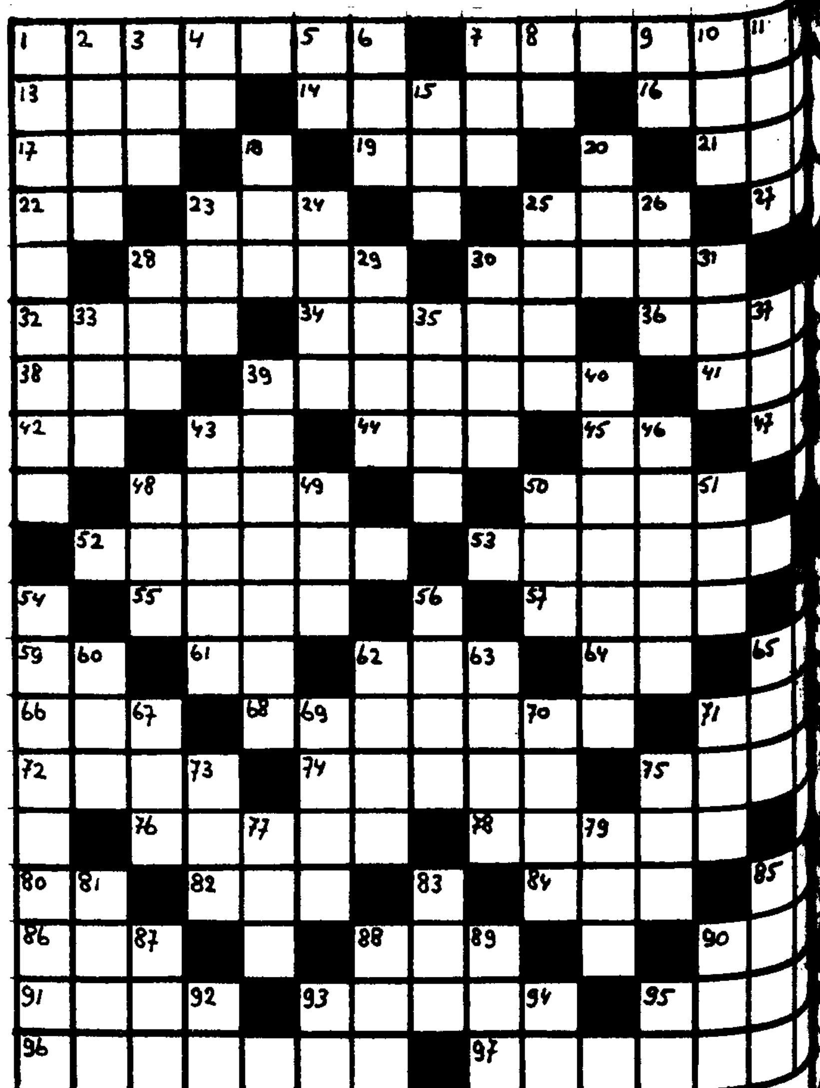
Door alle drie aandoeningen wordt het bloedvat onregelmatig vernauwd. Deze processen zijn het sterkst in de hals- en wervelslagaders, die het bloed naar de hersenen brengen. Op de plaats van de vernauwing slijt door de kracht van de bloedstroom de binnenwand af en er ontstaan open plekken, een soort zweren. Op die open plekken slaan uit het bloed bloedplaatjes, die zeer kleverig zijn, neer. Er vormen zich proppen, waarin ook rode bloedcellen en bloedeiwitten gevangen worden. Zo ontstaan er proppen, die het vat vernauwen. Nu kunnen er twee dingen gebeuren: óf het bloedvat wordt afgesloten, óf door de bloedstroom worden stukken van die prop in de hersenbloedvaten geslingerd en sluiten verderop een bloedvat af.

De eerste complicatie treedt vooral op, wanneer de bloeddruk lager wordt (trombose), zoals in de slaap, bij het geven van narcose of wanneer de patiënt door een of andere oorzaak in shock raakt. De tweede complicatie zien we meestal als de bloeddruk plotseling stijgt (psychische spanning, persen op de WC) waardoor een prop wordt losgeslagen.

Niet iedere beroerte duurt even lang. Is de afgebroken prop klein, dan kan deze oplossen en de bloedsomloop kan zich weer herstellen. Geschiedt dit binnen de 24 uur, dan spreken we van een TIA (transient Ischemic attack). Een bekende vorm van TIA is het plotseling verlies van het gezichtsvermogen op één oog of een kortdurende verlamming van de spraakspieren. Er zijn echter ook CVA's, die langer duren of zelfs blijvende resten achterlaten.

Uiteraard is de beste behandeling die van de ziekte, die aan het ontstaan van de beroerte ten grondslag ligt. Bovendien kan men trachten het vormen van proppen te voorkomen door de bloedplaatjes minder kleverig te maken. Dit soort 'coagulatieremmers' zijn vooral het gebruik van kleine dosis aspirine of van persantine. Deze middelen moeten dan wel lange tijd achtereen genomen worden.

KRUISWOORD PUZZE

HORIZONTAAL: 1. Zeer fijn gekerfde tabak; 7. Bespeler van een muziekinstrument; 13. Orgaan 14. Soort stof; 16. Europese hoofdstad; 17. Droog 19. Speelgoed; 21. Hofpersoon in vroege jaren; 22 Voegwoord; 23. Hardbevroren grond; 25. Beteuterd 27. Grammofoonplaat; 28. Soort uil; 30. Geestelijke 32. Tuingereedschap; 34. Europeaan; 36. Pit; 38 Woonboot; 39. Plaats in Limburg; 41. Insekt; 42 Muziekinstrument; 43. Bijwoord; 44. Muurholte; 45 Deel van de bijbel; 47. Voorzetsel; 48. Vleesgerecht 50. Hoefijzervormig staafje; 52. Driftig; 53. Plooi; 55 Bleek; 57. Graansoort; 59. Jongensnaam; 61. E omstreken; 62. Schik; 64. Slee; 65. Muzieknoot; 66 Gesloten; 68. Muziekinstrument; 71. Drank; 72 Uitstekend deel van bepaalde werktuigen; 74. Glasachtige massa; 75. Vereniging; 76. Jongensnaam; 78. Vrucht; 80. Televisie; 82. Oogholte; 84. Bovenhoek van een zeil; 85. Laatstleden; 86. Familielid; 88. Dessert; 90. Maand; 91. Europeaan; 93. Roofvogel; 95. Europeaan; 96. Uitgraving voor wateraf voer; 97. Verkeersplein.

VERTIKAAL: 1. Hoeveelheid; 2. Schaakfiguur; 3 Lof; 4. Heer; 5. Spil; 6. Snel; 7. Rookgerei; 8 Voorzetsel; 9. Nummer; 10. Elektrisch geladen deeltje; 11. Nauw; 12. Vloeibare harssoort; 15 Hoogste punt; 18. Uitroep; 20. Aanwijzend voornaamwoord; 23. Afrastering; 24. Schouwburgrang 25. Uit rijst gebrouwen drank; 26. Kleverige stof; 28 Zwaardwalvis; 29. Eer bewijzen; 30. Huid; 31 Belemmering; 33. Soort papegaai; 35. Deel van een oog; 37. Jongensnaam; 39. Gerecht; 40. Gewoon 43. Volk; 46. Dier met een slurfachtige snuit; 48 Beteuterd; 49. Vordering; 50. Horizon; 51. Wapen 54. Chocolaadje; 56. Schaapskameel; 58. Muziekinstrument; 60. Slang; 62. Van tijd tot tijd; 63. Beroep 65. Aangenaam; 67. Boomloot; 69. Sprookjesfiguur; 70. Bezieldheid; 71. De haren van sommige dieren; 73. Gezet; 75. Dierenmond; 77. Lichte stof; 79. Mat 81. Voorzetsel; 83. Onder leiding van; 85. Smart; 87. Vermoeid; 88. Tuimeling; 89. Houding; 90. Onpersoonlijk voornaamwoord; 92. Telegramafkorting; 93 Helium; 94. Sportterm; 95. Muzieknoot.

WINNAAR VORIGE WEE

Uit het grote aantal inzendingen van dez Ami kruiswoordpuzzel van verleden week is niteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Gwen Linschoten
Brakkeput Abao 133
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag dag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110
Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linke

OPLOSSING VORIGE WE

HORIZONTAAL: 1. Spek; 5. Hamburg; 10. Adam 14. Renner; 16. Augurk; 19. Proleet; 21. Bus; 23 Legioen; 25. O.i.; 26. Tel; 27. Nogal; 29. Sul; 30. N 31. Rok; 33. Ter; 34. Gal; 36. Reu; 37. Lt.; 39. Dee 40. Omen; 42. Do; 43. Parkiet; 44. Praline; 46. A 47. Slop; 49. Sier; 50. Ed.; 52. Tor; 55. Tol; 56. To 58. Eva; 60. Ik; 61. Har; 63. Ravijn; 65. Som; 67. IJ 68. Penarie; 71. Til; 72. Giraffe; 74. Alkali; 76 Narede; 77. Spot; 78. Portaal; 79. Neef.

VERTIKAAL: 2. Pro; 3. Eelt; 4. Kneep; 5. Het; 6. A 7. Brug; 8. Ra; 9. Gul; 10. Augur; 11. Dril; 12. Ako 13. Sport; 15. Nel; 17. Ges; 18. Snauw; 20. Rio; 21 Borg; 22. Sago; 24. Ene; 27. Neetoor; 28. Lampion 32. Klaar; 33. Teelt; 35. Leren; 36. Ronde; 38. Tr 39. Dis; 41. Nar; 42. Die; 45. Stipt; 48. Plat; 49. St 51. Lakei; 53. Oke; 54. Markt; 57. Koren; 59. Vijf; 61 Halo; 62. Rio; 64. Vilt; 65. Sir; 66. Made; 69. Nap; 70 Elp; 72. Gal; 73. Fee; 75. I.o.; 76. Na.